

Medlemmer i Bodø kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Torsdag, 12. mars 2026 kl. 09.00

Møtested: Formannskapssalen, 4. etasje, Bodø rådhus

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
08/26	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 14. januar 2026
09/26	Oppfølging av bystyrets vedtak Forvaltningsrevisjon Informasjonssikkerhet (2. gangs behandling)
10/26	Oppfølging av bystyrets vedtak Forvaltningsrevisjon barnevern – økonomi (5. gangs behandling)
11/26	Godkjenning av prosjektplan Kompetanse/rekruttering
12/26	Godkjenning av prosjektplan Sykefraværsoppfølging
13/26	Sak til drøfting – Mulig kontrollaktivitet Renovasjon
14/26	Dialog med revisor
15/26	Orienteringer
16/26	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Bodø, 4. mars 2026

Kirsten Hasvoll (s)
Fungerende leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, kommunedirektør, Salten kommunerevisjon IKS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (eventuell innkalling skjer særskilt).

SAK 08/26

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 14. januar 2026

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
12.03.2026

Vedlegg:

- a) Bodø kontrollutvalg: Protokoll fra utvalgets møte 14. januar 2026

Bakgrunn for saken:

Protokoll fra kontrollutvalgets forrige møte legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 14. januar 2026 godkjennes.

Inndyr, 4. mars 2026

Lars Hansen
Sekretariatsleder

PROTOKOLL – BODØ KONTROLLUTVALG

Møtedato: Onsdag, 14. januar 2026, kl 09.00 – 11.15

Møtested: Møterom Formannskapetssalen, Bodø rådhus

Saksnr.: 01/26 – 07/26

Deltagere:

Sander Delp Horn, Ap, leder
Kirsten Springer Hasvoll, SV, nestleder
Bodil Bjørnaali Brattli, H, medlem
Torill Cecilie Mehus, uavh, medlem

Forfall:

Øivind Skogstad Hansen, uavh. medlem

Varamedlemmer:

Charlotte Ringkjøb møtte for Øivind Skogstad Hansen

Øvrige:

Salten kommunerevisjon IKS:

- Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Christel Elvestad
- Forvaltningsrevisor Mariell Myhre

Salten kontrollutvalgsservice KO:

- Sekretariatsleder Lars Hansen

Bodø kommune:

- Ingen innkalt

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader: Ingen

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
01/26	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 26. november 2025
02/26	Bestilling av forvaltningsrevisjon Flyktningtjenesten – Godkjenning av prosjektplan Integrering av flyktninger gjennom utdanning og arbeid
03/26	Bestilling av forvaltningsrevisjon Kompetanse / Rekruttering
04/26	Ny vurdering av risiko- og vesentlighet for oppdatering av plan for forvaltningsrevisjon
05/26	Dialog med revisor
06/26	Orienteringer
07/26	Eventuelt

01/26 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 26. november 2025

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26. november 2025 godkjennes.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 26. november 2025 godkjennes.

02/26 Bestilling av forvaltningsrevisjon Flyktningtjenesten – Godkjenning av prosjektplan Integrering av flyktninger gjennom utdanning og arbeid

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget ber revisor iverksette prosjektet i henhold til prosjektplan datert 2. januar 2026.

Omforent forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget ber revisor iverksette prosjektet i henhold til prosjektplan datert 2. januar 2026. Når det gjelder problemstilling nummer 2 ber utvalget om at prosjektet avgrenses til å gjelde intern samordning i kommunen og ekstern samordning i forhold til NAV.
2. Basert på dialog med revisor i møtet ber utvalget revisor undersøke problemstilling 3 som følger: I hvilken grad har Bodø kommune hatt tilstrekkelig kapasitet, herunder økonomi og kompetanse, til å møte behovene innenfor grunnskole i samsvar med vedtak om bosetting av flyktninger i 2023-2025.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget ber revisor iverksette prosjektet i henhold til prosjektplan datert 2. januar 2026. Når det gjelder problemstilling nummer 2 ber utvalget om at prosjektet avgrenses til å gjelde intern samordning i kommunen og ekstern samordning i forhold til NAV.
2. Basert på dialog med revisor i møtet ber utvalget revisor undersøke problemstilling 3 som følger: I hvilken grad har Bodø kommune hatt tilstrekkelig kapasitet, herunder økonomi og kompetanse, til å møte behovene innenfor grunnskole i samsvar med vedtak om bosetting av flyktninger i 2023-2025.

03/26 Bestilling av forvaltningsrevisjon Kompetanse / Rekruttering

Forslag til vedtak:

1. Med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, vedtar kontrollutvalget bestilling av forvaltningsrevisjon Kompetanse / Rekruttering.
2. Innspill og føringer fra kontrollutvalget som skal ligge til grunn for prosjektplan
 - a.
 - b.
3. Kontrollutvalget ber revisor levere forslag til prosjektplan til sekretariatet innen 28. 2026, slik at utvalget kan godkjenne planen i møte 12. mars 2026.

Omforent forslag til vedtak:

1. Med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, vedtar kontrollutvalget bestilling av forvaltningsrevisjon Kompetanse / Rekruttering.
2. Innspill og føringer fra kontrollutvalget som skal ligge til grunn for prosjektplan
 - a. Prosjekttittel: Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv
 - b. Sykefravær, oppfølging av dette inkludert tilrettelegging
 - c. Kommunens arbeid for å rekruttere, og beholde kompetanse og følge opp sykefravær.
 - d. Beredskapsperspektiv: Har kommunen kompetanse til å ivareta beredskap innen liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, styring og ledelse (for eksempel helse, teknisk, vann og avløp, brann)
3. Kontrollutvalget ber revisor levere forslag til prosjektplan for henholdsvis
 1. Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv og
 2. Sykefraværsoppfølgingtil sekretariatet innen 28. februar 2026, slik at utvalget kan godkjenne planen i møte 12. mars 2026.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, vedtar kontrollutvalget bestilling av forvaltningsrevisjon Kompetanse / Rekruttering.
2. Innspill og føringer fra kontrollutvalget som skal ligge til grunn for prosjektplan
 - a. Prosjekttittel: Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv
 - b. Sykefravær, oppfølging av dette inkludert tilrettelegging
 - c. Kommunens arbeid for å rekruttere, og beholde kompetanse og følge opp sykefravær.
 - d. Beredskapsperspektiv: Har kommunen kompetanse til å ivareta beredskap innen liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, styring og ledelse (for eksempel helse, teknisk, vann og avløp, brann)
3. Kontrollutvalget ber revisor levere forslag til prosjektplan for henholdsvis 1. Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv og 2 Sykefraværsoppfølging til sekretariatet innen 28. februar 2026, slik at utvalget kan godkjenne planen i møte 12. mars 2026.

04/26 Ny vurdering av risiko- og vesentlighet for oppdatering av plan for forvaltningsrevisjon

Alternativ 1.

Forslag til vedtak (innstilling til bystyret):

1. Bodø bystyre tar til orientering at kontrollutvalget i samsvar med bystyrets vedtak i sak 24/46 *Plan for forvaltningsrevisjon 2026-2027* har foretatt en ny vurdering av risiko- og vesentlighet. Ny vurdering har ikke gitt grunnlag for endringer i planen.
2. Bystyret godkjenner Plan for forvaltningsrevisjon 2026-2027 med følgende prioriterte tema for forvaltningsrevisjon:
 1. Flyktningsjenesten (Prioritet 4 i Plan 2024-2027 – bestilt)
 2. Kompetanse/rekruttering (Prioritet 5 i Plan 2024-2027 – bestilt)
 3. Kultur (Prioritet 6 i Plan 2024-2027)
 4. Internkontroll og kvalitetssikring (Prioritet 7 i Plan 2024-2027)
 5. Barnevern (Prioritet 8 i Plan 2024-2027)
 6. Arkiv og saksbehandling (Prioritet 9 i Plan 2024-2027)

Bystyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

Alternativ 2

Forslag til vedtak (innstilling til bystyret):

1. Bodø bystyre tar til orientering at kontrollutvalget i samsvar med bystyrets vedtak i sak 24/46 *Plan for forvaltningsrevisjon 2026-2027* har foretatt en ny vurdering av risiko- og vesentlighet.
2. Bystyret godkjenner Plan for forvaltningsrevisjon 2026-2027 med følgende prioriterte tema for forvaltningsrevisjon:
 1. Flyktningtjenesten (Prioritet 4 i Plan 2024-2027 – bestilt)
 2. Kompetanse/rekruttering (Prioritet 5 i Plan 2024-2027 – bestilt)
 3.
 4.
 5.
 6.

Bystyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

Omforent forslag til vedtak (innstilling til bystyret):

1. Bodø bystyre tar til orientering at kontrollutvalget i samsvar med bystyrets vedtak i sak 24/46 *Plan for forvaltningsrevisjon 2026-2027* har foretatt en ny vurdering av risiko- og vesentlighet. Ny vurdering har ikke gitt grunnlag for endringer i planen.
2. Bystyret godkjenner Plan for forvaltningsrevisjon 2026-2027 med følgende prioriterte tema for forvaltningsrevisjon:
 1. Integrering av flykninger gjennom utdanning og arbeid (Prioritet 4 i Plan 2024-2027 – bestilt)
 2. Kompetanse/rekruttering (Prioritet 5 i Plan 2024-2027 – bestilt)
 3. Internkontroll og kvalitetssikring (Prioritet 7 i Plan 2024-2027)
 4. Kultur (Prioritet 6 i Plan 2024-2027)
 5. Arkiv og saksbehandling (Prioritet 9 i Plan 2024-2027)
 6. Barnevern (Prioritet 8 i Plan 2024-2027)

Bystyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak (innstilling til bystyret):

1. Bodø bystyre tar til orientering at kontrollutvalget i samsvar med bystyrets vedtak i sak 24/46 *Plan for forvaltningsrevisjon 2026-2027* har foretatt en ny vurdering av risiko- og vesentlighet. Ny vurdering har ikke gitt grunnlag for endringer i planen.
2. Bystyret godkjenner Plan for forvaltningsrevisjon 2026-2027 med følgende prioriterte tema for forvaltningsrevisjon:

1. Flyktningsjenesten (Prioritet 4 i Plan 2024-2027 – bestilt)
2. Kompetanse/rekruttering (Prioritet 5 i Plan 2024-2027 – bestilt)
3. Internkontroll og kvalitetssikring (Prioritet 7 i Plan 2024-2027)
4. Kultur (Prioritet 6 i Plan 2024-2027)
5. Arkiv og saksbehandling (Prioritet 9 i Plan 2024-2027)
6. Barnevern (Prioritet 8 i Plan 2024-2027)

Bystyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene i planen.

05/26 Dialog med revisor

Revisor orienterte utvalget om følgende:

Regnskapsrevisjon:

Drift og aktivitet som normalt.

Bemanning:

Ny forvaltningsrevisor er ansatt og vil starte i jobb mars 2026

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Bodø kommune tar dialog med revisor til orientering.

Omforent forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Bodø kommune tar dialog med revisor til orientering.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget i Bodø kommune tar dialog med revisor til orientering.

06/26 Orienteringer

Sekretariatet orienterte om

- Vedlagte dokumenter

Omforent forslag til vedtak:

Orienteringene tas til orientering.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Orienteringene tas til orientering.

07/26 Eventuelt

Ingen ytterligere saker til behandling.

Bodø, 14. januar 2026

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:
Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer,
Bodø kommune v/ ordfører og kommunedirektør
Revisor: Salten kommunerevisjon IKS

SAK 09/26

Oppfølging av bystyrets vedtak Forvaltningsrevisjon Informasjonssikkerhet (2. gangs behandling)

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	10.06.2025
Kontrollutvalget	12.03.2026

Vedlegg:

- Revisjon MidtNorge SA/ Salten kommunerevisjon IKS 16.09.2024: Rapport forvaltningsrevisjon Informasjonssikkerhet
- Kontrollutvalget. sak 47/24 Rapport forvaltningsrevisjon Informasjonssikkerhet
- Bodø kommune, kommunedirektøren, 2.3.2026: Notat til kontrollutvalgets møte 12.03.2026 - Oppfølging av forvaltningsrevisjon informasjonssikkerhet

Bakgrunn for saken:

Rapporten ble behandlet av bystyret i sak 160/24, med følgende vedtak:

- Forvaltningsrevisjonsrapporten Informasjonssikkerhet er forelagt bystyret og tas til etterretning.
- Bystyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger:
 - Etablere et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet.
 - Sørge for å komplettere registrering av behandlingsprotokoller, herunder ferdigstille DPIA (risikovurdering av konsekvenser for personvernet) og databehandleravtaler.
 - Gi ansatte opplæring i informasjonssikkerhet.
 - Gjennomgå driftsavtalen og følge den opp.

- v. Vurdere om tekniske og organisatoriske tiltak er i henhold til risikobildet og kommunens målsettinger for informasjonssikkerhet.
- 3. Bystyret viser til rapportens innhold og understreker at informasjonssikkerhet gjelder mer enn bare GDPR (personvernforordningen).
- 4. Bystyret viser til rapportens innhold og understreker at kommunen selv har ansvar for informasjonssikkerhet, og at eksterne leverandører ikke overtar dette ansvaret gjennom avtale.
- 5. Bystyret understreker viktigheten av at kommunens øverste administrative ledelse er synlig og leder an i kommunens arbeid med informasjonssikkerhet.
- 6. Bystyret ber kontrollutvalget påse at bystyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Det bes om at utvalget starter med sin oppfølging av rapporten innen utgangen av 2. kvartal 2025.

Rapportens anbefalinger fremkommer av bystyrets vedtak punkt 2, i) - v).

Ut fra at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å møte i kontrollutvalget kl 09.30 – 09.50 for å redegjøre om den oppfølging bystyrets vedtak har fått fra administrasjonens side. Det er bedt om at redegjørelsen tar utgangspunkt i inndelingen i vedtakets punkt 2 (anbefalinger i-v). I tillegg er det bedt om at en skriftlig versjon av redegjørelsen oversendes sekretariatet innen 2. juni 2025, slik at den kan sendes utvalgets medlemmer i forkant av møtet. Det er også gjort oppmerksom på at kontrollutvalget kan ha ønske om å stille spørsmål i tilknytning til saken.

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en første gangs oppfølging av bystyrets vedtak i sak 160/24 Rapport forvaltningsrevisjon: Informasjonssikkerhet.
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte kommunestyrets vedtak er fulgt opp.
3. Når det gjelder oppfølging av rapportens anbefalinger registrerer kontrollutvalget følgende:

Anbefaling	Administrasjonens tilbakemelding om oppfølging
i... Etablere et helhetlig styrings-system for informasjonssikkerhet.	
ii)... Sørge for å komplettere registrering av behandlingsprotokoller, herunder ferdigstille DPIA (risikovurdering av konsekvenser for personvernet) og databehandleravtaler.	

iii...Gi ansatte opplæring i informasjonssikkerhet.	
iv...Gjennomgå driftsavtalen og følge den opp	
v...Vurdere om tekniske og organisatoriske tiltak er i henhold til risikobildet og kommunens målsettinger for informasjonssikkerhet.	

4. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering. Utvalget kommer tilbake til oppfølging bystyrets vedtak i begynnelsen av 2026.

Kontrollutvalgets vedtak 10. juni 2025:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en første gangs oppfølging av bystyrets vedtak i sak 160/24 Rapport forvaltningsrevisjon: Informasjonssikkerhet.
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte kommunestyrets vedtak er fulgt opp.
3. Når det gjelder oppfølging av rapportens anbefalinger registrerer kontrollutvalget følgende:

Anbefaling	Administrasjonens tilbakemelding om oppfølging
i... Etablere et helhetlig styrings-system for informasjonssikkerhet.	Det er under planlegging etablering av et helhetlig styringssystem for sikkerhet i tråd med Nasjonal sikkerhetsmyndighets prinsipper for sikkerhetsstyring
ii)... Sørge for å komplettere registrering av behandlingsprotokoller, herunder ferdigstille DPIA (risikovurdering av konsekvenser for personvernet) og databehandleravtaler.	<p>Dette er et pågående arbeid som blant annet følges opp gjennom egenkontroller hos ulike virksomheter og systemansvarsmøter 2 ganger i året. Det er gjennomført registrering av en rekke behandlingsprotokoller og det jobbes fortsatt godt med dette.</p> <p>Kommunen har i dag ikke ressurser til en systematisk gjennomgang av alle DPIA og databehandleravtaler.</p>
iii...Gi ansatte opplæring i informasjonssikkerhet.	Det jobbes med å øke den generelle sikkerhetsbevisstheten og kulturen i organisasjonen gjennom ulike informasjonstiltak og oppfølging etter avvik. Egenkontroller GDPR er et tiltak vi ser har god opplærings effekt

	<p>da de i stor grad består av veiledning, ikke bare spesifikt på</p> <p>GDPR men også generell informasjonssikkerhet. Funn og forbedringsbehov etter egenkontroller GDPR i 2024 skal også gjennomgås på lederforum i juni</p>
iv...Gjennomgå driftsavtalen og følge den opp	I samarbeid med eksterne er det gjennomført en større gjennomgang av driftsavtalen. I tillegg har kommunen gjennomført en RFI (<i>forespørsel om informasjon</i>) hvor 9 leverandører har gitt tilbakemelding om hvordan de mener en driftsavtale bør utformes.
v...Vurdere om tekniske og organisatoriske tiltak er i henhold til risikobildet og kommunens målsettinger for informasjonssikkerhet.	<p>Per i dag er det mangler i de sikkerhetsmessige tiltakene sett opp mot det gjeldende risikobildet. Dette gjelder særlig informasjonssikkerhet og påvirknings- og sabotasjetrusselen. Det er satt i gang flere prosesser for å forbedre dette.</p> <p>Det er i tillegg innført egen avviksrapportering knyttet til sikkerhetstruende hendelser (brudd på adgangskontroll osv.),</p>

4. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering. Utvalget kommer tilbake til oppfølging bystyrets vedtak i begynnelsen av 2026.

Til behandling 12. mars 2026:

Ut fra at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å møte i kontrollutvalget klokken 09.05 for å redegjøre om status for oppfølging av bystyrets vedtak.

Administrasjonen er bedt om, og har levert, en skriftlig redegjørelse med en oppdatert status om sin oppfølging av de fem nevnte anbefalingene:

Anbefaling	Administrasjonens tilbakemelding per 2.3.2026 om status for oppfølging
i... Etablere et helhetlig styrings-system for informasjonssikkerhet.	Arbeidet med å etablere et helhetlig styringssystem for sikkerhet er nå i gang og skal etter planen ferdigstilles i 2026. Dette skal sørge for at kommunen ivaretar sine sikkerhetsforpliktelser på alle områder, inkludert informasjonssikkerhet. Tiltaket er for øvrig

	forankret i temaplan samfunnssikkerhet og beredskap (vedtatt desember 2025).
ii)... Sørge for å komplettere registrering av behandlingsprotokoller, herunder ferdigstille DPIA (risikovurdering av konsekvenser for personvernet) og databehandleravtaler.	<p>Dette er fortsatt et kontinuerlig arbeid som blant annet følges opp gjennom egenkontroller (gjennomføres av kommunens GDPR-gruppe) hos ulike virksomheter og systemansvarsmøter 2 ganger i året. Det jobbes godt med dette, og en rekke registreringer er gjennomført, men volumet av løsninger som Bodø kommune har i dag, gjør dette til en svært ressurskrevende oppgave. Med dagens ressursituasjon har kommunen ikke mulighet til en systematisk gjennomgang av alle DPIA og databehandleravtaler.</p>
iii)...Gi ansatte opplæring i informasjonssikkerhet.	<p>Det jobbes fortsatt med å øke den generelle sikkerhetsbevisstheten og kulturen i organisasjonen. Dette gjøres bla. gjennom ulike informasjonstiltak og oppfølging etter avvik. Egenkontroller GDPR er tiltak som vi også i 2025 så hadde god opplæringseffekt, ikke bare på GDPR men på informasjonssikkerhet generelt. Sikkerhet og beredskap var også tema på lederforum i hhv. oktober og desember, der det blant annet ble orientert om spesifikke behov for sikkerhetsfokus fremover. Relansering av en revidert utgave av «GDPR-superhelt» informasjonskampanjen er per i dag ikke gjennomført, i hovedsak som følge av manglende ressurser.</p> <p>Behov for opplæring og kompetanseheving knyttet til informasjonssikkerhet vil også inkluderes i kommunens styringssystem for sikkerhet.</p>
iv)...Gjennomgå driftsavtalen og følge den opp	<p>Det pågår per i dag en anbudsprosess på ny driftsavtale. Som planlagt for denne prosessen er kommentarer og innspill fra revisjonen som omtalt i forrige redegjørelse hensyntatt.</p>
v)...Vurdere om tekniske og organisatoriske tiltak er i henhold til risikobildet og kommunens målsettinger for informasjonssikkerhet.	<p>Kommunens nåværende tekniske og organisatoriske tiltak har per i dag mangler sett opp mot det gjeldende risikobildet. Kommunens oversikt over, og forståelse for, risikobildet er derimot forbedret, bla. gjennom god dialog med PST. Arbeidet med nødvendige risikoreducerende tiltak er i gang og forankret i temaplan samfunnssikkerhet og beredskap.</p> <p>Ut over etablering av styringssystem for sikkerhet og et generelt fokus på sikkerhetskultur i kommunen, er bla. nødvendige rutiner (system) for ivaretagelse av personellsikkerhet under</p>

	arbeid. Dette skal ferdigstilles i 2026. Dette er et særlig viktig tiltak for å redusere risiko knyttet til innsidetrusselen. Tidligere påbegynt arbeid i arbeidsgruppen for sikring vil inkluderes i gjennomføring av sikringsrisikoanalyse og etablering av påbyggingstiltak som er planlagt gjennomført i 2027.
--	--

Vurdering:

Sett i forhold til status per juni 2025 har det vært en del fremdrift i administrasjonens arbeid med oppfølging av bystyrets vedtak. Administrasjonen opplyser at anbefalingen om å etablere et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet planlegges ferdigstilt i 2026. I forhold til anbefaling iv om å gjennomgå driftsavtalen og følge den opp, rapporteres det at det pågår en anbudsprosess på ny driftsavtale. Det er ikke opplyst om når ny driftsavtale vil være på plass.

For anbefalingene som gjelder personvern (ii) og opplæring (iii) peker administrasjonen på at det foregår løpende arbeid på de nevnte områdene.

Basert på administrasjonens tilbakemelding om forventet fremdrift, kan det være aktuelt med en siste oppfølging mot slutten av 2026 eller i begynnelsen av 2027.

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en første gangs oppfølging av bystyrets vedtak i sak 160/24 Rapport forvaltningsrevisjon: Informasjonssikkerhet.
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte kommunestyrets vedtak er fulgt opp.
3. Når det gjelder oppfølging av rapportens anbefalinger registrerer kontrollutvalget følgende:

Anbefaling	Administrasjonens tilbakemelding per 2.3.2026 om status for oppfølging
i... Etablere et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet.	Arbeidet med å etablere et helhetlig styringssystem for sikkerhet er nå i gang og skal etter planen ferdigstilles i 2026. Dette skal sørge for at kommunen ivaretar sine sikkerhetsforpliktelser på alle områder, inkludert informasjonssikkerhet. Tiltaket er for øvrig forankret i temaplan samfunnsikkerhet og beredskap (vedtatt desember 2025).
ii)... Sørge for å komplettere registrering av behandlingsprotokoller, herunder ferdigstille DPIA (risikovurdering av	Dette er fortsatt et kontinuerlig arbeid som blant annet følges opp gjennom egenkontroller (gjennomføres av kommunens GDPR-gruppe) hos ulike virksomheter og systemansvarsmøter 2 ganger i året. Det jobbes godt med dette, og en rekke registreringer er gjennomført, men volumet

konsekvenser for personvernet) og databehandleravtaler.	av løsninger som Bodø kommune har i dag, gjør dette til en svært ressurskrevende oppgave. Med dagens ressursituasjon har kommunen ikke mulighet til en systematisk gjennomgang av alle DPIA og databehandleravtaler.
iii...Gi ansatte opplæring i informasjonssikkerhet.	<p>Det jobbes fortsatt med å øke den generelle sikkerhetsbevisstheten og kulturen i organisasjonen. Dette gjøres bla. gjennom ulike informasjonstiltak og oppfølging etter avvik. Egenkontroller GDPR er tiltak som vi også i 2025 så hadde god opplæringseffekt, ikke bare på GDPR men på informasjonssikkerhet generelt. Sikkerhet og beredskap var også tema på lederforum i hhv. oktober og desember, der det blant annet ble orientert om spesifikke behov for sikkerhetsfokus fremover. Relansering av en revidert utgave av «GDPR-superhelt» informasjonskampanjen er per i dag ikke gjennomført, i hovedsak som følge av manglende ressurser.</p> <p>Behov for opplæring og kompetanseheving knyttet til informasjonssikkerhet vil også inkluderes i kommunens styringssystem for sikkerhet.</p>
iv...Gjennomgå driftsavtalen og følge den opp	Det pågår per i dag en anbudsprosess på ny driftsavtale. Som planlagt for denne prosessen er kommentarer og innspill fra revisjonen som omtalt i forrige redegjørelse hensyntatt.
v...Vurdere om tekniske og organisatoriske tiltak er i henhold til risikobildet og kommunens målsetninger for informasjonssikkerhet.	<p>Kommunens nåværende tekniske og organisatoriske tiltak har per i dag mangler sett opp mot det gjeldende risikobildet. Kommunens oversikt over, og forståelse for, risikobildet er derimot forbedret, bla. gjennom god dialog med PST. Arbeidet med nødvendige risikoreducerende tiltak er i gang og forankret i temaplan samfunnsikkerhet og beredskap.</p> <p>Ut over etablering av styringssystem for sikkerhet og et generelt fokus på sikkerhetskultur i kommunen, er bla. nødvendige rutiner (system) for ivaretagelse av personellsikkerhet under arbeid. Dette skal ferdigstilles i 2026. Dette er et særlig viktig tiltak for å redusere risiko knyttet til innsidetrusselen. Tidligere påbegynt arbeid i arbeidsgruppen for sikring vil inkluderes i gjennomføring av sikringsrisikoanalyse og etablering av påbyggingstiltak som er planlagt gjennomført i 2027.</p>

4. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering. Utvalget kommer tilbake til oppfølging bystyrets vedtak i januar 2027.

Inndyr, 4. mars 2026

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Forvaltningsrevisjon – Bodø kommune

Informasjonssikkerhet

September 2024

Sammendrag

Revisjon Midt-Norge SA har på vegne av Salten Kommunerevisjon IKS gjennomført forvaltningsrevisjon om informasjonssikkerhet i Bodø kommune.

Kommunale dokumenter, intervjuer og en spørreundersøkelse til systemansvarlige i kommunen utgjør datagrunnlaget. Revisjonskriterier er hentet fra sikkerhetsloven, personopplysningsloven, eForvaltningsforskriften og virksomhetssikkerhetsforskriften. I tillegg er et utvalg av Nasjonal Sikkerhetsmyndighet sine grunnprinsipper for sikkerhetsstyring og IKT-sikkerhet lagt til grunn.

Den første problemstillingen er om Bodø kommune har etablert et styringssystem for informasjonssikkerhet som tilfredsstillende krav i regelverket?

Revisor konkluderer med at Bodø kommune mangler et styringssystem for informasjonssikkerhet, som tilfredsstillende krav i regelverket.

Revisjonen finner at sikkerhetsstyringen i kommunen omfatter fysisk sikkerhet og personellsikkerhet og i liten grad informasjonssikkerhet. Bodø kommune har et systematisk, men ikke formalisert arbeid med personvern (GDPR), blant annet med GDPR-gruppe og flere rutiner på områder, samt at det gjennomføres egenkontroller. Dette arbeidet kan betraktes som en del av arbeidet med informasjonssikkerhet, men er litt løsrevet fra sikkerhetsstyringen. Informasjonssikkerhet og personvern er to ulike fagområder som delvis overlapper hverandre.

Den andre problemstillingen som besvares er om Bodø kommune har tilfredsstillende organisatoriske og tekniske tiltak for å ivareta informasjonssikkerheten.

Revisor konkluderer med at Bodø kommune ikke har tilfredsstillende organisatoriske og tekniske tiltak på plass for å ivareta informasjonssikkerheten.

Når det mangler et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet, mangler rammeverket for hvilke tekniske og organisatoriske tiltak som må på plass for å ivareta den informasjonssikkerheten som kommunen ønsker å ha. Driftsavtalen som Bodø kommune har, ivaretar viktige områder på datasikkerhet, mens tekniske og organisatoriske tiltak på andre områder innenfor informasjonssikkerhet har liten oppmerksomhet eller er fraværende.

Når Bodø kommune kjøper tjenester til drift av informasjons- og kommunikasjonsteknologi krever det god bestillerkompetanse for å spesifisere hva de har behov for, samt for å følge opp driftsavtalen på et område som er i stadig utvikling. Når driftstjenestene kjøpes, kan det oppstå uavklarte forhold i grenseflaten mellom kommunen og driftsleverandøren.

Revisor anbefaler kommunedirektøren å vurdere følgende:

- Etablere et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet.

- Sørge for å komplettere registrering av behandlingsprotokoller, herunder ferdigstille DPIAer og databehandleravtaler.
- Gi ansatte opplæring i informasjonssikkerhet.
- Gjennomgå driftsavtalen og følge den opp.
- Vurdere om tekniske og organisatoriske tiltak er i henhold til risikobildet og kommunens målsettinger for informasjonssikkerhet.

SAK 47/24

Rapport forvaltningsrevisjon Informasjonssikkerhet

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
15.10.2024

Vedlegg:

- a) Revisjon MidtNorge SA/ Salten kommunerevisjon IKS 16.09.2024: Rapport forvaltningsrevisjon Informasjonssikkerhet

Bakgrunn for saken:

Rapporten er bestilt med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon for 2024-2027 som ble vedtatt i bystyrets sak 24/46. Vedtatte prioriterte tema i rekkefølge:

- 1. IKT, digitalisering, personvern (til behandling)**
2. Grunnskole – håndtering av avvik (bestilt)
3. Offentlige anskaffelser
4. Flyktningtjenesten
5. Kompetanse/rekruttering
6. Kultur
7. Internkontroll og kvalitetssikring
8. Barnevern
9. Arkiv og saksbehandling

Utvalget vedtok bestilling av prosjektet desember 2023, med frist for levering innen 1. oktober 2024, og med et timebruk på cirka 400 timer. Rapporten er levert innen fristen, og med et timebruk på 400 timer.

Formålet med prosjektet er å finne ut om Bodø kommune har et tilfredsstillende system for regeletterlevelse på området informasjonssikkerhet. For å belyse dette er følgende to konkrete problemstillinger søkt besvart:

1. Har kommunen etablert et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet som tilfredsstillende krav i regelverket?
2. Har kommunen tilfredsstillende organisatoriske og tekniske tiltak for å ivareta informasjonssikkerhet?

Revisor gjør oppmerksom på følgende når det gjelder avgrensning av arbeidet med inneværende revisjon:

- Personopplysninger, jfr lov om dette: Revisjonen vil ikke se på behandlingsgrunnlaget som ligger til grunn for behandling av hver enkelt personopplysning til hvert enkelt formål, for eksempel om det er innhentet samtykke.
- Gradert informasjon: Innen informasjonssikkerhet finnes gradert informasjon. Revisor har undersøkt dette så langt som mulig, men det er begrensede muligheter for å omtale hva som finnes av hensyn til sikkerheten

Revisjonskriterier (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen), er utledet fra bl.a:

- sikkerhetsloven,
- personopplysningsloven,
- e-forvaltningsforskriften,
- virksomhetssikkerhetsforskriften.
- I tillegg Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) sine prinsipper for sikkerhetsstyring og IKT-sikkerhet.

Utledning av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 2 til rapporten (side 55-63).

Undersøkelsene er gjennomført ved gjennomgang av dokumenter, samt intervju med elleve personer (ledelse, rådgivere på området, rådgivere Oppvekst og kultur, Teknisk og eiendom, i tillegg personvernombudet).

Revisors funn og vurderinger: Problemstilling 1: Har kommunen etablert et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet som tilfredsstillende krav i regelverket?

Revisjonskriterium Styringssystem i Bodø kommune: Kommunen skal ha et styringssystem for sikkerhet som omfatter informasjonssikkerhet, som angir Sikkerhetsmål, Sikkerhetsstrategi og Sikkerhets- organisasjon, hvor roller og ansvar framgår.

Revisors funn og vurderinger: Revisor vurderer at Bodø kommune ikke har noe operativt styringssystem for informasjonssikkerhet med sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategier og en sikkerhetsorganisasjon.

Revisjonskriterium Behandlingsoversikt: Kommunen skal føre protokoll over hvilke personopplysninger de behandler.

Revisors funn og vurderinger: Revisor vurderer at Bodø kommune har et system, Digiorden, for å føre protokoll over hvilke personopplysninger de behandler, men registreringene er ikke fullstendig.

Revisjonskriterier Internkontroll:

- A. Informasjonssikkerhet skal inngå i kommunens internkontrollsystem.
- B. Kommunen skal regelmessig gjennomføre og dokumentere risikovurderinger som grunnlag for informasjonssikkerhetstiltak.
- C. Kommunen må gjennomføre risikovurderinger og dokumenterte vurderinger av personvernkonsekvenser.
- D. Kommunen bør ha rutiner og prosedyrer for å redusere risiko for avvik og uønskede hendelser.
- E. Kommunen må ha et avvikssystem og ansatte må melde avvik.
- F. Kommunen bør evaluere og lære av hendelser.

Revisors funn og vurderinger:

- A. Revisor vurderer at informasjonssikkerhet er en planlagt del av internkontrollen i Bodø kommune, men at det mangler et sektorovergripende dokument for informasjons- og datasikkerhet.
- B. Revisor vurderer at kommunen gjennomfører risikovurderinger, men i for lite omfang til at det gir et grunnlag for informasjonssikkerhetstiltak.
- C. Revisor vurderer at personvernkonsekvenser vurderes, men det mangler dokumentasjon på det.
- D. Revisor vurderer at kommunen har noen rutiner og prosedyrer for å redusere risiko for avvik og uønskede hendelser, men at disse i hovedsak er knyttet til GDPR. (EUs personvernforordning)
- E. Revisor vurderer at kommunen har et avvikssystem og at ansatte melder avvik, men at avvikene innenfor informasjonssikkerhet kun er knyttet til GDPR.
- F. Revisor vurderer at evaluering og læring av hendelser i begrenset grad er satt i system.

Revisjonskriterium Opplæring av brukere: Kommunen må sørge for at ansatte får tilstrekkelig opplæring i informasjonssikkerhet.

Revisors funn og vurderinger: *Revisor vurderer at ansatte ikke får tilstrekkelig opplæring i informasjonssikkerhet.*

Revisors funn og vurderinger: Problemstilling 2: Har kommunen tilfredsstillende organisatoriske og tekniske tiltak for å ivareta informasjonssikkerhet?

Revisjonskriterier Identifisere og kartlegge:

- A. Kommunen må ha en oversikt over enheter i IKT-systemet.
- B. Kommunen bør ha en oversikt over programvare.
- C. Kommunen må ha et system for styring av tilganger.

Revisors funn og vurderinger:

- A. *Revisor vurderer at kommunen har en oversikt over enheter i IKT-systemet.*
- B. *Revisor vurderer at kommunen har en nesten fullstendig oversikt over programvaren.*
- C. *Revisor vurderer at kommunen har et system for styring av tilganger, men at systemet ikke dekker tilganger til alle systemer.*

Revisjonskriterier Beskytte og opprettholde:

- A. Kommunen bør ivareta sikkerhet i anskaffelse- og utviklingsprosesser
- B. Kommunen bør ta ansvar for sikkerheten ved tjenesteutsetting.
- C. Kommunen bør etablere og dokumentere en sikker IKT-arkitektur.
- D. Kommunen bør ha sentral styring med sikkerhetsoppdateringer.
- E. Kommunen må ha en plan for sikkerhetskopiering og ta sikkerhetskopier.

Revisors funn og vurderinger:

- A. *Revisor vurderer at sikkerheten ikke ivaretas i anskaffelses- og utviklingsprosesser.*
- B. *Revisor vurderer at ansvarsfordelingen mellom kommunen og driftsleverandøren er noe uklar når det gjelder sikkerheten.*
- C. *Revisor vurderer at kommunen har bestilt en sikker IKT-arkitektur fra driftsleverandøren og at driftsleverandørens beskrivelse av IKT-arkitekturen inneholder relevante sikkerhetsmekanismer.*
- D. *Revisor vurderer at kommunen ikke har sentral styring med sikkerhetsoppdateringer*
- E. *Revisor vurderer at kommunen ikke kjenner til planen for sikkerhetskopiering, men kommunen får månedlige driftsrapporter med informasjon om sikkerhetskopiering.*

Revisjonskriterier Oppdage sårbarheter, trusler og hendelser:

- A. Kommunen bør fastsette hvilke deler av IKT-systemet som skal overvåkes.
- B. Kommunen bør ha et system for å overvåke sikkerheten og analysere data fra overvåkningen.

Revisors funn og vurderinger:

- A. *Revisor vurderer at kommunen har lite spesifikke krav til hvilke deler av IKT-systemet som skal overvåkes.*
- B. *Revisor vurderer at både kommunen og driftsleverandøren har system for å overvåke sikkerheten, mens det er driftsleverandøren som analyserer data fra overvåkningen.*

Revisjonskriterier Håndtere og gjenopprette:

- A. Kommunen bør ha en plan for hendelseshåndtering.
- B. Kommunen må ha en plan for gjenoppretting.

Revisors funn og vurderinger:

- A. Revisor vurderer at kommunen ikke har en egen plan for hendelseshåndtering
- B. Revisor vurderer at kommunen har elementer av en plan for gjenoppretting i driftsavtalen.

Revisors konklusjon og anbefalinger:

Problemstilling 1: Har kommunen etablert et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet som tilfredsstillende krav i regelverket? Revisors konklusjon:

Revisor konkluderer med at Bodø kommune ikke har etablert et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet, som tilfredsstillende krav i regelverket.

Problemstilling 2: Har kommunen tilfredsstillende organisatoriske og tekniske tiltak for å ivareta informasjonssikkerhet? Revisors konklusjon:

Revisor konkluderer med at Bodø kommune ikke har tilfredsstillende organisatoriske og tekniske tiltak på plass for å ivareta informasjonssikkerheten.

Revisor anbefaler kommunedirektøren å vurdere følgende:

- Etablere et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet.
- Sørgje for å komplettere registrering av behandlingsprotokoller, herunder ferdigstille DPIA og databehandleravtaler. (Data Protection Impact Assessment = risikovurdering av konsekvenser for personvernet)
- Gi ansatte opplæring i informasjonssikkerhet.
- Gjennomgå driftsavtalen og følge den opp.
- Vurdere om tekniske og organisatoriske tiltak er i henhold til risikobildet og kommunens målsettinger for informasjonssikkerhet.

Kommunedirektørens uttalelse til rapporten:

Kommunedirektørens uttalelse er i sin helhet lagt ved rapporten (vedlegg 1). Uttalelsen er forholdsvis omfattende. Revisor kommenterer uttalelsen i rapportens side 48-49.

Høringsuttalelsen har ikke ført til endringer i rapportens innhold

Vurdering:

Revisor har gjennomført en undersøkelse og utarbeidet en rapport angående Informasjonssikkerhet i samsvar med bestillingens tematiske innhold. Rapporten leveres innenfor fastsatt ressurs, i samsvar med timeplan og i samsvar med Standard for forvaltningsrevisjon.

Rapporten er grundig og svarer ut at 1. kommunen ikke har etablert et tilfredsstillende helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet, og 2. heller ikke har tilfredsstillende organisatoriske og tekniske tiltak på plass for å ivareta informasjonssikkerheten. Basert på revisors funn og konklusjoner, er det gitt konkrete anbefalinger til forbedringer.

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjoner blir fulgt opp. En slik oppfølging gjøres ut fra innholdet i bystyrets vedtak og rapportens anbefalinger. Dersom det er noen punkter som ønskes løftet spesielt, kan dette fremheves i vedtaket. Rapporten sluttbehandles av bystyret etter innstilling fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak (innstilling til bystyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Informasjonssikkerhet er forelagt bystyret og tas til etterretning.
2. Bystyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger:
 - i. Etablere et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet.
 - ii. Sørge for å komplettere registrering av behandlingsprotokoller, herunder ferdigstille DPIA (risikovurdering av konsekvenser for personvernet) og databehandleravtaler.
 - iii. Gi ansatte opplæring i informasjonssikkerhet.
 - iv. Gjennomgå driftsavtalen og følge den opp.
 - v. Vurdere om tekniske og organisatoriske tiltak er i henhold til risikobildet og kommunens målsettinger for informasjonssikkerhet.
3. Bystyret ber kontrollutvalget påse at bystyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Det bes om at utvalget starter med sin oppfølging av rapporten innen utgangen av 2. kvartal 2025.

Inndyr, 02. oktober 2024

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Dato: 02.03.2026
Saksbehandler: Anne Stemland Olsen
Telefon direkte:
Deres ref.:
Løpenr.: 28118/2026
Saksnr./vår ref.: 2026/13384
Arkivkode:

Notat til kontrollutvalgets møte 12.03.2026 - Oppfølging av forvaltningsrevisjon informasjonssikkerhet

Viser til brev mottatt 19.02.2026 med innkalling til kontrollutvalgets møte 12.03.2026. I dette notatet redegjøres det for administrasjonens foreløpige og videre planlagte oppfølging av bystyrets vedtak etter forvaltningsrevisjon informasjonssikkerhet (160/24).

Som etterspurt er redegjørelsen inndelt etter vedtakets pkt. 2 i-v.

i. Etablere et helhetlig styringssystem for informasjonssikkerhet

Arbeidet med å etablere et helhetlig styringssystem for sikkerhet er nå i gang og skal etter planen ferdigstilles i 2026. Dette skal sørge for at kommunen ivaretar sine sikkerhetsforpliktelser på alle områder, inkludert informasjonssikkerhet. Tiltaket er for øvrig forankret i temaplan samfunnssikkerhet og beredskap (vedtatt desember 2025).

ii. Sørge for å komplettere registrering av behandlingsprotokoller, herunder ferdigstille DPIA og databehandleravtaler.

Dette er fortsatt et kontinuerlig arbeid som blant annet følges opp gjennom egenkontroller (gjennomføres av kommunens GDPR-gruppe) hos ulike virksomheter og systemansvarsmøter 2 ganger i året. Det jobbes godt med dette, og en rekke registreringer er gjennomført, men volumet av løsninger som Bodø kommune har i dag, gjør dette til en svært ressurskrevende oppgave. Med dagens ressursituasjon har kommunen ikke mulighet til en systematisk gjennomgang av alle DPIA og databehandleravtaler.

iii. Gi ansatte opplæring i informasjonssikkerhet.

Det jobbes fortsatt med å øke den generelle sikkerhetsbevisstheten og kulturen i organisasjonen. Dette gjøres bla. gjennom ulike informasjonstiltak og oppfølging etter avvik. Egenkontroller GDPR er tiltak som vi også i 2025 så hadde god opplæringseffekt, ikke bare på GDPR men på informasjonssikkerhet generelt. Sikkerhet og beredskap var også tema på lederforum i hhv. oktober og desember, der det blant annet ble orientert om spesifikke behov for sikkerhetsfokus fremover. Relansering av en revidert utgave av «GDPR-superhelt» informasjonskampanjen er per i dag ikke gjennomført, i hovedsak som følge av manglende ressurser.

Behov for opplæring og kompetanseheving knyttet til informasjonssikkerhet vil også inkluderes i kommunens styringssystem for sikkerhet.

iv. Gjennomgå driftsavtalen og følge den opp.

Det pågår per i dag en anbudsprosess på ny driftsavtale. Som planlagt for denne prosessen er kommentarer og innspill fra revisjonen som omtalt i forrige redegjørelse hensyntatt.

v. Vurdere om tekniske og organisatoriske tiltak er i henhold til risikobildet og kommunens målsettinger for informasjonssikkerhet.

Kommunens nåværende tekniske og organisatoriske tiltak har per i dag mangler sett opp mot det gjeldende risikobildet. Kommunens oversikt over, og forståelse for, risikobildet er derimot forbedret, bla. gjennom god dialog med PST. Arbeidet med nødvendige risikoreducerende tiltak er i gang og forankret i temaplan samfunnssikkerhet og beredskap.

Ut over etablering av styringssystem for sikkerhet og et generelt fokus på sikkerhetskultur i kommunen, er bla. nødvendige rutiner (system) for ivaretagelse av personellsikkerhet under arbeid. Dette skal ferdigstilles i 2026. Dette er et særlig viktig tiltak for å redusere risiko knyttet til innsidetrusselen. Tidligere påbegynt arbeid i arbeidsgruppen for sikring vil inkluderes i gjennomføring av sikringsrisikoanalyse og etablering av påbyggingstiltak som er planlagt gjennomført i 2027.

Med hilsen

Kjell Hugvik
Kommunedirektør

SAK 10/26

Oppfølging av bystyrets vedtak Forvaltningsrevisjon barnevern – økonomi (5. gangs behandling)

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	01.06.2023
Kontrollutvalget	28.11.2023
Kontrollutvalget	19.01.2024
Kontrollutvalget	10.06.2025
Kontrollutvalget	12.03.2026

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS, februar 2022: Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern (utdrag: sammendrag, konklusjon og anbefalinger)
- Saksfremlegg 11/22 Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern
- Bodø kommune v/ avdelingsdirektør, 19.01.2023. Oppfølging bystyrets vedtak forvaltningsrevisjon barnevern
- Bodø kommune, 29. mai 2023: Notat – Kontrollutvalgets møte 1.juni 2023 – ad oppfølging av Forvaltningsrevisjon barnevern

Bakgrunn for saken:

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 skal kontrollutvalget påse at bystyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp.

Rapporten ble behandlet av bystyret i sak 046/22, med følgende vedtak:

- Forvaltningsrevisjonsrapporten Økonomisk styring og internkontroll barnevern er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning*
- Bystyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger.*

Vedlagt saken er utdrag fra rapporten, samt saksfremlegget som lå til grunn for kontrollutvalgets og bystyrets behandling. Rapporten ga følgende anbefalinger:

at Bodø kommune:

- 1. Skal utarbeide realistiske budsjett for Barnevernet i Bodø*
- 2. Bør utarbeide oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene.*
- 3. Bør oppdatere vertskommunesamarbeidsavtalene, det bør også henvises til eksterne avtaler om fordeling av kostnader hvis dette foreligger.*
- 4 Bør jobbe videre med å avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig.*

Kontrollutvalget gjorde første gangs oppfølging av vedtaket i sitt møte 19.01.2023, der administrasjonen ved kommunedirektør og kommunaldirektør var til stede for å gi utvalget en orientering. Vedlagt er skriftlig redegjørelse som den gang ble gitt med kommentar knyttet til hver av rapportens 4 anbefalinger. Noen av punktene syntes å være under utarbeidelse, men den skriftlige tilbakemeldingen var noe knapp til at kontrollutvalget den gang kunne gi en adekvat vurdering av oppfølgingen. Kontrollutvalget gjorde så følgende vedtak:

Kontrollutvalget kommer tilbake til saken i junimøtet. Til behandlingen bes det om informasjon om oppdaterte vertskommuneavtaler.

Ut fra at saken er satt på ny dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å møte i kontrollutvalget kl 11.00 for å redegjøre om den videre oppfølging bystyrets vedtak har fått fra administrasjonens side, herunder også informasjon om oppdaterte vertskommuneavtaler. Det er i tillegg bedt om at en skriftlig versjon av redegjørelsen, oversendes sekretariatet innen 31.mai, slik at det kan sendes utvalgets medlemmer i forkant av møtet. Denne vil ettersendes så snart den kommer sekretariatet i hende.

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 046/22 Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern.
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer
3. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering, vedlagt notat fra administrasjonen om oppfølging av bystyrets vedtak.

Vedtak 1. juni 2023:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 046/22 Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern.
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer at vertskommuneavtalene er under revidering og at disse ventes ferdig i løpet av sommeren. Utvalget bes om en orientering når disse er ferdigstilt.

Kontrollutvalget registrerer videre at det fremmes egen sak for bystyret høsten 2023 som blant annet vil omhandle forvaltningsrevisjonsrapportens anbefalinger og oppfølging av disse.

3. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering, vedlagt notat fra administrasjonen om oppfølging av bystyrets vedtak.

Til behandling 28. november 2023:

Ut fra at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å møte i kontrollutvalget kl 09.25 for å redegjøre om den videre oppfølging bystyrets vedtak har fått fra administrasjonens side. Det er satt av inntil 20 minutter til utvalgets behandling. Videre er det bedt om at sekretariatet får tilsendt kopi av de oppdaterte vertskommuneavtalene som var nevnt i notatet fra 29. mai 2023, og ber i tillegg om at en skriftlig versjon av redegjørelsen oversendes sekretariatet **innen 23. november**. Dette slik at den kan sendes utvalgets medlemmer i forkant av møtet. I tillegg kan kontrollutvalget ha ønske om å stille spørsmål i tilknytning til saken.

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 046/22 Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern.
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer
3. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering, vedlagt notat fra administrasjonen om oppfølging av bystyrets vedtak.

Behandling 28. november 2023:

Omforent forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen fra administrasjonen foreløpig til orientering. Saken behandles ved skriftlig behandling i utvalget.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen fra administrasjonen foreløpig til orientering. Saken behandles ved skriftlig behandling i utvalget.

Til behandling 19. januar 2024:

Sak med skriftlig behandling ble sendt til kontrollutvalget 7. desember 2023. Utvalget kom imidlertid frem til at saken egnet seg best til behandling i møte. Følgende forslag til vedtak er et utgangspunkt for utvalgets drøfting, og er basert på den skriftlige og muntlige informasjonen utvalget har mottatt fra administrasjonen.

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget legger til grunn for saken informasjon i administrasjonens *Notat til kontrollutvalget 28. november 2023*», samt muntlig informasjon fra administrasjonen ved behandlingen i utvalgets møte 28. november 2023.
2. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 046/22 Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern.
3. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer følgende om oppfølging av de enkelte anbefalingene i rapporten:
 - a. *Realistiske budsjett for barnevernet* Kontrollutvalget har fått følgende skriftlige tilbakemelding fra administrasjonen: Notat 29.05.2023: *Revisjonsrapportens funn og anbefalinger fra kontrollutvalgets behandling av rapporten vurderes innarbeidet i prosessene i tilknytning til utarbeidelsen av budsjettet for 2024. En mindre justering er innarbeidet i T1-saken i 2023.*
 - b. *Oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene:* Kontrollutvalget får opplyst at dette er satt på vent som en følge av innføring av nytt fagprogram. Kontrollutvalget legger til grunn at innføring av nytt fagprogram må komme før oppdatering av rutinebeskrivelsene.
 - c. *Oppdatere vertskommuneavtalene:* Kontrollutvalget har fått følgende tre skriftlige tilbakemeldinger fra administrasjonen om oppfølging av dette punktet: 1. Notat 19.01.2023: *Ekstern advokat (vertskommuner) har utarbeidet utkast til nye avtaler. De nye forslagene er gjennomgått av kommuneadvokaten. Dette vil samordnes med kommunedirektørens intensjon om gjennomgang av alle vertskommuneavtaler hos Bodø kommune.* 2. Notat 29.05.2023: *Oppdaterte vertskommuneavtaler er utarbeidet, og er til intern avtalemessige kvalitetssikring og slutføring i Bodø kommune.* Basert på muntlig informasjon i kontrollutvalgets møte 1.6.2023 har utvalget vedtatt bl.a følgende i sin rapportering til bystyret: *Kontrollutvalget registrerer at vertskommuneavtalene er under revidering og at disse ventes ferdig i løpet av sommeren* 3. Notat 28.11.2023: *Kommunen er helt i slutfasen av å utarbeide (forslag til) ny avtale.*
 - d. *Avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA-rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig:* Kontrollutvalget registrerer at det nye fagprogrammet som skal innføres vil bidra til riktigere tall. Utvalget registrerer videre at det er satt i gang undersøkelser av mulige feilføringer i regnskapssammenheng i forhold til samarbeidskommunene, og at dette kan ha medført feil i Bodø sine tall. Kontrollutvalget ber om at revisor og utvalget blir orientert om resultatet av denne undersøkelsen.
4. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret, vedlagt notat fra administrasjonen om oppfølging av bystyrets vedtak. Utvalget er innforstått med at enkelte

anbefalinger kan ta noe lengre tid å følge opp, men mener administrasjonens oppfølging av denne rapporten har tatt uforholdsmessig lang tid.

Behandling 19. januar 2024:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Til behandling 10. juni 2025:

Saken er satt på dagsorden i samsvar med vedtatt Virksomhetsplan 2025. I innkalling til administrasjonen er det tatt med følgende informasjon om kontrollutvalgets tidlige oppfølging av saken:

Rapportens anbefalinger var blant annet at det 2. *Bør utarbeides oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene.* Ved behandling av sak 19.1.2024 om oppfølging av bystyrets vedtak, fikk kontrollutvalget *opplyst at dette er satt på vent som en følge av innføring av nytt fagprogram. Kontrollutvalget legger til grunn at innføring av nytt fagprogram må komme før oppdatering av rutinebeskrivelsene.*

Rapportens anbefaling 3 var en anbefaling om at vertskommunesamarbeidsavtalene bør oppdateres, og at det bør også henvises til eksterne avtaler om fordeling av kostnader hvis dette foreligger. Utvalget behandlet sak 15.10.2024 om oppfølging av denne anbefalingen og vedtok da følgende:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 11/22 Økonomisk styring og internkontroll Barnevern – anbefaling 3 Vertskommuneavtaler
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. Kontrollutvalget registrerer at utkast til avtale sendes ut til samarbeidskommunene i løpet av neste uke. Videre at økonomiavdelingen skal vurdere selvkostforholdene ved det økonomiske mellomværende mellom vertskommune og samarbeidskommunene. Dette arbeidet vil starte etter at økonomiavdelingens arbeid med budsjett 2025 er avsluttet (6. november).
3. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering. Utvalget kommer tilbake med rapportering til bystyret i senere møte.

Anbefaling 4 i rapporten var at det *Bør jobbes videre med å avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig.* Ved behandling av sak 19.1.2024 om oppfølging av bystyrets vedtak, har kontrollutvalget i sitt vedtak registrert *at det nye fagprogrammet som skal innføres vil bidra til riktigere tall. Utvalget registrerer videre at det er satt i gang undersøkelser av mulige feilføringer i regnskapssammenheng i forhold til samarbeidskommunene, og at dette kan ha medført feil i Bodø sine tall. Kontrollutvalget ber om at revisor og utvalget blir orientert om resultatet av denne undersøkelsen.*

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å delta i kontrollutvalget kl 10.10 til 10.30 for å orientere om status for oppfølging av de tre nevnte anbefalingene. I tillegg er det gjort oppmerksom på at det kan komme spørsmål fra kontrollutvalget.

I innkallingen er administrasjonen bedt om å utarbeide et kortfattet skriftlig notat med hovedpunktene i dennes orientering om status. Av hensyn til behandlingen i utvalget er det bedt om å få notatet tilsendt innen 2. juni slik at det kan sendes ut til utvalgets medlemmer på forhånd.

Kontrollutvalgets vedtak 10. juni 2025:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 046/22 Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern.
2. Administrasjonen har redegjort for på hvilken måte bystyrets vedtak er fulgt opp. I forhold til oppfølging av gjenstående anbefalinger registrerer utvalget følgende.
 - Anbefaling 2: Nytt fagprogram tas i bruk juni 2025.
 - Anbefaling 3: Vertskommunesamarbeidsavtalene er ikke oppdatert. Utkast til ny likelydende vertskommuneavtaler ble sendt kommunene i oktober 2024, men deltagerkommunene ønsket å få gjennomført en evaluering av samarbeidet. Det er søkt om midler og oppnådd tilskudd til dette formålet.
 - Anbefaling 4: KOSTRA-rapporteringen er nylig korrigert.

Med unntak av videre oppfølging av anbefaling 3 anser utvalget seg som ferdig med oppfølging av bystyrets vedtak.

3. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering, vedlagt notat fra administrasjonen om oppfølging av bystyrets vedtak.
4. Kontrollutvalget kommer tilbake til saken januar 2026.

Til behandling 12. mars 2026:

På bakgrunn av vedtatt fortsatt oppfølging av anbefaling 3 angående oppdatering av vertskommuneavtalene, har sekretariatet i epost til administrasjonen v/ barnevernsleder spurt om det er *noe nytt når det gjelder fremdrift i forhold til å få på plass reviderte samarbeidsavtaler? Eventuelt dato for når dere regner med å ha dette på plass?*

Dette er besvart som følger i epost 17.2.2026:

Oslo Economics er i gang med en evaluering av organiseringen av tjenesten. Planen er at de skal jobbe med dette fram til påske. Det skal komme en rapport, og en anbefaling av mulige måter å organisere tjenesten.

Vi avventer derfor dette arbeidet før avtalene blir fornyet. Siden sist har også Steigen sagt opp avtalen. De ber samtidig om dialog om evt. videre samarbeid. Det er også et

poeng å få avklart – avtalen skal gjelde for alle kommunene i samarbeidet, og vi vet altså ikke helt om Steigen er med videre.

Sekretariatet har sendt brev til kommunedirektøren 19.2.2026 og tatt opp at saken kommer til behandling 12. mars:

Saken er altså satt på dagsorden 12. mars. Det har gått lang tid uten at de nevnte avtalene har kommet på plass, og det ser ikke ut til at dette vil få en avklaring i nær fremtid. Min tilråding vil være at utvalget avslutter sin oppfølging av bystyrets vedtak.

Dersom kommunedirektøren ønsker å gi en skriftlig uttalelse i forkant av saken (ut over det jeg allerede har mottatt fra barnevernsleder), ber jeg om å motta dette innen 4. mars 2026 slik at det kan sendes ut til utvalgets medlemmer sammen med innkalling og sakspapirer.

Det har ikke kommet noen skriftlig uttalelse fra kommunedirektøren.

Vurdering:

Ut fra det som barnevernsleder skriver, vil oppfølging i form av oppdaterte avtaler ikke komme på plass til kontrollutvalgets møter i mars eller april. Innleid utreder skal arbeide med å evaluere tjenesten frem til påske. Deretter må det påregnes runder med høring / kvalitetssikring av utreder sine konklusjoner. Det synes ikke realistisk at ny vertskommuneavtale kan være på plass i tide til utvalgets møte 4. juni 2026.

Revisors arbeid med rapporten er i stor grad gjennomført i 2021, med påfølgende behandling i kontrollutvalg og bystyre tidlig i 2022. Kontrollutvalgets oppfølging startet i juni 2023. Som utvalget også har påpekt i tidligere rapporteringer til bystyret, så har det gått uforholdsmessig lang tid å følge opp bystyrets vedtak.

Samtidig er det på sin plass å nevne dette er en rapport som i stor grad ble gjennomført tilbake i 2021, med påfølgende vedtak i bystyret i 2022. Når det går så lang tid som i dette tilfellet, vil etter hvert noe av rapportens innhold miste sin aktualitet. Kontrollutvalget bør derfor strengt vurdere hvor lenge det er hensiktsmessig med fortsatt oppfølging på samme manglende punkt. Det foreslås derfor at kontrollutvalget avslutter videre oppfølging.

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget har i samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 gjennomført en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 046/22 Rapport forvaltningsrevisjon Økonomisk styring og internkontroll barnevern.
2. Kontrollutvalget har ved sin 4. gangs behandling (10. juni 2025) rapportert til bystyret følgende angående anbefaling 3 (Oppdatering av vertskommuneavtalene): *Med unntak av videre oppfølging av anbefaling 3 anser utvalget seg som ferdig med oppfølging av bystyrets vedtak.* Videre at utvalget kommer tilbake til saken i januar 2026.

3. Til utvalgets behandling 12. mars 2026 er de nevnte avtalene ikke kommet på plass, og det foreligger ingen konkret tidsplan for når dette kan være på plass.
4. Kontrollutvalgets vedtak oversendes bystyret til orientering. Kontrollutvalget avslutter videre oppfølging av saken. Basert på utvalgets oppfølging i møter 01.06.2023, 28.11.2023, 19.01.2024, 10.06.2025, og 12.03.2026 vil utvalget bemerke at oppfølging av bystyrets vedtak har tatt unødig lang tid.

Inndyr, 4. mars 2026

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Forvaltningsrevisjon: Bodø kommune

Økonomisk styring og interkontroll i

Barnevern

SAMMENDRAG

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en forvaltningsrevisjon om økonomistyring i Barnevernet i Bodø og vertskommunesamarbeidsavtalen mellom kommunene. Formålet med prosjektet er å finne ut om økonomistyringen i vertskommunesamarbeidet er tilfredsstillende med henblikk på budsjettering, interkontroll, ansvarsområder, rapportering og oppfølging av avtaler.

Problemstillingen for undersøkelsen har vært:

I hvilken grad ivaretar Bodø kommune økonomisk oppfølging og økonomisk internkontroll av samarbeidsavtalene om salg av virksomhetstjenesten «Barnevern»?

For å besvare problemstillingen har vi utledet revisjonskriterier i 3 forskjellige temaer som vurderes. Disse temaene er:

- Budsjett, økonomiplan og rapportering
- Internkontroll og rutiner
- Oppfølging av samarbeidsavtalene

Vi har i tillegg tatt med litt statistisk tallmateriale for å vise hvordan Bodø kommune gjør det opp imot sammenlignbare kommuner, og hvor det er de største kostnadene påløper. Disse tallene er hentet fra KOSTRA. Revisjonen har fått bemerkninger fra Barnevernet i Bodø om at tallmaterialet i KOSTRA inneholder feil slik at bruttotall vises istedenfor nettotall.

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier samt intervju med relevante informanter. Vi har analysert dokumenter og statistikk, gjennomgått rutiner og planer.

Våre funn som er beskrevet nærmere i rapporten er:

Revisors vurdering er at Bodø kommune ikke oppfyller kriteriet om at det årlig skal legges frem for kommunestyret forslag til realistisk årsbudsjett som fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret.

Bodø kommune har oppfylt kriteriet om at det årlig skal legges frem for kommunestyret forslag til realistisk økonomiplan for de neste fire årene.

Gjennom budsjettåret legges det frem rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter sammenlignet med vedtatt årsbudsjett. Tertialrapportene skal fremmes for kommunestyret i juni, og i oktober hvert år, men ønsker at det tas med endringer i budsjett og regulert budsjett i tertialrapportene.

Administrasjonen har oppfylt kriteriet om å gi melding til kommunestyret dersom det skjer endringer i løpet av budsjettåret som kan få betydning for årsbudsjettets grunnlag.

Revisor legger til grunn at Bodø kommune har nødvendige rutiner for å ha tilstrekkelig internkontroll i Barnevernstjenesten i Bodø, men rutinene må oppdateres.

Samarbeidsavtalen mellom deltakerne i vertskommunesamarbeidet er etter sitt innhold ikke i henhold til kommuneloven § 20-4.

Som svar på problemstillingen:

Bodø kommune ivaretar i god grad økonomisk oppfølging og økonomisk internkontroll av samarbeidsavtalene om salg av virksomhetstjenesten «Barnevern».

Med bakgrunn i våre funn er revisors anbefalinger at Bodø kommune:

1. Skal utarbeide realistiske budsjett for Barnevernet i Bodø
2. Bør utarbeide oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene.
3. Bør oppdatere vertskommunesamarbeidsavtalene, det bør også henvises til eksterne avtaler om fordeling av kostnader hvis dette foreligger.
4. Bør jobbe videre med å avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig.

3 Konklusjon og anbefaling

3.1. Konklusjon

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en forvaltningsrevisjon om økonomistyring i Barnevernet i Bodø og om vertskommunesamarbeidsavtalen mellom kommunene. Formålet med prosjektet er å finne ut om økonomistyringen i vertskommunesamarbeidet er tilfredsstillende med henblikk på budsjettering, interkontroll, ansvarsområder, rapportering og oppfølging av avtaler.

Problemstillingen for undersøkelsen har vært:

I hvilken grad ivaretar Bodø kommune økonomisk oppfølging og økonomisk internkontroll av samarbeidsavtalene om salg av virksomhetstjenesten «Barnevern»?

For å besvare problemstillingen har vi utledet revisjonskriterier i 3 forskjellige temaer som vurderes. Disse temaene er:

- Budsjett, økonomiplan og rapportering
- Internkontroll og rutiner
- Oppfølging av samarbeidsavtalene

Vi har i tillegg tatt med litt statistisk tallmateriale for å vise hvordan Bodø kommune ligger an på dette området sammenliknet med andre kommuner, og hvor det er de største kostnadene påløper. Disse tallene er hentet fra KOSTRA. Revisjonen har fått bemerkninger fra Barnevernet i Bodø om at tallmaterialet i KOSTRA inneholder feil slik at bruttotall vises istedenfor nettotall.

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier samt intervju med relevante informanter. Vi har analysert dokumenter og statistikk, gjennomgått rutiner og planer.

Våre funn som er beskrevet nærmere i rapporten er:

Revisors vurdering er at Bodø kommune ikke oppfyller kriteriet om at det årlig skal legges frem for kommunestyret forslag til realistisk årsbudsjett som fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret.

Bodø kommune har oppfylt kriteriet om at det årlig skal legges frem for kommunestyret forslag til realistisk økonomiplan for de neste fire årene.

Gjennom budsjettåret legges det frem rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter sammenlignet med vedtatt årsbudsjett. Tertialrapportene skal fremmes for kommunestyret i juni, og i oktober hvert år, men ønsker at det tas med endringer i budsjett og regulert budsjett i tertialrapportene.

Administrasjonen har oppfylt kriteriet om å gi melding til kommunestyret dersom det skjer endringer i løpet av budsjettåret som kan få betydning for årsbudsjettets grunnlag.

Revisor legger til grunn at Bodø kommune har nødvendige rutiner for å ha tilstrekkelig internkontroll i Barnevernstjenesten i Bodø, men rutineene må oppdateres.

Samarbeidsavtalen mellom deltakerne i vertskommunesamarbeidet er etter sitt innhold ikke i henhold til kommuneloven § 20-4.

Som svar på problemstillingen:

Bodø kommune ivaretar i god grad økonomisk oppfølging og økonomisk internkontroll av samarbeidsavtalene om salg av virksomhetstjenesten «Barnevern».

3.2 Anbefalinger

Med bakgrunn i våre funn er revisors anbefalinger at Bodø kommune:

1. Skal utarbeide realistiske budsjett for Barnevernet i Bodø
2. Bør utarbeide oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene.

3. Bør oppdatere verskommunesamarbeidsavtalene, det bør også henvises til eksterne avtaler om fordeling av kostnader hvis dette foreligger.
- 4 Bør jobbe videre med å avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig.

SAK 11/22

Rapport forvaltningsrevisjon: Økonomisk styring og internkontroll Barnevern

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
15.03.2022

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS: Rapport forvaltningsrevisjon: Økonomisk styring og internkontroll Barnevern (datert 17.2.2022, mottatt 7.3.2022)

Bakgrunn for saken:

Rapporten er bestilt med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon for 2020-2023 som ble vedtatt i bystyrets sak 20/72. Vedtatte prioriterte tema i rekkefølge:

1. Renovasjon (gjennomført)
2. Helse og omsorg – institusjonsdrift (gjennomført)
3. Grunnskole, spesialundervisning (bestilt av kontrollutvalget)
4. Personvern / Informasjonssikkerhet
5. Sykefraværsoppfølging, heltidsprosjektet
6. **Barnevern – vertskommunesamarbeid (til behandling)**
7. Forvaltning av boliger
8. Offentlige anskaffelser

Etter opprinnelig tidsplan skulle rapporten vært ferdig november 2021 og med et timebruk på 250 - 300 timer. Ved overlevering av rapport 7. mars 2022 ble det opplyst at det har gått med

310 timer til denne revisjonen. I utvalgets møte i november 2021 orienterte revisor om at rapporten blir ferdig i januar 2022, mens det i januar ble orientert om ytterligere forsinkelse.

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å finne ut om økonomistyringen i det interkommunale samarbeidet om Barnevernet er tilfredsstillende med henblikk på budsjettering, internkontroll, ansvarsområder, rapportering, oppfølging av avtaler etc.

Følgende problemstilling har vært undersøkt i denne revisjonen:

I hvilken grad ivaretar Bodø kommune økonomisk oppfølging og økonomisk internkontroll av samarbeidsavtalene om salg av virksomhetstjenesten «Barnevern»?

Bodø er vertskommune, og samarbeidskommunene er Gildeskål, Hamarøy, Steigen, Rødøy, Røst og Værøy.

Revisjonskriterier (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen), er utledet fra bl.a:

- Kommunens egne rutiner
- Kommuneloven
- COSO-rapport I: Internkontroll – et integrert rammeverk, 2013-utgaven
- Kommunal- og regionaldepartementet: “85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane”

Utledning av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 2 til rapporten (side 46-54).
Revisjonskriteriene er inndelt i følgende tre tema;

- Budsjett, økonomiplan og rapportering
- Internkontroll og rutiner
- Oppfølging av samarbeidsavtalene

Undersøkelsene er gjennomført ved gjennomgang av dokumenter, samt intervjuer.

Revisors funn og vurderinger: Problemstilling: I hvilken grad ivaretar Bodø kommune økonomisk oppfølging og økonomisk internkontroll av samarbeidsavtalene om salg av virksomhetstjenesten «Barnevern»?

1. Budsjett, økonomiplan og rapportering

Revisjonskriterier:

- Administrasjonen skal årlig legge frem for kommunestyret forslag til realistisk økonomiplan for de neste fire årene.
- Administrasjonen skal årlig legge frem for kommunestyret forslag til realistisk årsbudsjett som fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret.
- Kommunedirektøren skal gjennom budsjettåret legge frem rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter sammenlignet med vedtatt årsbudsjett. Tertialrapportene skal fremmes for kommunestyret i juni, og i oktober hvert år.

- Administrasjonen skal gi melding til kommunestyret dersom det skjer endringer i løpet av budsjettåret som kan få betydning for årsbudsjettets grunnlag. Dersom det er rimelig grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdige avvik, skal det foreslås nødvendige tiltak.

Vurdering budsjett: Administrasjonen har for hvert år lagt frem forslag til årsbudsjett, og for samtlige undersøkte år har driftsutgiftene vært høyere enn opprinnelig budsjett. For årene 2018 og 2019 er avviket mer enn 10 %. *Når Bodø kommune for de undersøkte årene har fastsatt et driftsbudsjett som er lavere enn faktiske regnskapsførte driftsutgifter det foregående året, så er dette et moment som etter revisors syn kan tale for at årsbudsjettene har vært urealistiske.* Etter revisors vurdering oppfyller Bodø kommune ikke kriteriet om at det årlig skal legges frem realistisk budsjett for kommunestyret.

Vurdering økonomiplan: Det er lagt frem økonomiplan for alle de undersøkte årene, og kommunen har derfor etter revisors vurdering oppfylt kriteriet om at det årlig skal legges frem forslag til realistisk økonomiplan.

Vurdering Økonomiske rapporteringer og budsjettreguleringer: I samsvar med kriteriet legges det frem for kommunestyret rapporter som viser utvikling inntekter og utgifter sammenholdt med vedtatt budsjett. *Når det gjelder tertialrapporteringer så viser ikke disse endringer i budsjettreguleringer eller opprinnelig regulert budsjett. Dette gjør det vanskelig å kontrollere om det har blitt foretatt endringer mellom tertialrapportene.* Administrasjonen har etter revisors vurdering oppfylt kriteriet om å gi melding til kommunestyret dersom det skjer endringer i løpet av budsjettåret som kan få betydning for årsbudsjettets grunnlag.

2. Internkontroll og rutiner.

Revisjonskriterium: Bodø kommune skal ha nødvendige rutiner for å ha tilstrekkelig økonomisk internkontroll for Barneverntjenesten Bodø.

Vurdering Internkontroll og rutiner: Kommunen har gode rutiner og internkontroll, men noen rutiner er klare for oppdateringer. Rutinene viser fordeling av roller og ansvar år det gjelder økonomisk internkontroll i barnevernet, herunder at økonomisystemet hindrer at samme person kan attestere og anvise. Alle direkte kostnader belastes den kommunen som pådrar seg kostnaden. Men det er i tillegg felleskostnader for 3 stillinger (merkantil, juridisk og veiledningsressurs) som deles på kommunene. Sist nevnt fordeling skjer ut fra en brøk, og revisor ser ikke noe problem med en slik fordeling og det virker både hensiktsmessig og fornuftig. Når det gjelder rapportering opplyser revisor at det jobbes godt med dette, men peker på at månedsrapporteringen må arkiveres på en bedre måte enn på en epoststreng.

3. Oppfølging av samarbeidsavtalene.

Revisjonskriterium: Bodø kommune skal ha en god skriftlig samarbeidsavtale mellom deltakerne i vertskommunesamarbeidet i henhold til Kommuneloven § 20-4.

Vurdering Oppfølging av samarbeidsavtalene: Det er vedtatt avtale med alle de samarbeidende kommunene, men med små forskjeller i innholdet. Avtalepunkter er bl.a

Plikter for partene, Kostnader og Søksmål/krav. Revisor opplyser at avtalene er *enkelt satt opp og inneholder i liten grad av spesifikasjoner og hvilke kostnader Bodo kommune skal dekke, utover at Bodo kommune skal ha ansvaret for og oppfølgingen av barneverntjenester i samarbeidskommunen etter lov om barneverntjenester (barnevernloven). Det er heller ikke nevnt i avtalen der de henviser til andre vedtak eller rutiner som kan redegjøre for konkrete kostnadsfordelinger. I avtalene er det dermed stor forskjell på hva som er oppført under kostnader. Det er heller ikke tatt høyde for administrasjonskostnader som leder, merkantil og systemansvarlig.*

Revisors vurderer det slik at avtalene inneholder et minimum av det de skal inneholde: *Når det gjelder krav om oppdatering eller endring av avtalene som bør gjøres, så er ikke dette blitt gjort. Når det gjelder kostnadsfordelingen så mener revisjonen den er mangelfull og gitt liten oppmerksomhet i avtalen. Det står heller ingenting i avtalen om henvisning til rutiner eller andre avtaler som viser en mer konkret kostnadsfordeling mellom kommunene.*

Sett i forhold til revisjonskriteriet mener revisor kommunen ikke har god nok skriftlig samarbeidsavtale med deltakerne i vertskommunesamarbeidet.

Revisors konklusjon og anbefaling:

Revisor konklusjon på problemstillingen er følgende:

Bodo kommune ivaretar i god grad økonomisk oppfølging og økonomisk internkontroll av samarbeidsavtalene om salg av virksomhetstjenesten «Barnevern».

Basert på undersøkelsene, funnene og konklusjonen, gir revisor følgende anbefalinger om at det:

1. Skal utarbeides realistiske budsjett for Barnevernet i Bodø
2. Bør utarbeides oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene.
3. Bør oppdateres verskommunesamarbeidsavtalene, det bør også henvises til eksterne avtaler om fordeling av kostnader hvis dette foreligger.
4. Bør jobbes videre med å avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig.

Kommunedirektørens kommentar:

Kommunedirektørens kommentar er i sin helhet lagt ved rapporten (vedlegg 1)

Vurdering:

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en undersøkelse og utarbeidet en rapport angående Økonomisk styring og internkontroll Barnevern i samsvar med bestillingens tematiske innhold. Det er imidlertid rapportert et høyere timetall enn forutsatt og leveransen er tre måneder på overtid i forhold til opprinnelig plan.

Rapporten får frem at kommunen har på plass en del elementer når det gjelder økonomistyring og interkontroll. Det er imidlertid forbedringspunkter ved at årsbudsjett innen barnevern ikke har vært realistisk slik kommuneloven krever, og at det er en del rutiner med behov for oppdatering.

Når det gjelder innholdet i samarbeidsavtalene får rapporten frem at oppdatering / endring av avtaler ikke har blitt gjort, og at kostnadsfordelingen er mangelfull. Revisor mener det som kommer frem i avtalene om kostnader ikke er godt nok. I den kommunale verden er det ikke uvanlig at avtaler mellom kommuner kan være vage, lite spesifikke og at de heller ikke inneholder avtalemekanismer for løsning av uenighet. På områder med stor økonomisk eller omdømmemessig betydning kan dette øke risikoen for tvister mellom partene.

Revisor har gitt konkrete anbefalinger til forbedringer.

Forslag til vedtak (innstilling til bystyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Økonomisk styring og internkontroll Barnevern er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning.
2. Bystyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger.

Inndyr, 8. mars 2022

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kontrollutvalget
her

Dato
19.01.2023

Oppfølging bystyrets vedtak forvaltningsrevisjon barnevern

Det vises til bystyrets vedtak i sak forvaltningsrevisjon barnevern.

Bystyret gjorde slikt vedtak i sak 46/22 med følgende vedtak:

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Økonomisk styring og internkontroll barnevern er forelagt bystyret i Bodø og tas til etterretning.
2. Bystyret ber kommunedirektøren merke seg rapportens anbefalinger .

Rapporten ga følgende anbefalinger:

At Bodø kommune:

1. Skal utarbeide realistiske budsjett for Barnevernet i Bodø
2. Bør utarbeide oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene.
3. Bør oppdatere vertskommunesamarbeidsavtalene, det bør også henvises til eksterne avtaler om fordeling av kostnader hvis dette foreligger.
4. Bør jobbe videre med å avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig.

Redegjørelse

1. Budsjett
Det vises til egen kostnadsutvikling regnskap i vedlagt tabell. Denne viser historiske tall.
Kommunedirektøren har både i forbindelse med framlegg av budsjettforslag før jul samt i flere møter med BV-ledelsen igangsatt en gjennomgang med sikte på å sikre kvaliteten på barnevernets budsjett.
2. Barnevernets (BV) ledelse viser til rapporten og vil innarbeide rutiner for rapportering til det administrative nivået i vertskommunene. BV ønsker å invitere vertskommunene til gjennomgang av reviderte avtaler og rutinene slik at alle for lik forståelse av disse. Det er også en ambisjon hos BV å ved litt tid få til en felles målsetting for alle barnevernstjenester.

Avdeling

Postadresse: [Postboks]
Besøksadresse: [Adresse]

Tel: [Telefonnummer]
E-post:[E-postadresse]

Orgnr:[Orgnr]

Det anses ikke som nødvendig å ha en egen økonomihåndbok for BV, men at man bruker BKs gjeldende økonomirutiner/ - reglementer.

3. Ekstern advokat (vertskommuner) har utarbeidet utkast til nye avtaler. De nye forslagene er gjennomgått av kommuneadvokaten. Dette vil samordnes med kommunedirektørens intensjon om gjennomgang av alle vertskommuneavtaler hos Bodø kommune.
4. Hvordan det rapporteres på KOSTRA i detalj tilligger tjenesten selv. Kvalitetssikring av rapporteringen følges fortløpende.

Med vennlig hilsen

Elin Eidsvik
Avd. dir. OK

Avdeling

Postadresse: [Postboks]
Besøksadresse: [Adresse]

Tel: [Telefonnummer]
E-post:[E-postadresse]

Orgnr:[Orgnr]

Til Kontrollutvalget

Her

Notat – Kontrollutvalgets møte 1.juni 2023 – ad oppfølging av Forvaltningsrevisjon barnevern

Bakgrunn

Det vises til rapporten Forvaltningsrevisjon barnevern i Bodø kommune datert 17.2.2022, som ble behandlet i Kontrollutvalget.

Problemstillingen for undersøkelsen har vært:

I hvilken grad ivaretar Bodø kommune økonomisk oppfølging og økonomisk internkontroll av samarbeidsavtalene om salg av virksomhetstjenesten «Barnevern»?

Og utledet følgende revisjonskriterier i 3 forskjellige tema som vurderes. Disse tema er:

- Budsjett, økonomiplan og rapportering
- Internkontroll og rutiner
- Oppfølging av samarbeidsavtalene

I rapporten anbefales følgende oppfølging i pkt.3.2. Anbefalinger:

Med bakgrunn i våre funn er revisors anbefalinger at Bodø kommune:

- 1. Skal utarbeide realistiske budsjett for Barnevernet i Bodø*
- 2. Bør utarbeide oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene.*
- 3. Bør oppdatere vertskommunesamarbeidsavtalene, det bør også henvises til eksterne avtaler om fordeling av kostnader hvis dette foreligger.*
- 4. Bør jobbe videre med å avklare hva som ligger i KOSTRA rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig.*

Status pr mai 2023:

1. Realistiske budsjett for barnevernet

Revisjonsrapportens funn og anbefalinger fra kontrollutvalgets behandling av rapporten vurderes innarbeidet i prosessene i tilknytning til utarbeidelsen av budsjettet for 2024.

En mindre justering er innarbeidet i T1-saken i 2023.

2. Oppdaterte rutinebeskrivelser økonomihåndbok og ta med vertskommunesamarbeid i disse oppdateringene

Endringer og revisjon av økonomihåndbok og andre rutiner ble satt på vent for å kunne ajourføres med nytt fagprogram. Det gamle blir utfaset av leverandørene. Det er nylig avklart at nytt fagprogram ikke kan være innført før i 2025.

3. Oppdatere vertskommuneavtalene.

Oppdaterte vertskommuneavtaler er utarbeidet, og er til intern avtalemessige kvalitetssikring og slutføring i Bodø kommune.

4. Bør jobbe videre med å avklare hva som ligger til grunn for KOSTRA rapportering, slik at statistikk kan brukes hensiktsmessig.

Forholdet er i stor grad avklart. Avklares i løpende samhandling mellom økonomikontoret og barnevernet.

I tillegg til ovenstående status-punkter, nevnes dessuten følgende:

5. Kommunedirektøren har varslet en sak som omhandler barnevernets økonomi til behandling i bystyret i løpet av høsten.

Bodø 29.mai 2023

Kjell Hugvik
kommunedirektør

Elin Eidsvik
avd.dir oppvekst og kultur

SAK 11/26

Godkjenning av prosjektplan Kompetanse/rekruttering

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
12.03.2026

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS, 27.1.2026: Prosjektplan forvaltningsrevisjon Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget behandlet i sak 3/26 Bestilling av forvaltningsrevisjon Kompetanse / Rekruttering. Utvalget besluttet følgende:

- 1. Med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, vedtar kontrollutvalget bestilling av forvaltningsrevisjon Kompetanse / Rekruttering.*
- 2. Innspill og føringer fra kontrollutvalget som skal ligge til grunn for prosjektplan*
 - a. Prosjekttittel: Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv*
 - b. Sykefravær, oppfølging av dette inkludert tilrettelegging*
 - c. Kommunens arbeid for å rekruttere, og beholde kompetanse og følge opp sykefravær.*
 - d. Beredskapsperspektiv: Har kommunen kompetanse til å ivareta beredskap innen liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, styring og ledelse (for eksempel helse, teknisk, vann og avløp, brann)*
- 3. Kontrollutvalget ber revisor levere forslag til prosjektplan for henholdsvis*
 - 1. Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv og*
 - 2. Sykefraværsoppfølging til sekretariatet innen 28. februar 2026, slik at utvalget kan godkjenne planen i møte 12. mars 2026.*

Som en oppfølging av vedtaket har revisor oversendt vedlagte prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon: Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv.

Formål og problemstillinger:

Revisor skisserer følgende formål for sine undersøkelser:

undersøke om Bodø kommune legger til rette for at ansatte innen helse, teknisk, vann og avløp, og brann, har nødvendig kompetanse til å ivareta beredskap innen liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, styring og ledelse.

Videre er det et formål å finne ut om Bodø kommune har konkrete mål og tiltak for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse innen beredkapsområdet, og om kommunen har lyktes med dette arbeidet.

For å belyse dette legges det opp til at undersøkelsene skal besvare følgende tre konkrete problemstillinger:

1. I hvilken grad sikrer Bodø kommune at ansatte har nødvendig kompetanse til å ivareta beredskap innen områdene liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, styring og ledelse?

Aktuelle punkter for vurdering:

- o Sikre at ansatte med beredskapsansvar har nødvendig formell kompetanse og sertifiseringer til å ivareta rollen på tilstrekkelig måte. (Eks. i tråd med helse- og omsorgstjenesteloven, brann- og eksplosjonsvernloven og kommuneloven).
- o System for opplæring som sikrer at alle som er tiltenkt en rolle i kommunens krisehåndtering har tilstrekkelige kvalifikasjoner, jamfør forskrift om kommunal beredskapsplikt § 7.
- o Dokumentere systemet for opplæring, gjennom eksempel plan for oppfølging og/eller i kommunens kompetanseplan.
- o Iverksette tiltak for å heve kompetansen til ansatte innen helse, teknisk, vann og avløp, og brann for å løse sine oppgaver ved en krise. Aktuelle tiltak kan blant annet være kurs, informasjonstiltak, øvelser og å utveksle erfaringer med andre kommuner.
- o System for beredskapsarbeidet som sikrer forankring i ledelsen og sørger for at sektorene
 - o Organisasjon og virksomhetsstyring
 - o Helse og omsorg
 - o Samfunn og næring
 - o Byutvikling.
- o involveres i oppfølgings- og forbedringsarbeid.

2. I hvilken grad har Bodø kommune etablert konkrete mål og tiltak for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse innen beredkapsområdet?

Aktuelle punkter for vurdering:

- o Strategier/mål/tiltak for rekruttering
- o Kartlegging av de ansattes kompetanse
- o Strategisk kompetanseplan
- o Kompetanseutvikling

o Arbeids- og/eller medarbeiderundersøkelser som grunnlag for utvikling av kompetanse og arbeidsmiljø

3. I hvilken grad har Bodø kommune oppnådd målsetninger og evaluert resultatene av rekrutteringstiltakene?

Aktuelle punkter for vurdering:

o Undersøkelser og evalueringer for å vurdere effekten av strategier/mål/tiltak for rekruttering og beholde nødvendig kompetanseo Tilbakemeldinger fra ansatte som gjennomfører eller er berørt av strategier/mål/tiltako Vurdere om strategier/mål/tiltak er forstått og fungerer i praksis

Revisjonskriterier vil bli utledet fra blant annet kommuneloven, arbeidsmiljøloven, sivilbeskyttelsesloven helse og omsorgstjenesteloven samt brann- og eksplosjonsvernloven. I tillegg forskrifter, veiledere og kommunale dokumenter (blant annet kommuneplanens samfunnsdel og helseberedskapsplan.

Metode:

I tillegg til gjennomgang av dokumenter vil revisor foreta stikkprøver og intervjuer. Undersøkelsen er avgrenset til sektorene Organisasjon og virksomhetsstyring, Helse og omsorg, Samfunn og næring, og Byutvikling.

Ressursbruk og frist for levering:

Revisor beregner å bruke 500 timer til gjennomføring av prosjektet, per kommune. I henhold til prosjektplanen starter prosjektet opp høsten 2026, slik at rapporten legges frem for kontrollutvalget «vinteren 2027».

Vurdering:

Revisor har levert en prosjektplan som i forholdsvis stor grad imøtekommer kontrollutvalgets føringer i sak 3/26. I samsvar med trinn 2 i bestillingsprosessen legges det opp nå frem en sak med 1. drøfting av prosjektplanen i møte, 2. vurdering av behov for eventuelle endringer og justeringer i prosjektet, og deretter 3. godkjenne prosjektplanen med forslag til vedtak som utgangspunkt. Revisor vil gå gjennom prosjektplanen i møtet.

Samlet årlige ressurser tilgjengelig til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre bestilte undersøkelser er cirka 1 100 timer. De cirka 500 timene som inneværende prosjekt krever er innenfor tilgjengelig kapasitet, men skal til dels gjennomføres parallelt med andre prosjekter.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner prosjektplan datert 27.1.2026, og ber revisor iverksette prosjektet i henhold til denne.

Inndyr, 4. mars 2026

Lars Hansen
Sekretariatsleder

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 1 av 6

1. Bakgrunn prosjektinformasjon

Når det gjelder vesentlig risiko, blir det i *Risiko- og vesentlighetsvurdering 2024- 2027 (ROV-en)* pekt på sykefravær og risiko for å beholde og rekruttere personell, herunder kompetanse for å sikre kvalitet på tjenestene.

I ROV- en står det at Statsforvalteren i Nordland i 2022 gjennomførte et tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap i kommunen. Statsforvalteren ga i rapporten 2 avvik og 1 merknad, men skriver at hovedinntrykket er at Bodø kommune jobber godt med beredskap. Kommunen håndterer hendelser som oppstår på en tilfredsstillende måte og har en beredskapsorganisasjon med mye kompetanse.

Selv om Bodø kommune ble vurdert å ha tilfredsstillende beredskapsorganisasjon i tilsynet i 2022, har det nå gått fire år siden kontrollen, og samfunns- og risikobildet endrer seg kontinuerlig. Nye hendelser og utfordringer kan påvirke behovet for beredskap og nødvendig kompetanse.

Kontrollutvalget vedtok i sak 03/26, i møte den 14.01.25, at temaene fra ROV- en skulle belyses gjennom to separate forvaltningsrevisjoner; en om kompetanse og rekruttering, og en sykefraværsoppfølging. Det ble vedtatt at beredskapsperspektiv skal ligge til grunn for forvaltningsrevisjonen om kompetanse og rekruttering, med fokus på om kommunen har kompetanse innen liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, og styring og helse. Sektorene helse, teknisk, vann og avløp, og brann ble fremhevet som eksempel.

På bakgrunn av dette leverer Salten kommunerevisjon denne prosjektplanen for forvaltningsrevisjon om kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv.

2. Formål

Formålet med prosjektet undersøke om Bodø kommune legger til rette for at ansatte innen helse, teknisk, vann og avløp, og brann, har nødvendig kompetanse til å ivareta beredskap innen liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, styring og ledelse.

Videre er det et formål å finne ut om Bodø kommune har konkrete mål og tiltak for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse innen beredskapsområdet, og om kommunen har lyktes med dette arbeidet.

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 2 av 6

3. Problemstillinger
<p>Problemstilling 1: <i>I hvilken grad sikrer Bodø kommune at ansatte har nødvendig kompetanse til å ivareta beredskap innen områdene liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, styring og ledelse?</i></p> <p>Problemstilling 2: <i>I hvilken grad har Bodø kommune etablert konkrete mål og tiltak for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse innen beredskapsområdet?</i></p> <p>Problemstilling 3: <i>I hvilken grad har Bodø kommune oppnådd målsetninger og evaluert resultatene av rekrutteringstiltakene?</i></p>
<p>Problemstilling 1</p> <p>Aktuelle punkter for vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sikre at ansatte med beredskapsansvar har nødvendig formell kompetanse og sertifiseringer til å ivareta rollen på tilstrekkelig måte. (Eks. i tråd med helse- og omsorgstjenesteloven, brann- og eksplosjonsvernloven og kommuneloven). ○ System for opplæring som sikrer at alle som er tiltenkt en rolle i kommunens krisehåndtering har tilstrekkelige kvalifikasjoner, jamfør forskrift om kommunal beredskapsplikt § 7. ○ Dokumentere systemet for opplæring, gjennom eksempel plan for oppfølging og/eller i kommunens kompetanseplan. ○ Iverksette tiltak for å heve kompetansen til ansatte innen helse, teknisk, vann og avløp, og brann for å løse sine oppgaver ved en krise. Aktuelle tiltak kan blant annet være kurs, informasjonstiltak, øvelser og å utveksle erfaringer med andre kommuner. ○ System for beredskapsarbeidet som sikrer forankring i ledelsen og sørger for at sektorene ○ Organisasjon og virksomhetsstyring ○ Helse og omsorg ○ Samfunn og næring ○ Byutvikling. <p>involveres i oppfølgings- og forbedringsarbeid.</p>
<p>Problemstilling 2</p> <p>Aktuelle punkter for vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Strategier/mål/tiltak for rekruttering ○ Kartlegging av de ansattes kompetanse ○ Strategisk kompetanseplan ○ Kompetanseutvikling ○ Arbeids- og/eller medarbeiderundersøkelser som grunnlag for utvikling av kompetanse og arbeidsmiljø

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 3 av 6

Problemstilling 3

Aktuelle punkter for vurdering:

- Undersøkelser og evalueringer for å vurdere effekten av strategier/mål/tiltak for rekruttering og beholde nødvendig kompetanse
- Tilbakemeldinger fra ansatte som gjennomfører eller er berørt av strategier/mål/tiltak
- Vurdere om strategier/mål/tiltak er forstått og fungerer i praksis

4. Revisjonskriterier

Lover

- Kommuneloven (2018). Lov om kommuner og fylkeskommuner (LOV-2018-06-22-83).
- Arbeidsmiljøloven (2005). Lov om arbeidsmiljø (LOV-2005-06-17-62).
- Sivilbeskyttelsesloven (2010). Lov om sivil beskyttelse og beredskap (LOV- 2010-06-25-45).
- Helse og omsorgstjenesteloven (2012). Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m (LOV- 2011- 06-24-30).
- Brann- og eksplosjonsvernloven (2002). Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver.

Forskrifter, avtaler og veiledere

- Forskrift om kommunal beredskapsplikt.
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter.
- KS Hovedtariffavtalen 01.05.24- 30.04.26. Hentet fra:
<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lonn-og-tariff/tariff-2024/Hovedtariffavtalen-2024-2026-interactive-120924.pdf>
- DSB *Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt*. Hentet fra:
[https://www.dsb.no/siteassets/rapporter-og-publikasjoner/veileder/veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt.pdf](https://www.dsb.no/siteassets/rapporter-og-publikasjoner/veileder/veileder%20til%20forskrift%20om%20kommunal%20beredskapsplikt.pdf)

Kommunens dokumenter:

- Kommunepanens samfunnsdel 2025- 2037
- Helseberedskapsplan 2023- 2026.
- Andre relevante dokumenter.

De kilder til kriterier vil kunne endres underveis basert på lokale tilpasninger og data som fremkommer underveis.

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 4 av 6

5. Metodisk tilnærming og gjennomføring/revisjonshandlinger

Avgrensning

Beredskap i seg selv handler blant annet om å være forberedt til innsats for å håndtere uønskede hendelser.

I denne undersøkelsen har vi avgrenset beredkapsområde til å omhandle ansatte innen liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, styring og ledelse. Dette vil sett opp mot organisasjonskartet til Bodø kommune, innebære at undersøkelsen avgrenses til sektorene:

- Organisasjon og virksomhetsstyring
- Helse og omsorg
- Samfunn og næring
- Byutvikling.

Denne undersøkelsen vil kombinere følgende metoder:

Dokumentanalyse for å se på hva kommunens virkemidler, rutiner og verktøy for å rekruttere, utvikle og beholde ansatte.

Stikkprøver for å belyse faktisk praksis.

Intervjuer for å få et bilde av opplevelse og praktisering av virkemidler og verktøy.

Dokumentanalyse

Gjennomgå kommunens dokumenter som kompetanseplan, årsrapporter og HR- rapporter, arbeidsreglement, rekrutteringstiltak, retningslinjer, rutiner og instruksjoner og annen relevant dokumentasjon på området. Vi vil også gjennomgå dokumentasjon på kurs, øvelser og sertifisering.

Intervjuer

Gjennomføre intervjuer med:

- HR- leder/ HR- rådgiver (e)
- Sikkerhet- og beredskapsansvarlig
- Gruppeintervju med:
 - Avdelingsdirektør organisasjon og virksomhetsstyring
 - Avdelingsdirektør helse og omsorg
 - Avdelingsdirektør samfunn og næring
 - Avdelingsdirektør byutvikling.
- Eventuelt intervju med andre relevante personer i kommunen.

Stikkprøver

Gjøre et utvalg av stillinger innen helse, teknisk, vann og avløp, og brann.

Kontrollere dokumentert kompetanse opp mot definerte krav, for å kunne vurdere om kommunen har tilrettelagt for at ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta rollen på tilstrekkelig måte i et beredskapsperspektiv.

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 5 av 6

Om opplistede metoder

De opplistede metoder er intensjoner, og vil kunne endres underveis basert på lokale tilpasninger, data som fremkommer underveis og ressursutnyttelse. Kontrollutvalget vil få underveisrapportering ved vesentlige endringer.

6. Organisering og ressursbehov

Ansvarlig for prosjektet er: Christel Elvestad
Utførende revisor er: Christel Elvestad
Medvirkende revisor: Mariell Myhre

7. Milepæler

Godkjenning av prosjektplan- mars 2026
Oppstartsbrev- høst/vinter 2026
Dokumentanalyse- vinter 2026/2027
Fremleggelse kontrollutvalget- vinter 2027

Kommentar:

Ansvarlig revisor og utførende revisor bekrefter sin uavhengighet i henhold til forskrift om revisjon av kommuner § 15.

Sted/dato: Bodø / 27.01.2026

Christel Elvestad

Ansvarlig og utførende revisor: _____

Mariell Myhre

Medvirkende revisor: _____

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 6 av 6

8. Ressursbruk
500 timer

SAK 12/26

Godkjenning av prosjektplan Sykefraværsoppfølging

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
12.03.2026

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS, 27.1.2026: Prosjektplan forvaltningsrevisjon Forebygging og oppfølging av sykefravær

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget behandlet i sak 3/26 Bestilling av forvaltningsrevisjon Kompetanse / Rekruttering. Utvalget besluttet følgende:

- 1. Med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, vedtar kontrollutvalget bestilling av forvaltningsrevisjon Kompetanse / Rekruttering.*
- 2. Innspill og føringer fra kontrollutvalget som skal ligge til grunn for prosjektplan*
 - a. Prosjekttittel: Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv*
 - b. Sykefravær, oppfølging av dette inkludert tilrettelegging*
 - c. Kommunens arbeid for å rekruttere, og beholde kompetanse og følge opp sykefravær.*
 - d. Beredskapsperspektiv: Har kommunen kompetanse til å ivareta beredskap innen liv og helse, sikkerhet og samfunnsorden, styring og ledelse (for eksempel helse, teknisk, vann og avløp, brann)*
- 3. Kontrollutvalget ber revisor levere forslag til prosjektplan for henholdsvis 1.Kompetanse og rekruttering i et beredskapsperspektiv og 2 Sykefraværsoppfølging til sekretariatet innen 28. februar 2026, slik at utvalget kan godkjenne planen i møte 12. mars 2026.*

Som en oppfølging av vedtaket har revisor oversendt vedlagte prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon: Sykefraværsoppfølging.

Formål og problemstillinger:

Revisor skisserer følgende formål for sine undersøkelser:

undersøke hvordan kommunen følger opp og tilrettelegger for ansatte som er sykemeldte i tråd med lovbestemte krav og god praksis for sykefraværsoppfølging. Det er også et formål å undersøke i hvilken grad kommunen jobber proaktivt med å redusere sykefravær, gjennom målrettet og systematiske forebyggende tiltak

For å belyse dette legges det opp til at undersøkelsene skal besvare følgende to konkrete problemstillinger:

1. I hvilken grad har Bodø kommune systemer og rutiner for å følge opp ansatte som er sykemeldte i tråd med lovbestemte krav og god praksis for sykefraværsoppfølging?

Rutiner for oppfølging og tilrettelegging av sykemeldte

Revisjonen vil vurdere om kommunen som arbeidsgiver har etablert rutiner for oppfølging av sykemeldte arbeidstakere, og om disse rutineene er i tråd med gjeldende regelverk. Herunder om kommunen:

- o Har utarbeidet skriftlige rutiner for oppfølging av sykemeldte arbeidstakere i samarbeid med verneombud og øvrige arbeidstakere.
- o Har gjort arbeidstakerne kjent med innholdet i rutineene.
- o Har rutiner som tydelig beskriver hva som skal gjøres, og hvem som har ansvar for de ulike oppfølgingsaktivitetene når en arbeidstaker blir sykemeldt.
- o Legger til rette for dialog og samarbeid mellom leder og arbeidstaker med sikte på å finne både kortsiktige og langsiktige løsninger som kan bidra til at arbeidstakeren kommer tilbake til jobb og blir værende i arbeid.

Lovbestemte oppfølgingskrav

Revisjonen vil undersøke om kommunen ivaretar de lovbestemte kravene til oppfølging av sykemeldte arbeidstakere. Dette innebærer å vurdere om kommunen:

- o Utarbeider en oppfølgingsplan for sykemeldte arbeidstakere innen lovpålagt frist (innen fire uker).
- o Gjennomfører dialogmøte 1 i tråd med kravene i regelverket.

Tilretteleggingsplikten

Plikten til å legge til rette for arbeidstakerne. Eksempler på slike tiltak kan være endring av arbeidstid, tempo og variasjon i arbeidsoppgavene. Revisjonen vil vurdere hvordan kommunen ivaretar sin tilretteleggingsplikt ovenfor arbeidstakerne, herunder om kommunen har:

- o Generelle tilretteleggingstiltak for alle arbeidstakere i virksomheten.
- o Generelle tilretteleggingstiltak for den enkelte arbeidstakeren.
- o Særskilte tilretteleggingstiltak for alle med redusert arbeidsevne som står i fare for å bli sykemeldt eller som er blitt sykemeldt.

2. I hvilken grad jobber Bodø kommune målrettet og systematisk med å forebygge sykefravær?

Aktuelle punkter for vurdering:

- o Kommunen skal føre sykefraværstatistikk i tråd med sentrale føringer
- o Kommunen må ha skriftlig oversikt over ansvar og roller i sykefraværarbeidet
- o Kommunen må sikre at ledere og vernetjeneste får tilstrekkelig opplæring i sine roller
- o Kommunen må sette mål for sykefraværet, vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer for å redusere risikoforholdene
- o Kommunen må ha tiltak for å forebygge sykefravær
- o Tiltakene bør være forankret, bli brukt og evalueres.

Revisjonskriterier vil bli utledet fra blant annet kommuneloven, arbeidsmiljøloven, folketrykkeloven samt forskrifter og veiledere på området.

Metode:

I tillegg til gjennomgang av dokumenter vil revisor foreta stikkprøver og intervjuer. Undersøkelse av *sykefraværdata og stikkprøver avgrenses til saker og dokumentasjon fra 01.01.2025- 31.12.2025, for å gi et representativt bilde av kommunens nåværende praksis for sykefraværs oppfølging*

Ressursbruk og frist for levering:

Revisor beregner å bruke 500 timer til gjennomføring av prosjektet, per kommune. I henhold til prosjektplanen starter prosjektet opp høsten 2026, slik at rapporten legges frem for kontrollutvalget «vinteren 2027».

Vurdering:

Revisor har levert en prosjektplan som i forholdsvis stor grad imøtekommer kontrollutvalgets føringer i sak 3/26. I samsvar med trinn 2 i bestillingsprosessen legges det opp nå frem en sak med 1. drøfting av prosjektplanen i møte, 2. vurdering av behov for eventuelle endringer og justeringer i prosjektet, og deretter 3. godkjenne prosjektplanen med forslag til vedtak som utgangspunkt. Revisor vil gå gjennom prosjektplanen i møtet.

Samlet årlige ressurser tilgjengelig til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre bestilte undersøkelser er cirka 1 100 timer. De cirka 500 timene som inneværende prosjekt krever er godt innenfor tilgjengelig kapasitet, men skal til dels gjennomføres parallelt med andre prosjekter.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner prosjektplan datert 27.1.2026, og ber revisor iverksette prosjektet i henhold til denne.

Inndyr, 4. mars 2026

Lars Hansen
Sekretariatsleder

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Forebygging og oppfølging av sykefravær	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 1 av 5

1. Bakgrunn prosjektinformasjon

Når det gjelder vesentlig risiko, blir det i *Risiko- og vesentlighetsvurdering 2024- 2027 (ROV-en)* pekt på sykefravær og risiko for å beholde og rekruttere personell, herunder kompetanse for å sikre kvalitet på tjenestene. Sykefraværsoppfølging blir pekt på som område aktuell for kontroll.

Kontrollutvalget vedtok i sak 03/26, i møte den 14.01.25, at temaene fra ROV- en skulle belyses gjennom to separate forvaltningsrevisjoner; en om kompetanse og rekruttering, og en sykefraværsoppfølging. På bakgrunn av dette leverer Salten kommunerevisjon denne prosjektplanen for forvaltningsrevisjon om sykefraværsoppfølging.

2. Formål

Formålet med prosjektet er å undersøke hvordan kommunen følger opp og tilrettelegger for ansatte som er sykemeldte i tråd med lovbestemte krav og god praksis for sykefraværsoppfølging. Det er også et formål å undersøke i hvilken grad kommunen jobber proaktivt med å redusere sykefravær, gjennom målrettet og systematiske forebyggende tiltak.

3. Problemstillinger

Problemstilling 1: I hvilken grad har Bodø kommune systemer og rutiner for å følge opp ansatte som er sykemeldte i tråd med lovbestemte krav og god praksis for sykefraværsoppfølging?

Vurderinger i forhold til:

Rutiner for oppfølging og tilrettelegging av sykemeldte

Revisjonen vil vurdere om kommunen som arbeidsgiver har etablert rutiner for oppfølging av sykemeldte arbeidstakere, og om disse rutineene er i tråd med gjeldende regelverk. Herunder om kommunen:

- Har utarbeidet skriftlige rutiner for oppfølging av sykemeldte arbeidstakere i samarbeid med verneombud og øvrige arbeidstakere.
- Har gjort arbeidstakerne kjent med innholdet i rutineene.

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Forebygging og oppfølging av sykefravær	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 2 av 5

- Har rutiner som tydelig beskriver hva som skal gjøres, og hvem som har ansvar for de ulike oppfølgingsaktivitetene når en arbeidstaker blir sykemeldt.
- Legger til rette for dialog og samarbeid mellom leder og arbeidstaker med sikte på å finne både kortsiktige og langsiktige løsninger som kan bidra til at arbeidstakeren kommer tilbake til jobb og blir værende i arbeid.

Lovbestemte oppfølgingskrav

Revisjonen vil undersøke om kommunen ivaretar de lovbestemte kravene til oppfølging av sykemeldte arbeidstakere. Dette innebærer å vurdere om kommunen:

- Utarbeider en oppfølgingsplan for sykemeldte arbeidstakere innen lovpålagt frist (innen fire uker).
- Gjennomfører dialogmøte 1 i tråd med kravene i regelverket.

Tilretteleggingsplikten

Plikten til å legge til rette for arbeidstakerne. Eksempler på slike tiltak kan være endring av arbeidstid, tempo og variasjon i arbeidsoppgavene. Revisjonen vil vurdere hvordan kommunen ivaretar sin tilretteleggingsplikt ovenfor arbeidstakerne, herunder om kommunen har:

- Generelle tilretteleggingstiltak for alle arbeidstakere i virksomheten.
- Generelle tilretteleggingstiltak for den enkelte arbeidstakeren.
- Særskilte tilretteleggingstiltak for alle med redusert arbeidsevne som står i fare for å bli sykemeldt eller som er blitt sykemeldt.

Problemstilling 2: I hvilken grad jobber Bodø kommune målrettet og systematisk med å forebygge sykefravær?

Vurderinger i forhold til:

- Kommunen skal føre sykefraværstatistikk i tråd med sentrale føringer
- Kommunen må ha skriftlig oversikt over ansvar og roller i sykefraværarbeidet
- Kommunen må sikre at ledere og vernetjeneste får tilstrekkelig opplæring i sine roller
- Kommunen må sette mål for sykefraværet, vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer for å redusere risikoforholdene
- Kommunen må ha tiltak for å forebygge sykefravær
- Tiltakene bør være forankret, bli brukt og evalueres.

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Forebygging og oppfølging av sykefravær	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 3 av 5

4. Revisjonskriterier

Sentrale kilder til revisjonskriterier i prosjektet er opplistet nedenfor.

- Arbeidsmiljøloven (2005). Lov om arbeidsmiljø (LOV-2005-06-17-62).
- Kommuneloven (2018). Lov om kommuner og fylkeskommuner (LOV-2018-06-22-83).
- Folketrygdloven (1997). Lov om folketrygd (LOV 1997-02-28-19)
- Internkontrollforskriften (1997). Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter.
- Forskrift om statistikk over sykefravær (1997). Føring av statistikk over sykefravær og fravær ved barns sykdom.
- Arbeidstilsynet, *Oppfølging av sykemeldte*, <https://www.arbeidstilsynet.no/arbeidstid-og-organisering/tilrettelegging/oppfolging-av-sykmeldte/>
- KS Hovedtariffavtalen 01.05.24- 30.04.26. Hentet fra: <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lonn-og-tariff/tariff-2024/Hovedtariffavtalen-2024-2026-interactive-120924.pdf>
- Avtale om redusert sykefravær og frafall fra arbeidslivet (IA- avtalen) 2025- 2028. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/5d5649b228304e988a6e25a525b598fd/signert-ia-avtale-2025-2028.pdf>
- Kommunens interne rutiner og retningslinjer.

5. Metodisk tilnærming og gjennomføring/revisjonshandlinger

Avgrensning

Undersøkelsen vil inkludere legemeldt fravær, både gradert og full sykemelding, i kommunen. Analysen vil dekke alle sektorer og enheter som har ansatte med personalansvar, slik at både system, rutiner og praksis blir belyst.

Sykefraværdata og stikkprøver avgrenses til saker og dokumentasjon fra 01.01.2025- 31.12.2025, for å gi et representativt bilde av kommunens nåværende praksis for sykefraværs oppfølging.

For å se på sykefraværsoppfølgingen vil vi gjennomføre intervjuer med et tilfeldig utvalg avdelingsledere for å få innsikt i hvordan de følger opp sine ansatte og sett på hva som foreligger av dokumentasjon.

Dokumentanalyse

Gjennomgang av kommunale retningslinjer, rutiner, maler for oppfølgingsplaner, IA- plan, personalhåndbok og øvrige dokumenter som regulerer oppfølging av sykemeldte. Andre sentrale

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Forebygging og oppfølging av sykefravær	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 4 av 5

dokumenter: dokumentasjon som beskriver hvordan kommunen arbeider systematisk med å forebygge sykefravær, kursplaner, veiledere, tiltak for å redusere sykefravær og lignende.

Stikkprøver for å kontrollere om enkeltsaker (oppfølgingsplaner eller dokumentasjon fra dialogmøter) ivaretar krav til oppfølging av sykemeldte. Utvalget vil omfatte saker fra flere sektorer, og velges systematisk for å gi et representativt bilde av praksis.

Sykefraværstatistikk

Se på kommunens system/et utklipp av dette for å se på om kommunen fører sykefraværstatistikk og hvordan datamaterialet blir bearbeidet.

Stillingsbeskrivelser

Gjennomgå utvalgte stillingsbeskrivelser for å se om de beskriver rolle og ansvar i sykefraværarbeidet.

Intervjuer

Gjennomføre intervjuer med ansatte som representerer sentrale roller i kommunens arbeidsgiveransvar og oppfølging av sykefravær. Intervjuene vil belyse system, rutiner, støttefunksjoner og erfaringer med oppfølging av sykemeldte. Herunder:

- HR- leder
- HR- rådgiver (e)
- Verneombud/hovedverneombud
- Intervjuer med utvalgte avdelingsledere for å gi innsikt i hvordan de følger opp sykemeldte ansatte, og fange opp eventuell variasjon sektorene imellom.

Spørreundersøkelse

Utsende spørreundersøkelse til samtlige enhetsledere/avdelingsledere med personalansvar, for å kartlegge kjennskap til, bruk av og etterlevelse av kommunens rutiner for sykefravær oppfølging.

I tillegg vil spørreundersøkelsen kunne gi innsikt i hvordan de følger opp sine ansatte.

Undersøkelsen vil gjennomføres anonymt.

Utdypende om metodisk tilnærming

De opplistede metoder er intensjoner, og vil kunne endres underveis basert på lokale tilpasninger, data som fremkommer underveis og ressursutnyttelse. Kontrollutvalget vil få underveisrapportering ved vesentlige endringer.

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune: Bodø kommune	År: 2026	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 27.01.26 Navn: Mariell Myhre	Forebygging og oppfølging av sykefravær	Bestilt KU dato: 14.01.26	Side: 5 av 5

6. Organisering og ressursbehov

Ansvarlig for prosjektet er: Christel Elvestad
 Utførende revisor er: Mariell Myhre
 Medvirkende revisor: Sigrid Høberg- Ottesen.

7. Milepæler (Oversikt over milepæler) Er fremdriftsplanen realistisk?

Godkjenning av prosjektplan- mars 2026
 Oppstartsbrief- sommer/høst 2026
 Dokumentanalyse- høst/vinter 2026
 Fremleggelse kontrollutvalget- vinter 2026

Kommentar:

Ansvarlig revisor og utførende revisor bekrefter sin uavhengighet i henhold til forskrift om revisjon av kommuner § 15.

Sted/dato: Bodø / 27.01.26

Utførende revisor:

Mariell Myhre

Ansvarlig revisor:

Christel Elvestad

Medvirkende revisor: Signatur kommer når ny forvaltningsrevisor er på plass.

8. Ressursbruk

500 timer

SAK 13/26

Sak til drøfting – Mulig kontrollaktivitet Renovasjon

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
12.03.2026

Vedlegg:

- a) Iris Salten: Utredning Fritidsrenovasjon i Salten
- b) Iris Salten: Oppsummering fritidsrenovasjon
- c) Bodø bystyre 5.2.2026: Saksfremlegg sak 4/2026 Fritidsrenovasjon – Forslag til ny renovasjonsløsning og gebyrmodell
- d) Bodø bystyre 5.2.2026: Innstilling / vedtak sak 4/2026

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden etter avtale med utvalgets leder.

Bystyret har i sitt februarmøte fattet vedtak i sak om *Fritidsrenovasjon – Forslag til ny renovasjonsløsning og gebyrmodell*. Vedlagt saken er administrasjonens saksutredning, bystyrets vedtak, samt IRIS Salten IKS sin utredning *Fritidsrenovasjon i Salten*.

Vurdering:

Renovasjonsområdet er styrt av en rekke bestemmelser på ulike områder, blant annet

- Miljøkrav (forurensningsloven, forskrifter)
- Økonomistyring, herunder
 - Krav til selvkost

For et kontrollutvalg sin del kan det være aktuelt med ulike former for kontrollaktiviteter, for eksempel:

- Forvaltningsrevisjon: Omfattende undersøkelse, f.eks for å evaluere om renovasjonstjenestene er effektive og oppfyller målene satt av kommunestyret.
- Avgrensede undersøkelser, f.eks om etterlevelse av
 - renovasjonsforskrift,
 - forurensningsloven,
 - vedtak om kommunale avgifter
 - lov om offentlig anskaffelser ved innkjøp innen renovasjon

Forslag til vedtak:

Saken legges frem for drøfting og vurdering av mulig kontrollaktivitet innen renovasjon.

Inndyr, 4. mars 2026

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Fritidsrenovasjon i Salten

1. Bakgrunn og innledning.....	6
1.1 Bakgrunn for fritidsrenovasjon i Salten	6
1.2 Politisk behandling	6
1.2.1 Generelt.....	6
1.2.2. Dialogmøter og innspill fra eierkommuner	6
2. Lovverk	7
2.1 Forurensningslovens og avfallsforskriftens bestemmelser om renovasjon	7
2.2 Felles renovasjonsforskrift.....	7
2.3 Bestemmelser om fritak og unntak	8
2.3.1 Unntak for områder utenfor tettbygde strøk (a)	8
2.3.2 Unntak etter søknad for bestemte eiendommer (b).....	8
2.4 Gebyrplikt	9
3. Fritak, gebyr og kommunenes juridiske handlingsrom	10
3.1 Prinsipper, begrepsavklaringer og behandling av fritakssøknader	10
3.1.1 Overordnede prinsipper	10
3.1.2 Vurderte fritaks- og differensieringsmuligheter	10
Hva sier lovverket om mulighet for differensierte avfallsgebyr	10
Følgende fritak og differensieringsforslag er vurdert nedenfor:	11
Likt gebyr uavhengig av bruk og avfallsmengde.....	11
Differensiering av gebyr basert på egenskaper ved eiendommen	11
Differensiering av gebyr basert på bosted	12
Redusert gebyr for eiendommer med fast bopel mellom fritidseiendom og bringepunkt	12
Rabattordning for eiere av flere fritidseiendommer	12
Oppsummering av vurdering av innspill om utvidet differensiering.....	12
3.1.3 Vurdering av fritaksgrunnlag	13
3.1.4 Saksgang for fritakssøknader.....	13
3.1.5 Forhold som ikke gir grunnlag for fritak	13
3.3 Endelig anbefaling om fritak og differensiering	14
3.4 Differensiering av gebyr – vurderte modeller	14
4) Likt gebyr uavhengig av bruk og mengde	14
b) Differensiering basert på eiendommens egenskaper	14
c) Differensiering basert på bosted	14
d) Differensiering gjennom Pay As You Throw (PAYT)	14
3.5 Effekt på ordinært gebyr	14

4. Plan for fritidsrenovasjon i Salten	15
4.1 Nytteeffekter	15
4.2 Dagens ordning for fritidsrenovasjon i Salten	15
4.3 Ny løsning for fritidsrenovasjon i Salten	16
4.3.1 Tekniske løsninger for Fritidsrenovasjon i Salten	17
4.3.1.1. Kildesortering	17
4.3.1.2 Oppsamlingsenhetene	17
4.3.1.3. Tilgangsstyring	17
4.3.1.4 Nivåmåling	18
4.3.1.5 Tilsyn/overvåkning	18
4.3.1.6. Plassering av returpunkter	18
4.3.1.7 Vurdering av øysamfunn og plassering av renovasjonspunkter	20
4.4 Drift og vedlikehold	20
4.5 Kommunikasjon	20
5. Iris Saltens forarbeider og kartlegginger	21
5.2 Kartlegging av fritidsbebyggelsen i Salten	21
5.3 Type fritidsbebyggelse	22
5.4 Vurdering av suksesskriterier ved innføring av en fritidsrenovasjonsløsning	22
6. Innvendinger og høringsinnspill	23
6.1 Hovedtema i høringsinnspillene	23
6.1.1 Gebyrnivå og rettferdighet	23
6.1.2 Frivillighet og «jeg tar avfallet hjem»	24
6.1.3 Fritak for veiløse og spredtliggende hytter	24
6.1.4 Bringeordning vs. henteordning	24
6.1.5 Returpunkt – plassering, forsøpling og misbruk	24
6.1.6 Alternative modeller («gul sekk», rent bruksgebyr m.m.)	25
6.1.7 Miljø og klima (kjøring vs. gevinst ved kildesortering)	25
6.1.8 Juridiske og forvaltningsmessige avklaringer	25
6.1.9 Øy- og båtadkomst / særlige lokale forhold	25
6.1.10 Kommunikasjon og medvirkning	25
6.2 Konsekvenser for prosjektets anbefalinger	25
6.3 Erfaringer fra andre renovasjonsselskaper i Nord-Norge	26
6.4 Oppsummering	26

Sammendrag

Bakgrunn for utredningen

Kommunene i Salten oppfyller per i dag ikke kravene i forurensningsloven § 30 om renovasjonstilbud for fritidsboliger. Den nåværende frivillige ordningen med gulsekk er ikke i tråd med krav til kildesortering og selvkost. Våre eierkommuner har delegert det kommunale ansvaret for renovasjon til Iris Salten IKS gjennom selskapsavtalen og renovasjonsforskriften. Med bakgrunn i dette har Iris Salten IKS utredet og kommet med forslag til ny løsning for fritidsboliger i Salten. Premissene har vært å sikre lovetterlevelse, finne en rettferdig løsning og gi et likeverdig tilbud til alle eiere av fritidsboliger i Salten.

Utredningen bygger på juridiske vurderinger, plukkanalyser, kartlegginger, erfaringsutveksling med andre kommuner, og flere innspillsrunder med alle eierkommunene. Flere innspill er vurdert i rapportens kapittel 3.2 og 3.4. Det er også gjort en samlet vurdering av juridisk handlingsrom og økonomisk bærekraft.

Juridisk og økonomisk grunnlag

Renovasjonsplikt for fritidsboliger følger av forurensningsloven § 30 og er bekreftet i renovasjonsforskriften for Salten. Gebyrplikten gjelder alle bebygde eiendommer der det kan oppstå husholdningsavfall, uavhengig av faktisk bruk eller bosted. Differensiering av gebyrer må være saklig og basert på objektive kriterier.

Ved å etablere et eget selvkostområde for fritidsrenovasjon unngås krysssubsidiering fra ordinære husholdningsabonnenter. Overgang til ny ordning vil gi en estimert reduksjon i husholdningsgebyret på rundt kr 60 per år per husstand.

Miljøgevinst og bærekraft

En plukkanalyse av gulsekkene viste at over 50 % av innholdet kunne vært kildesortert og gjenvunnet. Dette tilsvarer en potensiell CO₂-besparelse på 162 000 kg, tilsvarende produksjonen av 540 000 kg klær. En bedre renovasjonsløsning vil:

- Øke gjenvinningsgraden
- Redusere forsøpling i naturen
- Redusere kostnader til forbrenning
- Bidra til sirkulær ressursutnyttelse

Ordningen støtter Iris-konsernets mål om sirkulær økonomi og bærekraftig samfunnsutvikling.

Mepex sine beregninger for Iris Salten viser at klimanytten fra materialgjenvinning langt overstiger utslippene fra transport i hele verdikjeden. Det er derfor god grunn til å anta at samme forhold gjelder for fritidsrenovasjon, selv om ordningen innebærer økt kjøring i hytteområdene.

Anbefalt renovasjonsløsning

Iris Salten anbefaler en helhetlig renovasjonsløsning som kombinerer kildesortering, tilgjengelighet og fleksibilitet. Løsningen består av:

- Returpunkter med kildesortering, strategisk plassert i Salten basert på kartlegging av fritidsbebyggelsen
- Elektronisk tilgangsstyring på oppsamlingsenhetene (via brikke eller mobil)
- Mulighet for levering av avfall til Iris' miljøtorg i hele regionen

Det anbefales å benytte over bakken-løsninger i første fase for å redusere inngrep i naturen og muliggjøre justeringer basert på faktisk bruk. Ordningen gjør det mulig å tilby et forutsigbart, rettferdig og miljømessig forsvarlig renovasjonstilbud, også for eiere som leier ut hytta eller bor langt unna.

Gebyrmodell: Pay As You Throw

Iris Salten anbefaler at gebyrmodellen baseres på prinsippet *Pay As You Throw (PAYT)*, som innebærer at brukerne i størst mulig grad betaler for faktisk bruk. Etter en helhetlig vurdering anbefales følgende modell:

- Grunngelyr på kr 1 481 per år (inkl. mva), som gir tilgang til ordningen og inkluderer seks restavfallsinnkast
- Utover dette betales kr 40 per ekstra innkast
- Sortert avfall (som mat, plast, papir, glass og metall) kan leveres uten ekstra kostnad hos returpunktene

Modellen gir god balanse mellom rettferdighet, forutsigbarhet og økonomiske incentiver til kildesortering. Andre alternativer, som lavere grunngebyr og kun ett inkludert innkast, er også vurdert.

Behandling av fritakssøknader

Fritakssøknader behandles av Iris etter felles retningslinjer, med kommunen som høringspart. Klager behandles av interkommunalt klageorgan. Fritak kan bare gis etter søknad og ved dokumentert ubeboelig bygning eller ved seter/bygg for reindrift i aktiv drift.

Det gis ikke fritak ved lav bruk, lang avstand til returpunkt eller dersom avfallet tas med hjem.

Videre prosess

Rapporten danner grunnlaget for politisk behandling i eierkommunene. Iris Salten anbefaler at kommunene vedtar:

- Den foreslåtte felles renovasjonsordningen
- Gebyrmodellen Pay As You Throw
- At Iris behandler fritakssøknader etter felles retningslinjer

Vedtak i kommunestyrene er nødvendig for å implementere løsningen i tråd med lovkrav og sikre bærekraftig renovasjon for fritidseiendommer i hele regionen.

1. Bakgrunn og innledning

1.1 Bakgrunn for fritidsrenovasjon i Salten

1. januar 2015 trådte kapittel 15 i avfallsforskriften i kraft. Den har som formål å sikre at avfallsgebyr for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall fastsettes i tråd med Forurensingsloven §34, 1. ledd, og hindre ulovlig kryss-subsidiering. Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder som presiserer at det er en lovpålagt oppgave for kommunen å samle inn husholdningsavfall fra fritidsboliger, på lik linje med annet husholdningsavfall. Videre er det gitt detaljerte retningslinjer for hvordan dette skal håndteres, finansieres og praktiseres.

Ingen av kommunene i Salten oppfyller forurensningslovens krav om et renovasjonstilbud som legger til rette for kildesortering av husholdningsavfall for fritidsboliger. Iris Salten har delegert myndighet til å forvalte husholdningsrenovasjon på vegne av eierkommunene, og etablerte på bakgrunnen av dette et forprosjekt for å kartlegge muligheten for kommunene i Salten til å imøtekomme den lovpålagte oppgaven.

Denne rapporten beskriver bakgrunn og formålet med en fritidsrenovasjonsordning i Salten, dagens regelverk på området, forslag til ordning og hvilket handlingsrom kommunene har i saken.

1.2 Politisk behandling

1.2.1 Generelt

Et av Iris Saltens hovedformål er å oppfylle kommunens forpliktelser etter forurensningsloven. Endringer i renovasjonstjenestene skal behandles av representantskapet og fremlegges for eierkommunene. Denne prosedyren følges også i denne saken.

Gjeldende renovasjonsforskrift ble behandlet og vedtatt av kommunestyrene i de ni eierkommunene og hadde ikrafttredelse 19.06.2018. Siden den gang har både avfallsmengdene og kravene til kildesortering og avfallshåndtering utviklet seg, noe som gjør det nødvendig med en revidering av forskriften og tilhørende retningslinjer.

1.2.2. Dialogmøter og innspill fra eierkommuner

En viktig del av prosjektet er involvering av våre eierkommuner og abonnenter i vurderingen og etableringen av løsninger. Involveringen gjøres gjennom møter med kommunestyrer, saksfremlegg i eiermøte og representantskapsmøter og styret i Iris Salten.

I 2024 har Iris hatt tett dialog med kommunene for å få innspill til hvordan de mener at fritidsrenovasjon best kan gjennomføres. I innspillmøtene er tematikken fysisk plassering, tekniske fasiliteter, gebyrmodeller, kommunikasjon, og ambisjonsnivå. Det er essensielt at representanter fra kommunene bidrar med sin kompetanse om hvordan fasiliteter for fritidsrenovasjon bør løses. Det er et felles ønske fra alle parter om at løsningene gjøres så kostnadseffektivt, brukervennlig og hensiktsmessig som mulig.

2. Lovverk

2.1 Forurensningslovens og avfallsforskriftens bestemmelser om renovasjon

Hensikten med forurensningsloven er å unngå at det oppstår skadelig og sjenerende forurensning og forsøpling fra håndteringen av avfall. Alt avfall som oppstår i husholdninger, om det er fra helårsbolig eller fritidsbolig, er definert som husholdningsavfall. Forurensningslovens § 30, 1. ledd pålegger kommunene å sørge for innsamling av husholdningsavfall.

I Salten har eierkommunene delegert denne oppgaven til Iris Salten. Etter renovasjonsforskriften er det Iris Salten sin oppgave å tilrettelegge for innsamling av husholdningsavfall fra boliger og fritidsboliger. Ifølge selskapsavtalen er et av Iris Saltens hovedformål å oppfylle kommunens forpliktelser etter forurensningsloven.

Videre stiller avfallsforskriften kapittel 10 krav om at kommunene skal tilrettelegge for kildesortering av husholdningsavfall slik at det kan materialgjenvinnes eller behandles på en måte som er mest mulig miljøvennlig. Fra 1. januar 2023 er det et nasjonalt krav om at husholdninger skal kunne kildesortere matavfall, plastemballasje, glass- og metallemballasje, papir og papp separat fra restavfallet. Disse kravene gjelder også for renovasjon fra fritidsboliger, noe som innebærer at en fremtidig renovasjonsordning i Salten må tilrettelegge for dette.

Avfallsforskriftens § 10-5 påpeker at innsamlingen skal være tilrettelagt slik at husholdningene enkelt kan sortere avfallet ved kilden. Det betyr at løsningen for fritidsrenovasjon ikke bare må håndtere avfallsinnsamling, men også sørge for at avfallet blir sortert i henhold til gjeldende forskriftskrav. Dette innebærer at en modell med kun innsamling av restavfall ikke er i tråd med regelverket, og at løsninger for fritidsrenovasjon må inkludere kildesorteringsmuligheter på lik linje med ordinære husholdningsabonnement.

For å sikre at fritidsrenovasjonen oppfyller både forurensningslovens krav til innsamling og avfallsforskriftens krav til sortering, må kommunene i Salten sørge for at løsningen legger til rette for separat innsamling av de fraksjonene som er lovpålagt. Dette gir en mer bærekraftig avfallshåndtering, reduserer restavfallsmengdene og bidrar til at avfallsressurser kan utnyttes best mulig gjennom gjenvinning.

2.2 Felles renovasjonsforskrift

Etter forurensningsloven kan kommunene utarbeide egen forskrift som er nødvendig for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall, jf. forurensningslovens § 30, 3. ledd. Formålet med renovasjonsforskriften er å legge til rette for en miljømessig forsvarlig håndtering av avfall, bidra til økt materialgjenvinning, redusere forsøpling og sikre at innbyggerne har tilgang til gode renovasjonsløsninger. I Salten er det utarbeidet en felles likelydende forskrift som er vedtatt av alle kommunene. Siste revisjon av forskriften tredde i kraft 19.06.2018. Det er politisk enighet mellom eierne at kommunene i Salten skal ha en lik renovasjonsforskrift, slik at renovasjonen i området utføres likt.

I henhold til forskriftens § 1-2 gjelder renovasjonsordningen for alle bebygde eiendommer der det kan oppstå husholdningsavfall, herunder fritidseiendommer. Alle fritidseiendommer i Salten er derfor omfattet av renovasjonsordningen, selv om de praktiske løsningene og fakturering av renovasjonsgebyr for tjenesten ikke er implementert ennå.

2.3 Bestemmelser om fritak og unntak

Forurensningslovens utgangspunkt er at renovasjonsordningen for husholdningsavfall skal gjelde for hele kommunen. Lovens § 30, 2. ledd åpner likevel for at det kan gis unntak fra hovedregelen. Det beskrives to alternative ordninger for fritak/unntak.

a) Gjennom renovasjonsforskriften kan det gis bestemmelse om at renovasjonsordningen bare skal gjelde i tettbygde strøk. Helårsboliger eller fritidseiendommer som ligger utenfor tettbygde strøk vil da ikke være omfattet av renovasjonsordningen.

b) Kommunen kan etter søknad frita bestemte eiendommer fra renovasjonsordningen. Denne bestemmelsen forutsetter at fritak vurderes etter objektive egenskaper knyttet til den enkelte eiendommen, f.eks. at den ligger langt fra kjørevei og/eller er ubeboelig.

De to mulighetene (a) og (b) er beskrevet nærmere i punkt 2.3.1 og 2.3.2.

2.3.1 Unntak for områder utenfor tettbygde strøk (a)

Renovasjonsforskriften for kommunene i Salten har i dag ingen avgrensning av renovasjonsordningen til tettbygde strøk, og gjelder derfor for alle eiendommer der det oppstår husholdningsavfall.

Det finnes ingen offisiell norsk definisjon av tettbygde strøk, men mange benytter definisjon av tettsted til Statistisk sentralbyrå. Der defineres tettsted som et sted der det bor minst 200 personer, og avstanden mellom husene normalt ikke overstiger 50 meter. Husklynger som naturlig hører med til tettstedet tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen.

Det er ikke grunnlag i loven for å skille mellom helårsboliger og fritidsboliger på dette punktet. Dersom renovasjonsforskriften bare skulle gjelde for tettbygde strøk, etter SSBs definisjon, ville mange fritidseiendommer i Salten unntas fra ordningen, og mange helårsboliger ville også mistet den renovasjonsordningen de har i dag.

Dersom man skal innvilge fritak kun for fritidsboliger, må det etableres en særskilt definisjon av tettbygde strøk, der gårdsbruk og helårsboliger ikke omfattes av definisjonen. Iris Salten er ikke kjent med at noen kommuner har gjort dette, eller om det er mulig å foreta en slik avgrensning.

2.3.2 Unntak etter søknad for bestemte eiendommer (b)

For å sikre likebehandling i hele regionen må fritaksregler være basert på felles retningslinjer. Hovedregelen er at alle helårsboliger og fritidsboliger skal være tilknyttet en renovasjonsordning, men det er anledning til å søke om fritak etter objektive kriterier knyttet til eiendommens fysiske egenskaper.

Kommunene har et ansvar for å forvalte fritak på en måte som både oppfyller lovens krav og sikrer en rettferdig fordeling av renovasjonskostnadene. Forurensningsloven § 30 gir kommunene et visst handlingsrom til å frita eiendommer som det ikke er praktisk eller økonomisk forsvarlig å inkludere i renovasjonsordningen, men dette må gjøres etter strenge og objektive kriterier.

Det er avgjørende at fritakssøknader ikke innvilges på bakgrunn av subjektive eller individuelle hensyn, slik som lav bruk, eierens valg om å ta med avfallet hjem, eller lange avstander til renovasjonspunkt. Dette ville undergrave selvkostprinsippet i forurensningsloven § 34 og skape økonomisk ubalanse i renovasjonsordningen.

For å sikre at fritak kun gis i reelle tilfeller der det er saklig grunnlag, stilles det krav til dokumentasjon i søknadsprosessen, og vedtakene skal være etterprøvbare.

2.4 Gebyrplikt

Forurensningslovens § 34 fastsetter at kommunen skal vedta gebyrer til dekning av kostnader forbundet med innsamling og behandling av husholdningsavfall.

Miljødirektoratet har utgitt en egen veileder for hvordan renovasjonsgebyrer skal beregnes i henhold til selvkostprinsippet. Kommunens kostnader ved å levere den lovpålagte renovasjonstjenesten skal dekkes inn gjennom gebyr, men inntektene skal ikke overstige kommunens kostnader for å levere tjenestene.

Eiere av alle boenheter er forpliktet til den kommunale innsamlingsordningen for husholdningsavfall, og til å betale avfallsgebyr for tjenesten som leveres. Eieren er imidlertid ikke pliktet til å levere avfall til den kommunale innsamlingsordningen, så lenge avfallet bringes til lovlige anlegg eller ivaretas på en trygg måte i samsvar med forurensningsloven § 28.

Renovasjonsgebyret er knyttet til eiendom, ikke person. Hvorvidt eier/bruker av fritidseiendommen benytter seg av renovasjonstilbudet eller ikke, har i utgangspunktet ingen betydning for deres plikt til å betale for ordningen.

Ifølge Renovasjonsforskrift for kommunene i Salten § 4-2 er *“Alle eiere av boenhet, jf. Forskriften §2-3, omfattes av renovasjonsordningen og har gebyrplikt etter denne forskriften.”*

Videre sier den;

“Enhver boenhet hvor det ikke er fast helårlig bosetting utgjør minst ett fritidsabonnement. Gebyrplikten for fast plasserte mobile enheter tilligger eier av godkjent oppstillingsplass.

Renovasjonsforskriften for Salten er samsvarende med Miljødirektoratets veileder som fastsetter med tydelighet at eiere av fritidseiendommer skal betale renovasjonsgebyr. Om eier og/eller bruker av en fritidsbolig tar med avfallet hjem eller benytter seg av en annen løsning, så gir ikke dette grunnlag for fritak eller redusert gebyr.

Forurensningsloven §34 annet ledd fastsetter dog at *“Kommunen bør fastsette differensierte gebyrer, der dette vil kunne bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning”*

Differensiering av gebyr er nærmere beskrevet i punkt 3.3. under kapitelet kommunens handlingsrom.

3. Fritak, gebyr og kommunenes juridiske handlingsrom

For at en fremtidig renovasjonsordning for fritidsboliger i Salten skal være juridisk holdbar, økonomisk bærekraftig og praktisk gjennomførbar, må den utformes innenfor kommunenes lovfestede handlingsrom. Dette kapittelet beskriver hvilke fritaksmuligheter som kan innvilges, hvordan gebyrer kan differensieres, og hvilke beslutningsmuligheter kommunene har innenfor rammene av forurensningsloven og renovasjonsforskriften.

Det er gjort vurderinger av ulike gebyrmodeller og fritaksordninger, både gjennom innspill fra møter med eierkommunene og basert på nasjonale anbefalinger og gjeldende lovverk. Målet er å sikre en løsning som oppleves rettferdig og transparent, og som samtidig følger selvkostregelverket og gir incentiver til kildesortering og avfallsreduksjon.

3.1 Prinsipper, begrepsavklaringer og behandling av fritakssøknader

3.1.1 Overordnede prinsipper

Følgende prinsipper ligger til grunn for vurderinger av fritak og gebyr:

- Overholdelse av forurensningsloven og selvkostregelverket
- Unngå krysssubsidiering mellom ulike abonnementsgrupper (Husholdning og Fritid).
- Fremme kildesortering
- Bruk av objektive og etterprøvbare kriterier

Begrepsavklaringer:

- *Fritak*: Kun aktuelt ved ubeboelig bygg Gebyr = kr 0.
- *Omklassifisering*: Gjelder ved endret bruk fra fritids- til helårsbolig.

3.1.2 Vurderte fritaks- og differensieringsmuligheter

Hva sier lovverket om mulighet for differensierte avfallsgebyr

Kommunens lovpålagte håndtering av husholdningsavfall skal finansieres gjennom avfallsgebyr (se punkt 2.4). Innenfor selvkostrammene bør kommunen likevel differensiere avfallsgebyrene. I *Forurensningsloven § 34 – Gebyr for avfallsbehandling* heter det at kommunen bør fastsette differensierte gebyrer der dette vil kunne bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning, mens *Miljødirektoratets veileder for beregning av kommunale avfallsgebyrer* sier at gebyrer kan differensieres for å gjenspeile reelle kostnadsforskjeller mellom ulike abonnenter, for eksempel basert på avstand til hentedekning, type avfallsløsning eller mengde generert avfall.

Avfall, herunder fra fritidsboliger, levert på miljøtorg er omfattet av prinsippet om differensiering.

Differensiering kan innebære en gebyrfastsettelse slik at prisen på tjenesten blir avhengig av henholdsvis avfallstype, avfallsvolum og avfallsløsning. Videre kan det differensieres på omfang av kildesorteringsordningen, tømmefrekvens, varierende avfallsmengde, samarbeid mellom abonnenter, samt hjemmekompostering eller andre disponeringer i husstanden.

Avfallsforskriftens veileder setter klare begrensinger på hvilke kriterier som kan gi gebyrreduksjon. Det er for eksempel ikke anledning til å differensiere gebyr på sosialt grunnlag. Det er heller ikke tillatt å differensiere basert på hvor avfallsbesitteren bor, som betyr at besparelser på kjøreavstand ikke kan gi grunnlag for lavere gebyrer.

Iris Salten er av den oppfatning at dersom man velger en komplisert gebyrmodell som krever mye manuell oppfølging, vil dette kunne medføre økt administrasjon/saksbehandling, som samtidig vil øke gebyret, og utfordre prinsippet om like løsninger i Salten.

Disse differensieringene er en del av kommunenes totale gebyrstruktur og bidrar til en rettferdig kostnadsfordeling mellom abonnentene.

Følgende fritak og differensieringsforslag er vurdert nedenfor:

- Likt gebyr uavhengig av bruk og avfallsmengde.
- Differensiering av gebyr basert på egenskaper ved eiendommen
- Differensiering av gebyr basert på bosted
- Redusert gebyr for eiendommer med fast bopel mellom fritidseiendom og bringepunkt
- Rabattordning for eiere av flere fritidseiendommer

Likt gebyr uavhengig av bruk og avfallsmengde

Dersom man velger å gå for dette alternativet vil alle fritidsabonnenter betale lik sum for tjenesten, uavhengig av hvor mye avfall den enkelte eiendommen produserer.

Dette anses ikke som en rettferdig modell, og strider mot formålet i forurensingslovens §34 annet ledd som fastsetter at kommunen bør fastsette differensierte gebyrer, der dette vil kunne bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning.

Differensiering av gebyr basert på egenskaper ved eiendommen

Noen kommuner i Norge har vedtatt en gebyrmodell basert på egenskaper ved eiendommen. Dette kan være avstand til vei, innlagt vann og/eller strøm, størrelse på eiendom m.v. Gjennom erfaringsdialog og diskusjoner i prosjektgruppen med kommunene, er Iris Salten i tvil om egenskaper ved eiendommen nødvendigvis står i samsvar med den reelle bruken og det avfallet som generes. En slik differensiering vil være vanskelig å følge opp, da dette er kriterier som ikke registreres i felles register, og kan lett skape subjektivt skjønn, som igjen gir ulikheter.

Iris Salten har anbefalt å vedta at ubeboelig eiendom og mangel på tilgang til bringeordning som kriterier for fritak av ordningen. Å differensiere gebyr basert på egenskaper ved eiendommen utover dette anbefales ikke, da det ikke anses å ha direkte sammenheng med avfallsmengden den enkelte eiendommen produserer.

Differensiering av gebyr basert på bosted

Det har blitt foreslått å innføre et høyere renovasjonsgebyr for eiere av fritidsboliger som ikke er bosatt i Salten. Etter en juridisk vurdering er det klart at dette ikke er mulig innenfor rammene av forurensningsloven og selvkostprinsippet. Renovasjonsgebyret er knyttet til eiendommen og ikke til personen som eier den. Dette betyr at alle eiere av fritidsboliger i Salten må betale gebyr etter samme prinsipper, uavhengig av hvor de er folkeregistrert. En slik differensiering ville være i strid med forurensningslovens krav om at gebyrer skal reflektere kostnaden ved avfallshåndtering og ikke være basert på abonnentens bostedsadresse. Det juridiske grunnlaget for dette er tydelig beskrevet i Miljødirektoratets veileder for beregning av kommunale renovasjonsgebyrer, som fastslår at det ikke er anledning til å differensiere gebyr basert på hvor avfallsbesitteren bor.

Redusert gebyr for eiendommer med fast bopel mellom fritidseiendom og bringepunkt

Dersom en abonnent har sin faste bopel mellom fritidseiendommen og nærmeste bringepunkt, kan det argumenteres for at vedkommende i praksis har en naturlig renovasjonsløsning via sitt primærabonnement. Likevel er fritidseiendommen fortsatt en selvstendig boenhet med renovasjonsplikt, og den genererer avfall som må håndteres.

Forvaltningsmessig vurderes et fritak på dette som krevende og risikofyllt med hensyn til kryss-subsidiering og kontrollmuligheter blant annet ved at det er vanskelig å følge opp endringer i eiers bosted (flytting) som påvirker gyldigheten et slikt vedtak.

Et annet forhold som påvirker dette er at det kan være ulik adkomst til fritidsboligen sommer og vinter, som igjen gjør at bringepunktet på deler av året er på «rett» side av primærboligen. Et generelt fritak vil da virke urettferdig for andre abonnenter.

Iris anbefaler derfor at det ikke gis differensiering for eiere av fritidseiendommer der fast bopel ligger mellom fritidseiendom og bringepunkt.

Rabattordning for eiere av flere fritidseiendommer

Det er foreslått at det innføres en rabattordning hvor det gis en reduksjon på 50 % for eiendom nummer to, tre osv. Rabattordningen balanserer kostnadsfordelingen mellom abonnentene og sikrer at de som eier flere fritidseiendommer ikke betaler uforholdsmessig høye renovasjonskostnader. Samtidig ser vi i dag at svært mange driver aktivt utleie av sine fritidsboliger og da kan ikke en rabattordning forsvares. Å finne rettferdige ordninger for flest mulig er viktige å etterstrebe.

Iris anbefaler en ordning med et grunngebyr, og et gebyr for bruk. Dette ivaretar hensynet til ulik bruk av fritidsboligene.

Iris anbefaler derfor at det ikke gis rabatt for eiere av flere fritidseiendommer

Oppsummering av vurdering av innspill om utvidet differensiering

Under dialogmøter og innspillsprosesser har det kommet forslag knyttet til økt fleksibilitet i gebyrmodellen innenfor følgende punkter:

- Likt gebyr uavhengig av bruk og avfallsmengde.
- Differensiering av gebyr basert på egenskaper ved eiendommen
- Differensiering av gebyr basert på bosted
- Redusert gebyr for eiendommer med fast bopel mellom fritidseiendom og bringepunkt
- Rabattordning for eiere av flere fritidseiendommer

Disse innspillene har bidratt til å belyse ulike behov og bruksmønstre blant fritidsabonentene. Etter en grundig faglig vurdering anbefaler Iris Salten imidlertid ikke at disse modellene videreføres. Begrunnelsen oppsummeres med:

- Vanskeligheter med objektiv og etterprøvbar praktisering
- Økt administrativ ressursbruk
- Risiko for utilsiktet ulik behandling
- Potensial for svekket sammenheng mellom gebyr og faktisk bruk/kostnad

Selv om enkelte av forslagene har en forståelig motivasjon, vurderes det at en slik differensiering kan utfordre selvkostregelverket og bidra til uforutsigbarhet i gebyrsystemet.

3.1.3 Vurdering av fritaksgrunnlag

Iris Salten anbefaler at fritak kun innvilges i følgende tilfeller:

- **Ubeboelig eller falleferdig bygning:** Ved dokumentert ubeboelighet
- Hvis hytta er **under renovering** i mere enn 6 mnd.
- **Seter/bygg for reindrift i aktiv drift** som del av gårdsdrift eller landbruksformål
- **Offentlig vedtak** som begrenser bruk av hytta store deler av året

3.1.4 Saksgang for fritakssøknader

- Hytteeier sender søknad til Iris Salten
- Iris innhenter uttalelse fra kommunen
- Iris fatter vedtak basert på fastsatte retningslinjer
- Vedtaket inneholder eventuelt fritaksperiode og vilkår
- Avslag inneholder begrunnelse og informasjon om klagemuligheter
- Klager behandles av interkommunalt klageorgan

3.1.5 Forhold som ikke gir grunnlag for fritak

Følgende forhold gir ikke grunnlag for fritak eller gebyrreduksjon:

- Lav bruk
- At avfall tas med hjem
- Lang avstand til returpunkt
- Eierens økonomi eller bosted

3.3 Endelig anbefaling om fritak og differensiering

Iris Salten anbefaler én felles og enhetlig modell for hele regionen. Modellen gir rettferdighet, forutsigbarhet og er i tråd med selvkostregelverket.

Det legges vekt på en enkel, transparent og likebehandlende ordning som gir forutsigbare rammer både for abonnenter og forvaltning.

3.4 Differensiering av gebyr – vurderte modeller

I vurderingen av ulike modeller for differensiering av gebyr, er følgende alternativer vurdert:

4) Likt gebyr uavhengig av bruk og mengde

- Ikke anbefalt. Strider med forurensningslovens anbefalinger om insentiv for avfallsreduksjon.

b) Differensiering basert på eiendommens egenskaper

- Ikke anbefalt eller juridisk gjennomførbart. Det er ikke dokumentert sammenheng mellom f.eks. innlagt vann og faktisk avfallsmengde. Vanskelig å administrere og kontrollere.

c) Differensiering basert på bosted

- Det er ikke i henhold til selvkostregelverket. Gebyret knyttes til eiendom, ikke person.

d) Differensiering gjennom Pay As You Throw (PAYT)

- Anbefalt modell.
- Grunngelbyr på 1 481 kr (inkl. mva) som dekker tilgang og 6 innkast per år
- Betaling på inntil 40 kr per ekstra innkast av restavfall utover det som er inkludert
- Sortert avfall kan leveres uten ekstrakostnad til returpunkter og miljøtorg
- Transparent, rettferdig og gir økonomiske insentiver til avfallsreduksjon

Et alternativ med kun 1 inkludert innkast per år og lavere grunngelbyr (1 000–1 200 kr) er også vurdert.

3.5 Effekt på ordinært gebyr

Ved å opprette et eget selvkostområde for fritidsrenovasjon, flyttes kostnader knyttet til fritidsavfall bort fra miljøtorgene og over på fritidsabonnentene. Dette gir en estimert reduksjon i gebyrgrunnlaget for ordinære husholdninger på kr 78 per år. Dette bidrar til å stabilisere eller redusere fremtidige gebyrer for husholdningene.

4. Plan for fritidsrenovasjon i Salten

Formålet med prosjektet er å tilby en renovasjonsordning som tilrettelegger for kildesortering og innsamling av husholdningsavfall for alle fritidseiendommer i Salten.

4.1 Nytteeffekter

Prosjektet vil etter Iris Saltens vurdering ha følgende nytteeffekter:

Økt gjenvinningsandel

Alt sortert husholdningsavfall som samles inn gjennom våre renovasjonsløsninger blir sendt til materialgjenvinning eller energiutnyttelse. Avfall som brennes i ovn/peis eller legges til nedbryting i naturen utgjør ingen ressursutnyttelse, og kan være direkte skadelig for omgivelsene.

Bedre tilrettelegging for eiere og brukere av fritidseiendommer

Eiere og brukere av fritidseiendommer i Salten vil slippe å ta med seg avfallet hjem eller bruke andres løsninger. For de som bor i en annet område, eller som låner/leier ut hytta til andre brukere, vil det være helt nødvendig at det finnes en tilgjengelig avfallsløsning.

Redusert forurensning og forsøpling

Bedre tilrettelegging for fritidsboliger vil kunne redusere omfanget av forurensning og forsøpling. Selv om mange tar med seg avfallet hjem, og benytter gulsekken, er det grunn til å anta at noe avfall kommer på avveie grunnet manglende renovasjonsløsning for fritidseiendommer.

Redusert belastning på andre renovasjonsløsninger

Enkelte brukere av fritidseiendommer oppgir at de i mangel på en ordning benytter offentlige avfallsløsninger, som for eksempel er ment for turister, på kjøpesenter o.l. Disse er finansiert av kommunens budsjett eller næringslivet og ikke ment for avfall fra fritidseiendommer. Private avfallsbeholdere vil også i mindre grad bli fylt opp av avfall fra fritidseiendommer, der behandlingskostnaden fordeles på alle boligabonentene i Salten, dvs også de abonnentene som ikke har fritidseiendom.

4.2 Dagens ordning for fritidsrenovasjon i Salten

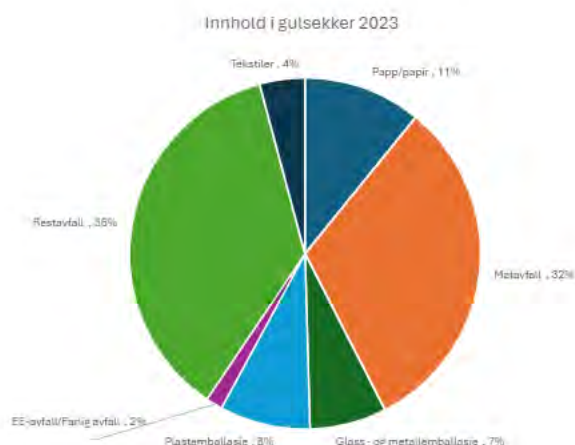
I Salten eksisterer det en frivillig fritidsrenovasjonsordning, ved kjøp av gulsekk, bringeordning på Miljøtorg, men de fleste tar avfallet med seg hjem.

Iris Salten har beregnet at fritidsboliger i Salten produserer om lag 168 tonn restavfall pr år gjennom bruk av gulsekk, dette basert på antallet solgte gulsekker, og en snittvekt på 12 kg pr sekk. Ifølge en rapport utarbeidet av Drammensregionen estimerer de at 2000 fritidseiendommer samlet produserer ca. 50-100 tonn husholdningsavfall per år, i tillegg til det som leveres på gjenvinningsstasjonene i regionen, som er et ganske stort avvik fra våre beregninger. Dette kan tyde på at avfall fra fritidsrenovasjon i Salten håndteres på andre måter enn ved hjelp av gulsekk, eventuelt har en annen brukshyppighet enn i Drammensregionen.

Gulsekken viser seg å være en lite effektiv løsning, da den blant annet ikke legger til rette for kildesortering. Gulsekkene plasseres langs vei, og plukkes opp av Iris Saltens renovasjonsbiler. Det viser seg at vær og vind, samt fugler og dyr bidrar til at avfall kommer på avveie, og det oppstår forsøpling på land og i vann. Hvor

mange gulsekker som settes ut langs vei varierer og det er stor sesongvariasjon, som gjør det til en lite effektiv innsamling.

I etterkant av påsken 2023 ble det utført en plukkanalyse av et utvalg gulsekker i Salten. Denne viste følgende sorteringsgrad:

Innføring av en bedre renovasjonsordning for fritidseiendommer vil ha betydelige miljømessige gevinster. En analyse av innholdet i dagens gule avfallssekker viser at hele 32 % av avfallet består av matavfall, som kunne blitt resirkulert lokalt og benyttet som substrat for biogassproduksjon. I tillegg utgjør 11 % papp og papir, 8 % plastemballasje, og 7 % glass- og metallemballasje, som alle kan gjenvinnes og brukes som råvarer i nye produkter. Glass og metall kan resirkuleres nesten uendelig, mens plast kan gjenvinnes minst 2-3 ganger. Totalt kunne 108 000 kg av det innsamlede avfallet vært resirkulert, noe som ville gitt en potensiell besparelse på 162 000 kg CO₂ – tilsvarende produksjonen av 540 000 kg klær i Kina. Bedre avfallshåndtering vil ikke bare redusere utslipp, men også bidra til lavere gebyrer for innbyggerne, siden sortering øker gjenvinningsgraden og reduserer kostnadene knyttet til forbrenning av restavfall. Ved å fase ut de ineffektive gule sekkene og innføre en mer strukturert renovasjonsordning for fritidseiendommer, kan vi oppnå både økonomiske og miljømessige fordeler iht. Forurensingsloven.

4.3 Ny løsning for fritidsrenovasjon i Salten

I den nye løsningen for fritidsrenovasjon legges det opp til en ordning med returpunkter strategisk plassert i Salten, med oppsamlingsenheter som legger til rette for kildesortering, med tilgangsstyring for fritidsabonnenter samt Pay As You Throw. I tillegg vil fritidsabonnenten ha anledning til å bruke Iris Saltens bringeordning på miljøtorg for levering av husholdningsavfall.

Eksempel på løsning fra Drammensregionen

4.3.1 Tekniske løsninger for Fritidsrenovasjon i Salten

4.3.1.1. Kildesortering

Iris Salten vil tilby en helhetlig kildesorteringsløsning på linje med ordningen for helårsboliger. Dette er i samsvar med Iris Saltens strategi for å nå klimamål og tidligere beskrevet regelverk. Det innebærer at det må tilrettelegges for innsamling av minimum fem avfallstyper: Matavfall, restavfall, papiravfall, plastemballasje, glass- og metallemballasje. I tillegg vil fritidsabonentene kunne levere annet avfall til gjenvinning eller annen behandling på miljøtorgene. Fritidsabonentene får dermed et helhetlig sorteringstilbud på lik linje med andre husholdninger.

4.3.1.2 Oppsamlingsenhetene

I kartleggingsperioden ble det innhentet erfaringer fra andre kommuner, innspill fra renovatører og fra utstyrsleverandører. I Salten ønsker Iris å etablere større felles returpunkt med bruk av moderne bunntømte kontainere. Andre beholderløsninger kan benyttes der det er hensiktsmessig.

For å unngå unødig inngripen i naturen vil Iris Salten ved innføring av løsning gå utelukkende for over bakken kontainere, og helst på ferdig opparbeidede tomter. Når løsningen er implementert vil erfaringstall på den reelle bruken danne grunnlag for vurdering av hensiktsmessigheten av under bakken anlegg som er plassbesparende, og eventuelt om det er hensiktsmessig å utvide/justere ned kapasitet på returpunkt, eventuelt bytte/fjerne lokasjon for innsamling.

4.3.1.3. Tilgangsstyring

Det har i forarbeidene blitt diskutert hvordan man kan balansere behovet for tilgjengelighet med kravene til rettferdighet og kostnader for fritidsabonentene. Alternativene som er vurdert er åpne returpunkt med eller uten overvåking, tilgangsstyring til området, og tilgangsstyring på oppsamlingsenhetene.

Iris Salten anser tilgangsstyring på oppsamlingsenhet med Pay as You Throw til å være en god løsning basert på følgende vurderinger:

- Den som betaler for løsningen, er den som får benytte seg av løsningen.
- Eier kan gi tilgang til andre brukere av eiendommen ved f.eks utleie/andre familiemedlemmer.
- Forhindrer misbruk. (Trommelinnkast eller lignende kan bidra til å redusere mengden avfall som kan kastes pr innkast.)
- Mulighet for å innhente data/statistikk på bruk av ordningen, herunder avfallstype, returpunkt og kommune.
- Registrert bruk av løsning gir grunnlag for fakturering av differensiert gebyr.

Kontainere vil utstyres med elektronisk lås der luker åpnes med nøkkelbrikke eller ved hjelp av mobiltelefon. Fritidsabonnentene vil få utdelt nøkkelbrikke/tilgangsløsning som kan benyttes på alle returpunktene for fritidsrenovasjon i Salten.

For turister og besøkende som ikke har fritidsabonnement kan det i fremtiden vurderes betalingsløsninger for midlertidig tilgang til avfallsløsningen. Mulige løsninger inkluderer digitale betalinger eller engangstilgang via lokale servicepunkter. Formålet er å sikre at også tilreisende har et tilgjengelig og forsvarlig renovasjonstilbud, samtidig som misbruk av abonnementsordningen for fritidseiendommer unngås.

Hver luke er utstyrt med trommelinnkast som rommer cirka to vanlige avfallsposer. Dette gir tilstrekkelig kapasitet for typisk avfallslevering fra fritidsbruk, samtidig som det begrenser muligheten for overfylling og misbruk. Trommelinnkastet fungerer også som en fysisk barriere mot for store kolli, og bidrar til bedre kontroll på avfallsmengdene per innkast.

4.3.1.4 Nivåmåling

Nivåmåling innebærer at Iris Salten vil kunne innhente data på fyllingsgraden i kontainerne og foreta innsamling etter faktisk behov. Dette vil være en godt egnet løsning for denne ordningen, ettersom det forventes variasjon i avfallsmengden. Iris Salten vurderer nivåmåling på kontainere ved implementering, og ønsker på sikt at denne løsningen kan bli installert på kontainerne for alle avfallstypene.

4.3.1.5 Tilsyn/overvåkning

Det kan bli behov for å sette opp overvåking på enkelte returpunkter for å forebygge og følge opp eventuell forsøpling. Det vurderes ulike alternativer for hvordan dette tilsynet skal utføres, bl.a. kameraovervåkning.

God informasjon på returpunkt, jevnlig service og vedlikehold, og god belysning kan bidra til å forebygge forsøpling og misbruk.

4.3.1.6. Plassering av returpunkter

Basert på en analyse av fritidsbebyggelsen i Salten, herunder tetthet og omfang i de ulike kommunene, har Iris Salten i samarbeid med kommunene satt opp forslag til hvilke områder som kan være aktuelle for å etablere returpunkter i. En fritidseiendom og nærmeste returpunkt trenger ikke være lokalisert i samme kommune. Det forventes en variasjon på 3 til 6 tilgjengelige returpunkter, inkludert miljøtorg i kommunene. Det gjøres oppmerksom på at endringer kan forekomme både hva angår plassering, størrelse på punkt og antall punkter i kommunene. Fullmakten til å gjøre disse vurderingene ligger hos Iris Salten, innenfor den økonomiske rammen (gebyrmodellen) som fastsettes av eierkommunene, for ordningen. Forslagene i matrisen under representerer kun foreslåtte områder, ikke spesifikke punkter. Det understrekes at Iris Salten ikke har vært i dialog med eiere av grunn i nærheten av de foreslåtte områdene.

Renovasjonspunkter

- Storjord i Hamarøy
- Ulvsvåg
- E6 kryss/drag
- Ferjekai Drag
- Oppeid
- Innhavet
- Tømmernes
- Bogen
- Engeløya
- Nordskot
- Botenhøgda
- Helnessund
- Nordfold
- Mørsvikbotten
- Elvekroken
- Røsvika
- Straumen
- Kvitblikk
- MT Fauske
- Finneid
- Sulis
- Valnesfjord
- Yttervika
- Storjord i Saltdal
- Dugnadsveien
- Storjord i Beiarn
- Trones
- MT Misvær
- Støvset
- Kvikstad
- Saltstraumen/Knapplund
- Kjerringøy
- Kløkstad Havn
- Bodø Havn
- Soløyvannet/Heia
- RV 80 i nærheten av Nystad gartneri/Mørkved Handelspark
- Vikan/Tverlandet
- Valnes
- Nygårdsjøen
- Nygårdsjøen Marina
- Kjøpstad
- Våg
- Skaugvoll
- Norvika
- MT Reipå

- Ørnes
- Holandsfjor/Halsa
- Engavågen
- Bolga
- Meløya
- Skutvik

4.3.1.7 Vurdering av øysamfunn og plassering av renovasjonspunkter

I enkelte øysamfunn, som Fleinvær, finnes det per i dag ingen tilrettelagt løsning for innkast av avfall. Det er derfor nødvendig å vurdere hvordan fritidsrenovasjonen kan organiseres i disse områdene. Dette må gjøres i dialog med kommunerepresentanter for å avklare behov og mulige løsninger.

Tilgangsstyring kan være en relevant løsning for å sikre at eventuelle innsamlingspunkter kun benyttes av abonnenter. Samtidig må logistikk og tømning vurderes opp mot kostnader og praktiske hensyn. Dette er et tema som må avklares videre før en eventuell etablering av renovasjonsløsninger i øysamfunnene.

Samtidig er det allerede tilrettelagt for avfallshåndtering ved Bodø Havn og andre steder der hurtigbåtene kommer i land. Disse innsamlingspunktene gir øysamfunnene en mulighet til å kvitte seg med avfall når de reiser til fastlandet. Dette betyr at deler av behovet for renovasjon i øysamfunn allerede er ivaretatt, ettersom innbyggerne i praksis må inn til land for å kaste avfall. Hvorvidt det er behov for ytterligere tiltak i øysamfunnene må vurderes nærmere, med tanke på eksisterende løsninger og lokale forhold.

4.4 Drift og vedlikehold

Iris Salten har den delegerte myndigheten til å drifte husholdningsrenovasjonen i Salten. Det anbefales derfor at Iris av den grunn også har ansvar for service og vedlikehold av utstyr som inngår i driften av tjenesten. Dette har det også vært enighet om i innspillmøtene med kommunerepresentanter.

Ved behov (f.eks. av hensyn til forsøpling, kostnadseffektivitet) kan det etableres lokale avtaler på brøyting og lignende mot honorar i ulike kommunene.

4.5 Kommunikasjon

Målgruppen for fritidsrenovasjon er primært eiere og brukere av fritidseiendommer i Salten.

I dialog med kommunene viser det seg å være ulik praksis og klarhet i hvordan kommunen gir informasjon og kommuniserer med eiere og brukere av fritidsboliger. Noen har kun dialog gjennom utsendelse av faktura av eiendomsskatt, noen kommuniserer gjennom hytteforeninger o.l.

En eier eller bruker av en fritidseiendom trenger nødvendigvis ikke å være omfattet av den ordinære husholdningsrenovasjonen i Salten, og brukere kan være fremmedspråklige. Det er derfor viktig å gjøre gode valg hva angår strategi og kanalvalg for kommunikasjon med målgruppen.

I regi av Iris Saltens kommunikasjon- og markedsavdeling og leverandør på kommunikasjon og designtjenester vil det utarbeides:

- Kommunikasjonsplan for fritidsrenovasjon i Salten
- Tiltaksplan for kommunikasjon knyttet til høringsprosess.
- Profileringsplan av ordningen (designmaler, informasjonsskilt osv.)
- Innholdsproduksjon digitale plattformer og markedsmateriell

5. Iris Saltens forarbeider og kartlegginger

I perioden 2021-2023 gjennomførte Iris Salten en kvalitativ og kvantitativ kartlegging av Fritidsrenovasjon nasjonalt. Dette for å avklare hva som kunne være en aktuell tilnærming i Salten for å imøtekomme kommunenes krav til innsamling og kildesortering av husholdningsavfall fra fritidsboliger. Områder som ble kartlagt er:

- Rammebetingelser og lovverk for fritidsrenovasjon
- Status på tjenestetilbudet rundt omkring i landet
- Hvordan har andre kommuner rigget ordningen for fritidsrenovasjon, og hvilke løsninger er valgt
- Erfaringer fra utvikling, implementering, og drift, herunder fallgruver og suksesskriterier.

Forarbeider lokalt omfattet:

- Kartlegging av fritidsbebyggelsen i alle kommuner i Salten
- Utredning av muligheter og begrensninger for fremtidige fritidsrenovasjon i Salten
- Høring/Innspillsrunder
- Plukkanalyser av Gulsekk.
- Vurdering av ulike tekniske løsninger og økonomisk modell

5.2 Kartlegging av fritidsbebyggelsen i Salten

Det er gjennomført en kartlegging av antallet hytter i alle Salten-kommuner. Analysen fra 2022 viser at det er ca 12000 fritidsboliger i regionen fordelt på kommuner som vist i tabellen under.

Fritidseiendommer i Salten

Kommune	Innbygger-tall	Hytter sommerhus	Helårsbolig som fritidsbolig	Tot. Fritidsboliger	Primærboliger	Totalt ant. Boliger	% fritidseiendommer
Gildeskål	1950	942	686	1628	1135	2763	59 %
Beiarn	1017	590	190	780	678	1458	53 %
Hamarøy	2766	1267	346	1613	1742	3355	48 %
Sørfold	1926	565	228	793	1158	1951	41 %
Steigen	2608	543	502	1045	1550	2595	40 %
Saltdal	4671	1326	60	1386	2509	3895	36 %
Fauske	9739	1162	29	1191	5021	6212	19 %
Meløy	6288	583	183	766	3386	4152	18 %
Bodø	52357	2680	246	2926	26861	29787	10 %
	83322	9658	2470	12128	44040	56168	

Man estimerer en økning i antall fritidseiendommer på 40 boenheter pr år, jf. SSB.

Som man ser av oversikten er det kommuner som har flere fritidseiendommer enn primærboliger i sin kommune, der eiere pr i dag ikke betaler renovasjonsgebyr for sin fritidseiendom.

5.3 Type fritidsbebyggelse

Det er mange ulike typer fritidseiendommer i Salten:

- Store hyttefelt med høy konsentrasjon av eiendommer
- Fritidseiendommer med stor avstand til andre eiendommer, samt vei, vann og strøm.
- Fritidseiendommer på øyer o.l.
- Fritidseiendommer som benyttes som helårsbolig
- Campingvogner og spikertelt.

Det er store variasjoner i størrelse og standard på fritidseiendommene.

5.4 Vurdering av suksesskriterier ved innføring av en fritidsrenovasjonsløsning

Den mest fremtredende løsningen i Norge er større renovasjonspunkt med bunntømte containere, plassert langs transportruter til/fra fritidsboligområder. Flere av de Iris Salten har snakket med startet med å etablere for mange fritidsrenovasjonspunkter. Dette viste seg å være lite effektivt, dyrt og vanskeligere å drifte og vedlikeholde. Det anbefales derfor å heller satse på færre, men større renovasjonspunkter med flere fraksjoner.

Returpunktet skal legge til rette for kildesortering, og ha kapasitet i forhold til omfanget av fritidsbebyggelsen i området. Erfaringer viser at fritidsabonnentene er villige til å transportere avfallet sitt et stykke, og dermed ikke avhengig av et returpunkt på eller i nærhet av parkeringsplass o.l. Returpunktene bør plasseres slik at fritidsabonnenter møter på et returpunkt i retning hjemsted, flyplass, togstasjon, båthavn eller lignende. Det bør også være mulig for fritidsabonnenter å levere sitt avfall på Iris Saltens miljøtorg.

Analyser viser at hensiktsmessig plassering av returpunkt for en fritidseiendom, ikke nødvendigvis er i samme kommune som fritidseiendommen befinner seg. Det er derfor viktig med et koordinert arbeid mellom kommunene knyttet til hva som er hensiktsmessig plassering av returpunkter i ordningen til det beste for fritidsabonnentene.

Innherred renovasjon har skissert tre ulike størrelser på sine returpunkter, regnet ut fra fritidsbebyggelse og estimert avfallsmengde pr fritidsbolig, og med en 14 dagers tømmesyklus. Dette er en modell vi har valgt å inspireres av i vurdering av hensiktsmessig kapasitet på de ulike returpunktene.

Forslag hytterrenovasjonspunkt med 14 dagers tømmesyklus					
Renovasjonspunkt	Antall hytter	Areal m ²	Rest	Papp/papir	Glass
Lite	Inntil 100	≤ 100	≤ 10 m ³	≤ 4 m ³	≤ 3,3 m ³
Mellomstor	100-300	100 - 300	≤ 20 m ³	≤ 8 m ³	≤ 6,6 m ³
Stort	300+	≥300	≥ 20 m ³	≥ 8 m ³	≥ 6,6 m ³
	Mat	Leie	IR værvegg	Overvåkning	Lys
Lite	≤ 0,14 m ³	0-3000	Vurderes	Vurderes	Vurderes
Mellomstor	≤ 0,28 m ³	≤ 5000	Vurderes	Vurderes	Vurderes
Stort	≥ 0,28 m ³	5-7000	Ja	Ja	Ja

Bakgrunnen for tabellen er basert på erfaringstall fra Ytterøy:

Pr 100 hytter: 8,4 m³ rest, 4,2 m³ papp/papir og 0,14 m³ mat

Vi ønsker at ordningen skal ha så liten inngripen på naturen som mulig. Under bakken containere har gjerne større kapasitet og krever totalt mindre plass enn over bakken containere, men krever forarbeid som graving osv. For å unngå unødig belastning på naturen, anbefales det derfor å gå for mobile løsninger (over bakken containere og større dunker), frem til man har vurdert den reelle bruken og kapasitetsbehovet på returpunktene.

Det vil i utvikling av løsning bli viktig å få oversikt over hensiktsmessige tomtearealer som kan være tilgjengelig for ordningen. Det må kartlegges om man kan få tilgang til kommunale tomter, eller om man må kjøpe eller leie privateide tomtearealer.

Det viser seg at returpunkter med god standard blir bedre ivaretatt av brukere, og utsettes i liten grad av misbruk og forsøpling. Det blir derfor viktig å etablere returpunkter som ser tiltalende ut, og er godt vedlikeholdt.

Når det kommer til fakturering av gebyr, er det anbefalt å tilgjengeliggjøre ordningen i alle ni kommunene før fritidsabonnentene mottar første faktura for betaling av tjenesten.

6. Innvendinger og høringsinnspill

Forslaget til ny forskrift og løsning for fritidsrenovasjon i Salten har vært på høring i alle eierkommunene. Formålet med høringen har vært å samle inn synspunkter fra berørte aktører – enkeltpersoner, hytteforeninger, organisasjoner og kommunale organer – før endelig beslutning om felles forskrift og retningslinjer.

Det kom inn et stort antall uttalelser. Innspillene viser et sterkt lokalt engasjement, og peker særlig på:

- gebyrnivå og opplevd rettferdighet
- ønsker om frivillighet eller «jeg tar avfallet hjem»
- fritak for veiløse og spredtliggende hytter
- plassering av returpunkter, risiko for forsøpling og mulig misbruk
- spørsmål om alternative gebyrmodeller
- behov for tydeligere juridiske avklaringer og bedre kommunikasjon

Prosjektet må balansere disse innspillene mot rammene i forurensningsloven § 30, selvkostregelverket og kravene til utsortering og kildesortering i avfallsforskriften kapittel 10. Innenfor disse rammene er det gjort enkelte justeringer, men ikke på en måte som åpner for frivillige ordninger eller fritak basert på lav bruk.

Nedenfor oppsummeres hovedtemaene fra høringen og hvordan de er fulgt opp i den endelige anbefalingen.

6.1 Hovedtema i høringsinnspillene

6.1.1 Gebyrnivå og rettferdighet

Mange opplever gebyret som høyt, særlig ved lav bruk av fritidsboligen, og mener det er urimelig å betale «det samme som andre» når man bruker hytta lite.

- Vurdering: Renovasjonsgebyret følger eiendommen, ikke personen, jf. forurensningsloven § 34. Gebyr kan ikke differensieres etter faktisk bruk eller subjektive forhold som «få turer til hytta» eller eierens økonomi. Differensiering må være saklig og knyttet til kostnader og løsning.
- Konklusjon: Krav om fritak eller lavere gebyr på grunn av lav bruk eller hjemkjøring av avfall tas ikke inn. For å gjøre kostnaden mest mulig bruksnær, anbefales en Pay As You Throw-modell (PAYT) med grunngelyr og betaling per ekstra innkast av restavfall, mens sorterte fraksjoner kan leveres uten ekstrakostnad.

6.1.2 Frivillighet og «jeg tar avfallet hjem»

Et svært gjennomgående innspill er ønske om frivillig ordning, eller fritak hvis man dokumenterer at avfallet tas med hjem og leveres i primærkommunen.

- Vurdering: Renovasjon er en obligatorisk kommunal oppgave, jf. forurensningsloven § 30 første ledd. At avfall tas med hjem, fritar ikke eiendommen fra gebyrplikt. Ordningen skal finansieres som selvkost for alle eiendommer der det kan oppstå husholdningsavfall.
- Konklusjon: Frivillige ordninger og fritak basert på hjemkjøring av avfall tas ikke inn. Dette tydeliggjøres i kommunikasjon og i omtalen av gebyr- og fritaksregler.

6.1.3 Fritak for veiløse og spredtliggende hytter

Mange etterspør fritak for hytter som ligger spesielt utilgjengelig, uten vei eller med krevende adkomst.

- Vurdering: Forurensningsloven § 30 andre ledd åpner for unntak der renovasjon er særlig vanskelig eller uhensiktsmessig. Fritak må baseres på objektive kriterier knyttet til eiendommen, som ubeboelighet eller manglende reell tilgang til bringeordning. Lav bruk, avstand alene eller hjemkjøring gir ikke fritak.
- Konklusjon: Det innføres snevre og tydelige fritakskriterier i forskrift og retningslinjer, med felles saksbehandling for hele Salten. Fritak kan gis for ubeboelige bygninger og eiendommer der det ikke er praktisk eller økonomisk forsvarlig å tilby renovasjon.

6.1.4 Bringeordning vs. henteordning

Flere stiller spørsmål ved om kommunene har plikt til å tilby henteordning ved hver fritidsbolig, eller om bringeordning er tilstrekkelig.

- Vurdering: Kravet om utsortering og kildesortering gjelder også fritidsboliger, men utenfor tettbebygd strøk kan henteordning erstattes av bringeordning, forutsatt at det er lagt til rette for praktisk og forsvarlig levering. Bringeordning med returpunkter og miljøborg vurderes som minimumsløsning og er i tråd med praksis i andre regioner.
- Konklusjon: Prosjektet baserer seg på bringeordning for fritidsboliger. Henteordning til hver enkelt hytte inngår ikke i den foreslåtte fellesløsningen.

6.1.5 Returpunkt – plassering, forsøpling og misbruk

Det er uttrykt bekymring for at returpunkter kan bli forsøplet og misbrukt, og det er foreslått alternative plasseringer i flere kommuner.

- Vurdering: Erfaringer fra andre renovasjonsselskaper viser at risiko for forsøpling og misbruk reduseres når returpunkter er godt plassert, har tilgangsstyring, god belysning, jevnlig tilsyn og tilstrekkelig kapasitet. Færre, men større og godt driftede punkt gir ofte bedre resultat enn mange små.
- Konklusjon: Innspill om konkrete lokasjoner tas med inn i videre planlegging, men det legges ikke inn krav om et bestemt antall eller eksakt plassering i forskrift. Returpunkter skal etableres og justeres med utgangspunkt i pilotering, brukstall og drifts- og miljøhensyn.

6.1.6 Alternative modeller («gul sekk», rent bruksgebyr m.m.)

Noen ønsker videreføring av «gul sekk» som frivillig ordning, andre ønsker kun betaling per bruk uten grunnggebyr.

- Vurdering: «Gul sekk» er ikke i tråd med krav til kildesortering og har dokumenterte forsøplingsutfordringer. En ren bruksmodell uten grunnggebyr vil ikke dekke faste kostnader (utstyr, returpunkter, administrasjon) og vil være i strid med selvkostprinsippet.
- Konklusjon: PAYT-modellen videreføres som anbefalt løsning: grunnggebyr som gir tilgang til ordningen og et visst antall inkluderte restavfallsinnkast, med betaling per ekstra innkast. Sorterte fraksjoner kan leveres uten ekstra kostnad.

6.1.7 Miljø og klima (kjøring vs. gevinst ved kildesortering)

Flere stiller spørsmål ved om økt kjøring til returpunkt gir negativ klimaeffekt, og om ordningen faktisk gir miljøgevinst.

- Vurdering: Plukkanalysen av gulsekk viser at over 50 % av innholdet kunne vært kildesortert og materialgjenvunnet, med betydelig CO₂-besparelse sammenlignet med dagens situasjon. Overgang fra mange små sekker til større containere med nivåmåling vil også redusere behovet for egne kjøreruter for gulsekk og gi mer effektiv innsamling.

6.1.8 Juridiske og forvaltningsmessige avklaringer

Det etterlyses klarere bestemmelser om delegering av myndighet, fritakshjemmel, klagebehandling og eierskap til oppsamlingsenheter.

- Vurdering: Innspill fra særlig Bodø kommune vurderes som relevante og innarbeides i forskrift og retningslinjer. Det presiseres hva som delegeres til Iris, hvordan klager skal behandles etter forvaltningsloven, og hvem som eier og har ansvar for oppsamlingsenheter.
- Konklusjon: Forskriften justeres på disse punktene for å bli tydelig, regelteknisk korrekt og forvaltningsmessig robust.

6.1.9 Øy- og båtadkomst / særlige lokale forhold

Det er pekt på behov for tilpassede løsninger for øysamfunn og områder med båtadkomst og sesongbruk.

- Vurdering: For slike områder må løsningen tilpasses lokale forhold, blant annet ved bruk av havner, knutepunkter og eksisterende innsamlingsløsninger. Samtidig må kostnader og logistikk vurderes opp mot selvkost og likebehandling.
- Konklusjon: Øy- og båtadkomst ivaretas gjennom lokale tilpasninger innenfor rammen av bringeordning. Konkrete plasseringer vurderes i samarbeid med kommunene og evalueres i drift.

6.1.10 Kommunikasjon og medvirkning

Motstanden i enkelte områder viser behov for bedre og mer målrettet informasjon.

- Vurdering: Mange hytteeiere fanges ikke opp av kommunens ordinære kanaler. Det er behov for tydeligere budskap om lovkrav, selvkost, PAYT-modellen og miljøeffekter, samt praktisk informasjon om bruk av returpunkter.
- Konklusjon: Det utarbeides en egen kommunikasjonsplan for fritidsrenovasjon i Salten, inkludert profilering av ordningen, informasjonsmateriell, digitale flater, skilt og spørsmål-svar.

6.2 Konsekvenser for prosjektets anbefalinger

Høringen har ikke endret hovedretningen i prosjektet, men har bidratt til å tydeliggjøre og justere løsningen på flere punkt:

- **PAYT bekreftes som gebyrmodell**
Grunngebyr som gir tilgang til ordningen og et visst antall inkluderte restinnkast, med betaling per ekstra innkast. Sorterte fraksjoner kan leveres uten ekstra kostnad. Dette opprettholder sammenhengen mellom kostnad og bruk, samtidig som selvkost ivaretas.
- **Bringeordning legges til grunn for fritidsboliger**
Henteordning erstattes av bringeordning med strategisk plasserte returpunkter og miljøtorg, i tråd med lovverket og praksis i andre regioner.
- **Fritak presiseres og praktiseres strengt**
Fritak gis kun i snevre tilfeller etter objektive kriterier, særlig ved ubeboelige bygninger eller der det ikke er praktisk eller økonomisk forsvarlig å tilby renovasjon. Lav bruk, avstand og hjemkjøring gir ikke fritak.
- **Returpunkter etableres og justeres trinnvis**
Det legges opp til å starte med over-bakken-løsninger og et begrenset antall større, godt driftede returpunkter, som kan justeres etter erfaring (brukstall, forsøpling, logistikk).
- **Juridiske og forvaltningsmessige forhold styrkes**
Forskrift og retningslinjer justeres etter innspill fra kommunene, særlig når det gjelder delegering, fritakshjemler, klagebehandling og ansvar for oppsamlingsenheter.
- **Kommunikasjon og medvirkning forsterkes**
Det utvikles en felles kommunikasjonsplan for å sikre forståelse for lovgrunnlag, gebyrstruktur, fritaksmuligheter og miljøeffekt.

6.3 Erfaringer fra andre renovasjonsselskaper i Nord-Norge

Gjennomgangen av praksis hos andre renovasjonsselskaper i Nord-Norge (bl.a. LAS, SHMIL, Remiks, Reno-Vest og Fosen Renovasjon) viser at:

- fritidsrenovasjon nå er eller blir standard i regionen
- gebyrnivå for bringeordninger typisk ligger i området 2 000–2 500 kroner per år
- fritak praktiseres strengt og i hovedsak kun ved ubeboelighet eller dokumentert langvarig rehabilitering
- hjemkjøring av avfall og lav bruksfrekvens ikke gir grunnlag for fritak
- bringeordning med returpunkt er den dominerende løsningen, eventuelt kombinert med henteordning som et dyrere tilvalg

Dette bekrefter at den foreslåtte løsningen for Salten – med bringeordning, stramme fritakskriterier og en PAYT-basert gebyrmodell – er i tråd med regional og nasjonal praksis. Det gir også et viktig utgangspunkt for å kommunisere at ordningen ikke er unik for Salten, men en del av en bred utvikling i retning av mer likebehandling, høyere grad av kildesortering og bedre ressursutnyttelse av avfall fra fritidsboliger.

6.4 Oppsummering

Høringsprosessen har vist tydelig motstand mot innføring av fritidsrenovasjon i deler av regionen, men har samtidig gitt verdifulle innspill som har bidratt til å:

- presisere fritakskriterier og juridiske rammer
- tydeliggjøre at bringeordning er minimumsløsning for fritidsboliger
- forankre PAYT som en rettferdig og bruksnær gebyrmodell

- styrke miljø- og klimabegrunnelsen for ordningen
- forbedre plan for plassering, drift og oppfølging av returpunkter
- utvikle en mer målrettet kommunikasjonsstrategi

1. Bakgrunn og lovkrav

Utgangspunktet i dag

- Kommunene i Salten oppfyller ikke **forurensningsloven § 30** for fritidsboliger.
- Dagens frivillige ordning med **gulsekk** er ikke i tråd med krav til kildesortering og selvkost.

Lovgrunnlag

- Alle fritidsboliger er omfattet av avfallsforskriftens kapittel 10a om tilrettelegging for kildesortering av blant annet matavfall, plastemballasje, papir/papp samt glass- og metallemballasje
- Renovasjonsgebyr knyttes til eiendom, ikke person.

Altså: Det må innføres en egen renovasjonsordning for fritidsboliger for å være innenfor lovverket.

2. Nøkkeltall og miljøeffekt

Dagens situasjon

- Over **12 000 fritidsboliger** i Salten.
- Om lag **168 tonn restavfall** per år via gulsekk.

Plukkanalyse av gulsekk

- Over **50 %** kunne vært kildesortert.
- Potensial: **108 000 kg avfall** til materialgjenvinning.
- **162 000 kg CO₂** spart – tilsvarer produksjon av **540 000 kg klær**.

Miljøeffekt: Ny ordning gir mindre forsøpling, mindre restavfall og bedre utnyttelse av ressursene.

3. Anbefalt løsning

Helhetlig fritidsrenovasjon i Salten

- **Returpunkter med kildesortering plasseres langs hovedveier** og ved innkjøringer til hytteområdene.
- Innsamling av fem fraksjoner:
– matavfall, restavfall, papir, plastemballasje, glass- og metallemballasje
- **Tilgangsstyring** på containere (brikke/mobil) – kun de som betaler får bruke ordningen.
- **Over bakken-containere** i første fase for å redusere inngrep i natur og kunne justere etter faktisk bruk.
- Fritidsabonnenter kan i tillegg bruke **Iris sine miljøtorg** i hele regionen.

Mål: Lovlig, praktisk og rettferdig løsning for alle hytteeiere – også de som leier ut eller bor langt unna.

4. Gebyrmodell – Pay As You Throw (PAYT)

Foreslått modell

- **Grunngebyr: 1 481 kr/år (inkl. mva)**
 - gir tilgang til ordningen
 - inkluderer **6 innkast** av restavfall
- **40 kr per ekstra innkast** av restavfall.
- Sortert avfall (mat, plast, papir, glass og metall) leveres **uten ekstra kostnad** på returpunkter og miljøtorg.

Effekt på øvrige husholdninger

- Eget **selvkostområde fritid** flytter kostnader fra husholdning til fritidsabonnenter.
- Forventet reduksjon i husholdningsgebyret: **78 kr per år per husstand**.

Hvorfor PAYT? Gir sammenheng mellom bruk og pris, oppleves rettferdig og stimulerer til kildesortering.

4. Fritak og likebehandling

Fritak (gebyr = 0 kr) kun ved:

- Dokumentert **ubeboelig/falleferdig bygning**.
- **Seter/bygg for reindrift** i aktiv drift som del av gårdsdrift/landbruk.

Gir ikke fritak eller redusert gebyr:

- Lav bruk
- At avfall tas med hjem
- Lang avstand til returpunkt
- Eierens økonomi eller bosted
- At man eier flere fritidseiendommer

Prinsipp: Felles og enhetlig praksis i alle Salten-kommunene, forutsigbart for både forvaltning og abonnenter.

5. Anbefaling til politisk vedtak

Iris Salten anbefaler at kommunestyrene i eierkommunene vedtar:

1. **Innføring av felles renovasjonsordning for fritidsboliger i Salten.**
2. **Gebyrmodell basert på Pay As You Throw (PAYT)** med grunngebyr + betaling per innkast av restavfall.
3. At **Iris Salten gis ansvar for behandling av fritakssøknader** etter felles retningslinjer og at klager behandles i interkommunalt klageorgan.

Resultat: Lovlig, bærekraftig og rettferdig renovasjonsordning for fritidseiendommer i hele Salten – med tydelige miljøgevinster og ryddige økonomiske rammer.

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	22.01.2026
	Bystyret	05.02.2026

Fritidsrenovasjon – Forslag til ny renovasjonsløsning og gebyrmodell

Kommunedirektørens forslag

1. Forslag til renovasjonsløsning for fritidsboliger, slik løsningen er beskrevet og anbefalt i vedlagt rapport «Fritidsrenovasjon i Salten», vedtas.
2. Gebyrmodellen Pay As You Throw (PAYT), slik modellen er beskrevet og anbefalt i vedlagt rapport «Fritidsrenovasjon i Salten», vedtas som gebyrmodell for fritidsrenovasjon.
3. Iris Salten IKS skal informere berørte innbyggere om den nye renovasjonsløsningen og gebyrmodell for fritidsboliger i tråd med vedlagt kommunikasjonsplan.

Hva aktualiserer saken?

Bystyret vedtok den 15. mai 2025 i PS 25/76 å sende forslag til renovasjonsløsning og gebyrmodell for fritidsboliger på høring. Forslaget ble sendt til vedtatte høringsinstanser og publisert på Bodø kommunes hjemmeside 21. mai 2025. Høringsfristen var seks uker. Iris Salten IKS har vurdert innspillene og oversendt endelig forslag til renovasjonsløsning og gebyrmodell for fritidsboliger til eierkommunene.

Saksopplysninger

Forhold til lowerk

Kommunen har en lovpålagt plikt til å sørge for innsamling av husholdningsavfall, jf. forurensningsloven § 30. Med husholdningsavfall menes avfall fra private husholdninger, jf. forurensningsloven § 27a. Med husholdning menes alle typer boliger med privat husholdning, også boliger som ikke benyttes regelmessig, herunder hytter, fritidshus o.l., jf. forarbeidene til forurensningsloven (Ot.prp. nr.87 pkt. 2.6.2).

Avfallsforskriften §§ 10a-4 og 10a-5 stiller krav om utsortering og separat innsamling av matavfall, plast, papir, glass, metall, park- og hageavfall, samt tekstiler. Innsamlingen skal skje ved henteordning, men kan erstattes med bringeordning i enkelte områder, eksempelvis for fritidsboliger.

Bodø kommune har sammen med de øvrige kommunene i Salten delegert renovasjonsansvaret til Iris Salten IKS. Dagens ordning for fritidsboliger er frivillig. Fritidsboligeiere kan kjøpe en gulsekk, fylle den med avfall og plassere den langs offentlig vei. Sekken hentes deretter av Iris Salten IKS.

Statsforvalteren i Nordland, som forurensningsmyndighet, utførte den 15. mai 2025 tilsyn av husholdningsrenovasjonen i Fauske kommune, hvor det blant annet ble avdekt følgende avvik:

«...

Kommunen sørger ikke for utsortering og separat innsamling av husholdningsavfall fra fritidsboliger i kommunen.

...»

I rapporten uttaler Statsforvalteren følgende om dagens løsning for innsamling av husholdningsavfall fra fritidsboliger:

«...

Per i dag fungerer løsningen for fritidsrenovasjon slik at man kan kjøpe en «gulsekk». Gulsekken gir ikke mulighet til å sortere avfallet i tråd med kravene i forskriften. Kommunen oppfyller med dette ikke kravet til å sørge for utsortering og separat innsamling for alle husholdninger i kommunen.

...»

Både opprinnelig og revidert rapport fra Statsforvalterens tilsyn med Fauske kommune er vedlagt som vedlegg 1.

Iris Salten IKS har opplyst at Statsforvalteren har uttalt følgende vedrørende eventuell manglende lukking av avviket:

«...

Statsforvalteren kan gi kommunen pålegg om retting etter kommuneloven § 30-4 dersom vi vurderer at det er nødvendig med oppfølging etter påpeking av avvik i tilsynsrapporten. Dersom kommunen ikke retter seg etter pålegget, vil vi følge opp saken med dialog/brev. Fordi våre tilsyn er risikobasert, vil fravær av retting etter pålegg kunne føre til en økt hyppighet av tilsyn med den aktuelle kommunen. Det vil også være noe vi tar med oss inn i kommunedialogen. I tillegg vil Miljødirektoratet bli varslet om kommuner som ikke retter seg etter pålegg.

...»

Forslag til ny renovasjonsløsning

Forslag til ny renovasjonsløsning for fritidsboliger fremgår av rapporten «Fritidsrenovasjon i Salten». Rapporten er vedlagt som vedlegg 2. Oppsummering av forslaget er inntatt som vedlegg 3. Både rapporten og oppsummeringen er utarbeidet av Iris Salten IKS.

Formålet med forslaget er å etablere en renovasjonsordning som tilrettelegger for kildesortering og innsamling av husholdningsavfall fra fritidsboliger, i tråd med kravene i forurensningsloven og avfallsforskriften.

Oppsummert foreslås dagens renovasjonsordning med gulsekken erstattet av strategisk plasserte returpunkter. På returpunktene etableres oppsamlingsenheter som legger til rette for kildesortering av husholdningsavfall. I første omgang foreslås oppsamlingsenhetene etablert som containere over bakken. Dette gir fleksibilitet og reduserer behovet for inngrep i naturen ved endret behov. Enhetene foreslås utstyrt med elektronisk tilgangsstyring, slik at returpunktene primært benyttes av fritidsboligeiere. Dersom det er teknisk mulig, kan det tilrettelegges for at andre brukere, herunder turister, kan betale for enkeltinnkast.

Basert på en analyse av fritidsbebyggelsen i Salten foreslår Iris Salten IKS at det etableres returpunkter for fritidsrenovasjon på følgende lokasjoner i Bodø kommune:

- Miljøtorget i Misvær
- Støvset
- Kvikstad
- Saltstraumen/Knapplund
- Kjerringøy
- Kløkstad havn
- Bodø havn
- Heia v/Soløyvannet
- Riksvei 80 i nærheten av Nystad gartneri/Mørkved handelspark
- Vikan/Tverlandet
- Valnes

For nærmere redegjørelse av renovasjonsløsningen vises det til kapittel 4 i rapporten «Fritidsrenovasjon i Salten», inntatt som vedlegg 2.

Forslag til gebyrmodell

Iris Salten IKS foreslår videre en gebyrmodell for fritidsrenovasjon basert på «Pay As You Throw» (PAYT). Modellen innebærer at brukerne betaler basert på hvor mye avfall de faktisk kaster. Formålet med modellen er å gi insentiver til å redusere avfallsmengden, øke gjenvinning og sikre bærekraftig renovasjon. Konkret foreslås følgende:

- Fritidsabonnenter faktureres et grunngebyr på kr 1 481,25 per år, inklusive merverdiavgift. Grunngebyret gir tilgang til returpunktene og inkluderer seks restavfallsinnkast.
- Fra og med det syvende innkastet faktureres det ytterligere kr 40 per innkast.
- Sortert avfall (mat, plast, papir, glass og metall) kan leveres uten ekstra kostnad ved returpunktene.

Iris Salten IKS vurderer at gebyrmodellen gir en god balanse mellom rettferdighet, forutsigbarhet og økonomiske insentiver til kildesortering.

For nærmere redegjørelse av den foreslåtte gebyrmodellen vises det til kapittel 3.4 i den vedlagte rapporten «Fritidsrenovasjon i Salten», inntatt som vedlegg 2.

Høringsinnspill

Forslag til ny løsning for fritidsrenovasjon ble sendt på høring sammen med forslag til ny renovasjonsforskrift med tilhørende retningslinjer. Det ble mottatt totalt 18 høringsinnspill til forslaget til ny løsning for fritidsrenovasjon. Innspillene ble oversendt Iris Salten IKS for vurdering. En sammenstilling av innspillene til forslaget til ny løsning for fritidsrenovasjon er vedlagt som vedlegg 4. For gjennomgang av Iris Salten IKS' vurderinger av mottatte høringsinnspill vises det til kapittel 6 i den vedlagte rapporten «Fritidsrenovasjon i Salten», inntatt som vedlegg 2.

Kommunikasjonsplan

Iris Salten IKS har utarbeidet et forslag til kommunikasjonsplan for ny renovasjonsløsning og gebyrmodell for fritidsboliger, inntatt som vedlegg 5.

Vurderinger

Statsforvalteren i Nordland har fastslått at dagens renovasjonsordning for fritidsboliger i Bodø kommune og øvrige eierkommuner til Iris Salten IKS ikke oppfyller plikten til å sørge for at husholdningsavfall kildesorteres og samles inn separat, jf. avfallsforskriften §§ 10a-4 og 10a-5.

Selv om Bodø kommune og de øvrige kommunene i Salten har delegert renovasjonsansvaret til Iris Salten IKS, er fortsatt hver enkelt kommune ansvarlig for å oppfylle pliktene etter avfallsforskriften. Delegasjon fritar ikke kommunene for det overordnede ansvaret, og eierkommunene må derfor sikre en renovasjonsløsning for fritidsboliger som tilfredsstiller kravene til kildesortering og innsamling. Manglende oppfyllelse av disse pliktene kan medføre pålegg om retting fra Statsforvalteren og hyppigere tilsyn.

Innføring av den foreslåtte renovasjonsløsningen antas å gi flere miljømessige gevinster. For det første antas kildesorterings- og gjenvinningsgraden å øke. Ifølge Iris Salten IKS viser plukkanalyser at over 50 prosent av innholdet i gulsekken kunne vært kildesortert og materialgjenvunnet, tilsvarende en potensiell CO₂-besparelse på 162 000 kg. Dette vil bidra til sirkulær ressursutnyttelse.

For det andre forventes det at overgang fra mange små sekker til større containere med nivåmåling vil gi en mer effektiv innsamling av husholdningsavfall fra fritidsboliger. Antallet gulsekker som settes ut langs offentlig vei varierer betydelig med sesong, noe som gjør dagens innsamling lite effektiv.

For det tredje vil ny løsning redusere forsøpling i naturen. Ifølge Iris Salten IKS bidrar vær, vind, fugler og dyr til at avfall fra gulsekkene spres, noe som skaper forsøpling.

Ifølge Iris Salten IKS kan en mer effektiv håndtering av fritidsrenovasjonen bidra til lavere gebyrer, ettersom økt kildesortering reduserer kostnadene knyttet til forbrenning av restavfall.

Driftsmessige og økonomiske konsekvenser

Innføring av den foreslåtte renovasjonsløsningen for fritidsboliger vil ikke ha driftsmessige eller økonomiske konsekvenser for Bodø kommune. For fritidsboligeiere vil innføringen medføre et årlig fritidsrenovasjonsgebyr på kr 1 481,25 per år inklusive merverdiavgift. Iris Salten IKS skisserer at det skal opprettes et eget selvkostområde for fritidsrenovasjon, for å unngå kryssubsidiering fra ordinære husholdningsabonnenter. Ifølge Iris Salten IKS vil overgangen til ny fritidsrenovasjonsordning gi en estimert årlig reduksjon i husholdningsgebyret på rundt kr 60 per husstand.

Iris Salten IKS har utarbeidet et dokument som gir en samlet fremstilling av økonomien i den nye fritidsrenovasjonsordningen (fireårsplan). Dokumentet beskriver hva kostnadene består av og hvilke konsekvenser reduksjoner i ordningen vil ha for drift, kvalitet og gebyrnivå. Iris Salten IKS opplyser at beregningene er gjort etter selvkostregelverket og viser hvordan grunngebyret på kr 1 481,25 påvirkes av både kostnadsnivå og nedskaleringer i tekniske løsninger. Dokumentet er lagt ved som vedlegg 6.

Forholdet til vedtatte planer

Både kommuneplanens samfunnsdel 2024–2036 og klima- og energiplan 2025–2037 fastslår at Bodø kommune har som mål å redusere både direkte og indirekte klimagassutslipp. En renovasjonsordning som sikrer kildesortering og separat innsamling av husholdningsavfall fra fritidsboliger vil kunne bidra til dette ved å redusere mengden restavfall som går til forbrenning. Dette vil senke direkte utslipp av CO₂. Samtidig vil økt materialgjenvinning av plast, metall, glass og papir gi indirekte utslippsreduksjoner ved å redusere behovet for produksjon av nye råvarer.

Videre fremgår det av klima- og energiplan 2025–2037 at Bodø kommune har som mål å styrke sirkulærøkonomien. En renovasjonsløsning for fritidsboliger vil kunne bidra til å øke kildesorteringsgraden og sikre at avfall som kan materialgjenvinnes tilbakeføres til materialkretsløpet. Dette gir bedre ressursutnyttelse, reduserer miljøbelastningen og understøtter kommunens mål om en styrket sirkulærøkonomi.

Anbefaling

Kommunedirektøren anbefaler at Bodø kommune etablerer en renovasjonsløsning for fritidsboliger som oppfyller kravene til kildesortering og innsamling i avfallsforskriften. Etter kommunedirektørens vurdering ivaretar Iris Salten IKS' forslag til ny løsning disse kravene. Kommunedirektøren anbefaler derfor at forslaget til renovasjonsløsning og gebyrmodell for fritidsboliger, slik det er beskrevet og anbefalt i rapporten «Fritidsrenovasjon i Salten», vedtas.

Kjell Hugvik
Kommunedirektør

Knut A. Hernes
Avdelingsdirektør

Saksbehandler: Andreas Ryan

Trykte vedlegg:

- 1 Rapport etter tilsyn
- 2 Rapport om fritidsrenovasjon i Salten
- 3 Oppsummering forslag til fritidsrenovasjon
- 4 Sammenstilling av høringsinnspill
- 5 Kommunikasjonsplan
- 6 Økonomi, kostnadsstruktur og vurdering av mulige kutt

Andre referanser:

Ingen.

Bystyrets behandling i møte den 05.02.2026:

Fredric Martinsen
Persson (AP)

Fritidsrenovasjon

1. Forslag til renovasjonsløsning for fritidsboliger, slik løsningen er beskrevet og anbefalt i vedlagt rapport «Fritidsrenovasjon i Salten», vedtas.
2. Gebyrmodellen Pay As You Throw (PAYT), slik modellen er beskrevet og anbefalt i vedlagt rapport «Fritidsrenovasjon i Salten», vedtas som gebyrmodell for fritidsrenovasjon.
3. Iris Salten IKS skal informere berørte innbyggere om den nye renovasjonsløsningen og gebyrmodell for fritidsboliger i tråd med vedlagt kommunikasjonsplan

Votering

Innstillingen ble vedtatt med 20 stemmer mot Persson sitt forslag som fikk 19 stemmer og falt (3V, 7AP, 4SV, 1MDG, 1KRF, 3UAVH).

Vedtak

1. Forslag til renovasjonsløsning for fritidsboliger, slik løsningen er beskrevet og anbefalt i vedlagt rapport «Fritidsrenovasjon i Salten», vedtas.

IRIS vurderer det reelle behovet for antall innkastplasser for fritidsrenovasjon.
2. Gebyrmodellen Pay As You Throw (PAYT), slik modellen er beskrevet og anbefalt i vedlagt rapport «Fritidsrenovasjon i Salten», vedtas som gebyrmodell for fritidsrenovasjon, men grunngbyret fastesettes til kr 300,- inkl. mva.
3. Iris Salten IKS skal informere berørte innbyggere om den nye renovasjonsløsningen og gebyrmodell for fritidsboliger i tråd med vedlagt kommunikasjonsplan.

SAK 14/26

Dialog med revisor

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
12.03.2026

Vedlegg:
a) Ingen

Bakgrunn for saken:

Saken har bakgrunn i oppgaver kontrollutvalget er pålagt etter Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon:

- Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at*
- a. kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
 - b. regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
 - c. regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.*

Bestemmelsen retter seg mot revisors arbeid med regnskapsrevisjon, men revisors oppdrag omfatter i tillegg forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og ikke-lovpålagte kontroller med forvaltningen (mindre omfattende undersøkelser). Av denne grunn er det hensiktsmessig at revisor gir en bred orientering om status for sitt oppdrag, og at kontrollutvalget kan stille spørsmål, drøfte og gi innspill til revisor.

Utvalget skal i egne saker behandle revisors uttalelse til regnskap, rapporter fra forvaltningsrevisjon og fra eierskapskontroll, nummererte brev og revisors uttalelse til gjennomført etterlevelseskontroll. Tema utenom dette som naturlig hører med i utvalgets dialog med revisor vil være:

- Revisjonsplan (årlig)
- Revisors vurdering av egen uavhengighet (årlig)
- Status og funn ved gjennomføring av løpende regnskapsrevisjon. Status for gjennomføring av bestillinger innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller og andre mindre omfattende undersøkelser
- Revisors valg av tema for etterlevelseskontroll og bakgrunn for valget
- Gjennomført kvalitetskontroll av revisor
- Revisors oppstartsmøte med administrasjonen

Til inneværende møte har revisor ikke meldt inn tema eller konkrete saker de vil ta opp med utvalget.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Bodø kommune tar dialog med revisor til orientering, herunder

Status / fremdrift for regnskapsrevisors arbeid:

-

Status / fremdrift innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll etc:

-

Inndyr, 4. mars 2026

Lars Hansen
Sekretariatsleder

SAK 15/26

Orienteringer

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
12.03.2026

Vedlegg:

- a) Sekretariatet 13.2.2026: Til orientering: Saltdal kontrollutvalg - gjennomført kontrollsak med Salten Brann IKS
- b) Hans Holdahl, 1.2.2026: Klage feilparkert bilhenger Galnåsen 40/42 - se vedlegg HENGER-K
- c) Hans Holdahl, 2.2.2026: Tilleggsinformasjon til: Klage feilparkert bilhenger Galnåsen40/42 - sendt 01.02.2026
- d) Sekretariatet 2.2.2026: Brev til Hans Holdahl: Svar på henvendelser til Bodø kontrollutvalg
- e) Hans Holdahl 3.2.2026: Re: Mangelfull oppfølging reguleringsplan Galnåsen Bodø
- f) Hans Holdahl 7.2.2026: Kontrollspørsmål – håndheving av reguleringsplan og soneparkeringsforbud i Galnåsen
- g) Hans Holdahl 9.2.2026: Notatet bes vedlagt min henvendelse datert 07.02.2026
- h) Hans Holdahl 13.2.2026: Tilleggsopplysninger Galnåsen/møte 12. mars
- i) Hans Holdahl 17.2.2026: Til møtet 12. mars/Galnåsen, Kilde LOVDATA
- j) Sivilombudet 29.1.2026: Innsendt klage fra HELP forsikring v/ advokat Øystein Rennesund (Pågående og gjentatte ulovligheter i forbindelse med byggesak)
- k) Sivilombudet 6.2.2026: Brev til HELP forsikring: Manglende ulovlighetsoppfølging fra Bodø kommune
- l) Salten Regionråd: Innkalling til regionrådsmøte

Bakgrunn for saken:

Mottatte og aktuelle dokumenter og henvendelser legges frem for kontrollutvalget til orientering, og vurdering av eventuell oppfølging. I tillegg til brev og andre henvendelser vil dette gjelde

- e) Innkallinger til representantskap og generalforsamlinger
- f) Uttalelser, tolkninger og annet fagstoff fra departement og interesseorganisasjoner innen kontroll og tilsyn (FKT og NKRF)
- g) Rapporter etter statlige tilsyn
- h) Henvendelser til kontrollutvalget

Vedleggene b-i er korrespondanse fra Hans Holdahl. Hans første henvendelse har tittelen *Manglende oppfølging av reguleringsplan for Galnåsen/Bodø kommune*. Kontrollutvalget har også tidligere mottatt henvendelser fra Holdahl og fra andre beboere i Galnåsen. Dette tilbake i 2021-2022.

Vedlegg j og k er hentet fra Sivilombudets postjournal, og gjelder en henvendelse til ombudet som tar opp spørsmål om manglende ulovlighetsoppfølging på en annen eiendom i kommunen.

Inndyr, 4. mars 2026

Lars Hansen
Sekretariatsleder

Beiarn kontrollutvalg
Bodø kontrollutvalg
Fauske kontrollutvalg
Gildeskål kontrollutvalg
Hamarøy kontrollutvalg
Meløy kontrollutvalg
Steigen kontrollutvalg
Sørfold kontrollutvalg

Til orientering: Saltdal kontrollutvalg - gjennomført kontrollsak med Salten Brann IKS

Saltdal kontrollutvalg har i møte 11. februar 2026 behandlet sak angående Salten Brann IKS og selskapets rutiner for å registrere og besvare henvendelser. Etter avtale med utvalget sender jeg sakens dokumenter til orientering til de øvrige kontrollutvalgene. Jeg legger ved.

- Saksfremlegg med bakgrunn for saken
- Skriftlig redegjørelse fra Salten Brann IKS
- Saksprotokoll med Saltdal kontrollutvalg sitt vedtak i saken

Inndyr, 13. februar 2026

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 02/26

Orientering fra Salten Brann IKS om rutiner for å registrere og besvare henvendelser til selskapet

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
11.02.2026

Vedlegg:

- a) Salten Brann IKS, 29.1.2026: Vedr. henvendelse signert 21.januar 2026, vedrørende innkalling til Saltdal kontrollutvalg onsdag 11. februar 2026. Orientering til utvalget om selskapets rutiner for å registrere og besvare henvendelser.
- b) Salten Brann IKS, 22.5.2025: protokoll fra representantskapsmøte i Salten brann IKS fredag 22. mai 2025

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden etter avtale med utvalgets leder.

Kontrollutvalget får rutinemessig fremlagt til orientering innkallinger til møter i representantskap i interkommunale selskaper. I sitt møte i september 2025 ba utvalget om kopi av protokoller fra representantskap i disse selskapene, noe som også inkluderte protokoll fra representantskapsmøte i Salten Brann IKS fredag 22. mai 2025.

Som en oppfølging av dette, og fordi protokoll fra møtet 22. mai 2025 ikke var lagt ut på selskapets hjemmeside, har sekretariatet deretter 6. november, 14. november og 18. november henvendt seg til selskapet på e-post og bedt om kopi av protokollen. Grunnet manglende respons ble det i samråd med utvalgets leder besluttet å sette sak på dagsorden til kontrollutvalget.

På denne bakgrunn er det 21.1.2026 sendt brev til daglig leder hvor denne, eller den daglig leder bemyndiger, blir bedt om å møte i kontrollutvalget nevnte dag klokken 09.05 for å redegjøre om

- selskapets rutiner for å registrere og besvare henvendelser fra
 - eiernes kontrollutvalg, administrasjoner i eierkommunene
 - publikum generelt.
- i tillegg en kort orientering om hvordan eiernes styringsprinsipp **åpenhet** er i varetatt i selskapet, jfr Felles eierstrategi i Salten: *Så langt som mulig skal selskapene og forvaltningen av disse, praktisere åpenhet med mindre det gjelder konkurransemessige eller personalmessige spørsmål.*

I tillegg er selskapet gjort oppmerksom på at utvalget kan ha ønske om å stille spørsmål i tilknytning til saken.

Selskapet har 23. januar 2026 (vedlegg b) sendt over kopi av den etterspurte protokollen. I vedlegg a er brev fra Salten Brann IKS datert 29.1.2026: *Vedr. henvendelse signert 21.januar 2026, vedrørende innkalling til Saltdal kontrollutvalg onsdag 11. februar 2026. Orientering til utvalget om selskapets rutiner for å registrere og besvare henvendelser.*

Selskapet beklager at de ikke svarte innen rimelig tid, og nevner i tillegg årsaker til dette. Det er ifølge selskapet iverksatt følgende tiltak for å hindre tilsvarende hendelser i fremtiden:

- Det er nå etablert en tydelig og varig struktur for arkivering og publisering av protokoller fra styre- og representantskapsmøter. Disse vil være løpende tilgjengelige på selskapets nettsider.
- Ansvar for håndtering av post@saltenbrann.no er tydelig fordelt i administrasjonen, med rutiner for oppfølging og fraværdeknning.
- Henvendelser som krever svar fra spesifikke roller eller avdelinger videresendes systematisk, slik at ansvar ikke blir liggende uavklart.
- Selskapets sentralbord er lagt om til mobilt bedriftsnett med digitale innvalg, noe som samlet sett skal gjøre oss mer tilgjengelige innenfor de ressursene vi rår over. Vi forventer med dette at protokoller fremover er offentlig tilgjengelige uten opphold, og at henvendelser til selskapet besvares innen rimelig tid.

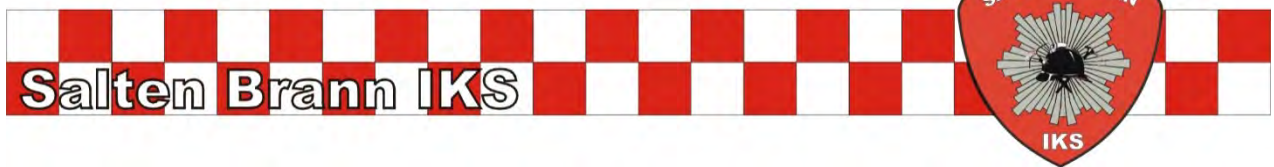
Det legges opp til at selskapet deltar i kontrollutvalgets møte via Teams, for en gjennomgang og for å besvare eventuelle spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saltdal kontrollutvalg tar til orientering redegjørelsen fra Salten Brann IKS om selskapets rutiner for å registrere og besvare henvendelser.

Inndyr, 3. februar 2026

Lars Hansen
Sekretariatsleder

SALTEN KONTROLLUTVALGSERVICE
KOMMUNALT OPPGAVEFELLESKAP

c/o Gildeskål kommune Inndyrveien 72
8140 INNDYR

Dato:29.01.2026
Saksbehandler:Tor Sommernes
Telefon direkte:75 55 74 05
Deres ref.:Lars Hansen
Løpenr.:498/2026
Saksnr./vår ref.:2026/342
Arkivkode:

Til Salten kontrollutvalgservice

Vedr.henvendelse signert 21.januar 2026, vedrørende innkalling til Saltdal kontrollutvalg onsdag 11. februar 2026. Orientering til utvalget om selskapets rutiner for å registrere og besvare henvendelser.

Saken omhandler publisering av protokoller fra representantskapsmøter samt manglende svar på henvendelser sendt til selskapets offentlige e-postadresse **post@saltenbrann.no**

Salten Brann IKS erkjenner at dette ikke er tilfredsstillende, og vi beklager at kontrollutvalget ikke har mottatt svar innen rimelig tid.

Bakgrunnen for situasjonen er sammensatt. I perioden har selskapet hatt betydelig utskifting i ledelsen, samtidig som administrasjonen i dag består av kun tre personer. Brannsjefen, som henvendelsen var stilet til, har i deler av perioden vært syk. Parallelt har vi gjennomført en større omlegging av selskapets nettsider, hvor tidligere struktur for publisering av protokoller dessverre ikke var tilstrekkelig ivarettatt i overgangsfasen.

Dette forklarer imidlertid ikke manglende oppfølging, og vi har derfor iverksatt følgende tiltak for å hindre tilsvarende hendelser i fremtiden:

- Det er nå etablert en tydelig og varig struktur for arkivering og publisering av protokoller fra styre- og representantskapsmøter. Disse vil være løpende tilgjengelige på selskapets nettsider.
- Ansvar for håndtering av post@saltenbrann.no er tydelig fordelt i administrasjonen, med rutiner for oppfølging og fraværdeknning.
- Henvendelser som krever svar fra spesifikke roller eller avdelinger videresendes systematisk, slik at ansvar ikke blir liggende uavklart.
- Selskapets sentralbord er lagt om til mobilt bedriftsnett med digitale innvalg, noe som samlet sett skal gjøre oss mer tilgjengelige innenfor de ressursene vi rår over.

Vi forventer med dette at protokoller fremover er offentlig tilgjengelige uten opphold, og at henvendelser til selskapet besvares innen rimelig tid.

Til orientering er protokoller fra selskapets styre- og representantskapsmøter gjort tilgjengelig på våre nettsider fra og med 28.januar 2026 på følgende adresse:

<https://www.saltenbrann.no/om-oss/styrende-dokumenter-og-protokoller/protokoller/>

Vi takker for at kontrollutvalget har gjort oss oppmerksomme på forholdet, og tar dette med i vårt videre forbedringsarbeid.

SALTEN BRANN IKS

Postadresse:
Olav V gate 200, 8070 BODØ
Besøksadresse:
Olav V gate 200

Telefoner:
Sentralbord: 05110

Elektroniske adresser:
post@saltenbrann.no
tor.sommernes@saltenbrann.no
www.saltenbrann.no

Orgnr.:
990 565 325
Bankkonto:
1503 40 31603

Med hilsen
Tor Sommernes
Kvalitetsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift

SAKSPROTOKOLL – KONTROLLUTVALGET I SALTDAL

Saksgang

Kontrollutvalget i Saltdal 11.02.2026 02/26

02/26 Orientering fra Salten Brann IKS om rutiner for å registrere og besvare henvendelser til selskapet

Kvalitetsleder Tor Sommernes møtte fra Salten Brann IKS for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saltdal kontrollutvalg tar til orientering redegjørelsen fra Salten Brann IKS om selskapets rutiner for å registrere og besvare henvendelser.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saltdal kontrollutvalg tar til orientering redegjørelsen fra Salten Brann IKS om selskapets rutiner for å registrere og besvare henvendelser.

Rett utskrift:

Inndyr, 13. februar 2026

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Saksprotokoll sendt:
Salten Brann IKS

Salten Kontrollutvalgsservice

Postboks 54

8138 Inndyr

Manglende oppfølging av reguleringsplan for Galnåsen/Bodø kommune – parkering og avkjørsler

1. Bakgrunn

Reguleringsplanen for Galnåsen fastsetter at parkering kun skal skje på regulerte felles parkeringsplasser. Etablering av parkeringsplass eller avkjørsel på privat tomt innenfor reguleringsområdet er søknads- og dispensasjonspliktig etter plan- og bygningsloven.

Til tross for dette har det over flere år blitt etablert private parkeringsplasser og avkjørsler uten kjent dispensasjon eller godkjenning. Forholdet har vært gjentatte ganger påpekt overfor kommunen og politiet.

2. Dokumenterte avklaringer fra kommunen og politiet

Følgende forhold er gjennom flere år entydig fastslått av kommunens fagavdelinger og politiet:

- Reguleringsplanen tillater kun parkering på regulerte felles parkeringsplasser (Byggesak 2016, Bygg og Miljø 2021)
- Etablering av parkeringsplass på privat tomt er søknads- og dispensasjonspliktig (Juridisk rådgiver 2017, Bygg og Miljø 2021)
- Forflytningshemmede har ikke automatisk rett til parkering på egen tomt uten dispensasjon (Juridisk rådgiver 2017)
- Bodø kommune har **ikke gitt dispensasjoner** eller godkjent avkjørsler i Galnåsen (Vei og trafikk 2023)
- Politiet har bekreftet at ulovlige parkeringsplasser eksisterer, men at politiet ikke har hjemmel til å håndheve forholdet uten kommunal oppfølging (Politiet 2017)

3. Avvik mellom regelverk og praksis

Til tross for klar kunnskap om ulovlige forhold har kommunen ikke gjennomført:

- Systematisk tilsyn
- Pålegg om retting eller fjerning
- Reell oppfølging etter plan- og bygningsloven

Dette har medført:

- Ulik behandling av innbyggere

- Langvarige nabokonflikter
- Svekket tillit til kommunens forvaltning

4. Særlige forhold

I 2021 uttalte kommunalsjef Knut Hernes at kommunen ikke er parkeringsmyndighet på privat eiendom, og at forholdet ikke reguleres av plan- og bygningsloven. Denne uttalelsen fremstår i strid med:

- Tidligere og senere uttalelser fra byggesak og juridisk rådgiver
- Kommunens egen reguleringsplan
- Plan- og bygningslovens bestemmelser om ulovlig opparbeidede tiltak

Uttalelsen kan ha bidratt til uklar praksis og manglende håndheving.

5. Problemstilling

Saken reiser spørsmål om kommunen har ivaretatt sitt ansvar for å følge opp vedtatte reguleringsplaner og sikre likebehandling etter lovverket.

6. Kontrollutvalget bes vurdere følgende:

1. Hvorfor er det ikke ført tilsyn når ulovlige parkeringsplasser har vært kjent over lang tid?
2. Hvem har besluttet eller akseptert at reguleringsplanen ikke håndheves?
3. Har kommunens praksis vært i samsvar med plan- og bygningsloven?
4. Er likebehandlingsprinsippet ivaretatt overfor beboere som følger regelverket?
5. Har uttalelser fra kommunens ledelse bidratt til feil rettsanvendelse?
6. Bør saken undersøkes nærmere gjennom forvaltningsrevisjon eller særskilt kontrollsak?

7. Anmodning

Det anmodes om at kontrollutvalget:

- Tar saken til behandling
- Vurderer behovet for nærmere undersøkelse av kommunens håndtering
- Påser at vedtatt reguleringsplan følges opp i tråd med lov og politiske vedtak

Merknad

Dette er ikke en klagesak om enkeltvedtak, men en **systemisk kontrollsak** om manglende etterlevelse av reguleringsplan og lovpålagt tilsyn.

Med hilsen

Hans Holdahl

Galnåsen 42 8022 Bodø

T 95029765

Fra: [Hans Holdahl](#)
Til: [Postmottak Bodø Kommune](#); [Post Sekretariatet](#)
Emne: Klage feilparkert bilhenger Galnåsen 40/42 - se vedlegg HENGER-K
Dato: søndag 1. februar 2026 06:40:56
Vedlegg: [HENGER-K.doc](#)
[HDOM1.pdf](#)
[HDOM2.pdf](#)

Selv om billhengeren lovlig er brakt/kjørt inn i boområdet gjør det faktum at den er et kjøretøy i denne sammenheng at den er å anse som feilparkert der den står. K.f. vedleggene HDOM1 og HDOM2
Bilhengeren står dessuten parkert på kommunal veigrunn som er omfattet av soneparkering forbudt uten unntak, som forvaltes/håndheves av kommunen.

01.02.2026

Til Bodø kommune

Att. Vei og trafikk

Kopi Kommunaldirektør K. Hernes og Kontrollutvalget

Jeg viser til **gjentatte henvendelser over lengre tid** vedrørende en **registrert bilhenger** som er hensatt på veien ved Galnåsen 40/42, og som **vesentlig sperrer adkomsten til min bolig – nr 42**. Se vedlagte billedokumentasjon i tillegg til trafikketatens egne bilder.

Til tross for klar skilting med **sone for parkeringsforbud uten unntak**, har kommunen/kontrollmyndigheten konsekvent unnlatt å gripe inn, med begrunnelse om at hengeren er plassert «utenfor kjørbart areal»? , senest i brev dater 21.01.2026.

Jeg gjør uttrykkelig oppmerksom på at denne begrunnelsen er **rettslig feil**, og at den er gjentatt **til tross for at forholdet tidligere er gjort rede for**.

En **registrert bilhenger er et kjøretøy** etter trafikkreglene(bekreftet av politiet). Hensetting av hengeren utgjør **parkering**, og i en sone med parkeringsforbud gjelder forbudet **all parkering på vei innenfor sonen**, herunder parkering på veiskulder og øvrig veiareal. En bilhenger er et kjøretøy – og kan parkeres ulovlig på samme måte som en bil.

Det finnes **intet rettslig grunnlag** for å avgrense soneforbudet til kun kjørbart areal?/kjørebane.

Kommunens/kontrollmyndighetens praksis fremstår dermed som:

- basert på **uriktig rettsanvendelse**, og
- i strid med gjeldende skiltregulering og håndhevingsplikt

Plasseringen av hengeren innebærer i tillegg en **klar og vedvarende hindring av adkomst til privat eiendom**, noe som alene gir grunnlag for umiddelbar reaksjon, herunder fjerning.

Jeg ber derfor om:

1. **Umiddelbar håndheving** av parkeringsforbudet på stedet
2. En **skriftlig redegjørelse** for hvorfor gjeldende regelverk og skiltvedtak ikke håndheves
3. Opplysning om **hvem som er faglig ansvarlig** for den rettsoppfatningen som legges til grunn

Dersom forholdet ikke rettes, vil saken bli **oversendt Statsforvalteren og eventuelt Sivilombudet** for vurdering av manglende håndheving og feil rettsanvendelse over tid.

Denne henvendelsen må anses som en **formell klage**.

Jeg forventer snarlig og reell oppfølging.

Hans Holdahl
Galnåsen 42, 8022Bodø
T 95029765

Div vedlegg følger e-posten

«Den tolkning av trafikkskilt nr. 202 med underskilt som retten har lagt til grunn ovenfor er på ingen måte opplagt. Tiltalte har vært av den oppfatning at han lovlig kunne forholde seg slik han gjorde. Flertallet mener at han ikke kan bebreides dette som uaktsomhet, og at han således må bli å frifinne på grunn av unnskyldelig rettsvillfarelse.»

I tilknytning til dette har tiltaltes forsvarer for Høyesterett gjort gjeldende at tiltalte hadde grunn til å tro at han hadde lov til å ha bilen stående der han parkerte den ettersom den ikke stod i gaten, men i den såkalte Citypassasjen på et sted som tiltalte mente at han og hans familie hadde full disposisjonsrett over.

Til forsvarerens anførsel bemerker jeg at byrettens dom intet inneholder om dette forhold. Rettens begrunnelse for å frifinne tiltalte er, slik jeg forstår den, alene den at retten ikke har funnet tolkingen av trafikkskiltene opplagt, og at tiltaltes rettsvillfarelse derfor ble ansett som unnskyldelig. Dette er jeg uenig i og slutter meg til rettsformannens syn. Når trafikkskiltene angav at området var stengt for biler med unntak for varetransport, burde tiltalte ha forstått at det ikke var alminnelig adgang til å parkere innenfor området, selv om innkjøringen skjedde i forbindelse med varetransport.

Side 351

Jeg stemmer for denne

kjennelse:

Byrettens dom med hovedforhandling oppheves.

Dommer Løchen: Jeg er enig med førstvoterende.

Dommerne Lorentzen, Mellbye og justitiarius Ryssdal: Likeså.

Av byrettens dom (dommerfullmektig Peter Chr. Meyer med domsmenn):

Tiltalte har ikke bestridt og retten legger til grunn at han rent faktisk har forholdt seg som beskrevet i tiltalebeslutningen. Han kjørte sin bil mot og forbi trafikkskilt nr. 202 med underskilt «gjelder ikke varetransport». Tiltalte har innrømmet at han var oppmerksom på skiltet. Han har imidlertid forklart at han foretok varetransport idet han kjørte kasser med varer til sin forretning som ligger innenfor det område skiltet gjelder. Kassene var for tunge til å bære. Varetransporten skjedde i et tidsrom hvor slik transport var tillatt (meilom kl. 1800 og kl. 1000). Tiltalte har videre forklart, og retten legger også dette til grunn at han lot sin bil bli stående innenfor område i ca. 2 timer etterat han var ferdig med å levere varer. I denne tiden drev han da med dekoratørarbeid i sin forretning.

Retten forstår trafikkskilt nr. 202 «forbudt for motorvogn», med underskilt «gjelder ikke varetransport» slik at det er lov å kjøre forbi skiltet og inn på området for å hente og bringe varer, men heller ikke mer. Unntaket for varetransport kan ikke forstås slik at bare man har med seg varer i bilen til en forretning så kan man ha sin bil stående innenfor området så lenge man ønsker. Hensikten med bestemmelsen medfører at en slik tolkning ikke kan legges til grunn. Det skal tilføyes at det innenfor skiltet er gågater. Når man således er ferdig med nødvendig lessing/lossing, må man etter rettens syn sørge for at bilen blir fjernet fra området. Dette ble ikke gjort av tiltalte i denne sak. Han lot sin bil stå innenfor det forbudte område i ca. 2 timer etterat aktiviteten ved bilen var bragt til avslutning.

Retten har etter dette enstemmig kommet til at tiltalte objektivt sett har overtrådt første ledd.

jfr.

Rettens flertall, de to domsmenn, har imidlertid likevel kommet til at tiltalte må bli å frifinne. Den tolkning av trafikkskilt nr. 202 med underskilt som retten har lagt til grunn ovenfor er på ingen måte opplagt. Tiltalte har vært av den oppfatning at han lovlig kunne forholde seg slik han gjorde. Flertallet mener at han ikke kan bebreides dette som uaktsomhet, og at han således må bli å frifinne på grunn av unnskyldelig rettsvillfarelse.

Mindretallet, rettens formann, er ikke enig i flertallets syn. Tiltalte burde etter hans oppfatning forstått at han ikke lovlig kunne forholde seg som han gjorde. Når det gjelder rettsvillfarelse har Høyesteretts praksis vært svært restriktiv. Det skal meget til før en slik villfarelse kan sies å være unnskyldelig og således medføre frifinnelse. ---

Instans Høyesterett - kjennelse
Dato 1977-03-25
Publisert Rt-1977-349
Stikkord Trafikkskilt nr. 202 Samme straffbare forhold.
Sammendrag Tiltalte hadde kjørt mot og forbi trafikkskilt nr. 202 «forbudt for motorvogn» med underskilt «gjelder ikke varetransport» og hadde parkert sin bil innenfor det skiltregulerte område i ca 2 timer. Byretten fant at innkjøringen var lovlig, fordi det ble transportert varer, men det ble antatt at han hadde opptrådt i strid med skiltingen når han lot bilen bli stående. Byretten (domsmennene) frifant imidlertid på grunn av unnskyldelig rettsvillfarelse. Høyesterett var enig i byrettens forståelse av skilt nr. 202, men uenig i at rettsvillfarelsen var unnskyldelig og opphevet dommen. - Høyesterett fant at når byretten hadde basert sin avgjørelse på at tiltalte lot bilen bli stående parkert, var det det samme straffbare forhold som var beskrevet i forelegget («å ha ført personbil»).
Saksgang L.nr. 43B/1977
Parter Statsadvokat Magnar Flornes, aktor mot A (forsvarer høyesterettsadvokat Trygve Norman).
Forfatter Schweigaard Selmer, Løchen, Lorentzen, Mellbye og justitiarius Ryssdal.

Dommer Schweigaard Selmer: Politimesteren i Fredrikstad forela 7. september 1976 Vildar Svein Gulliksen, født 0.0.1946, en bot stor kr. 150 for overtredelse av _____, jfr. første ledd

«ved tirsdag 31. august 1976 før kl. 2220 i Bryggeriveien Fredrikstad å ha ført personbil HJ-17071 mot og forbi oppsatt offentlig trafikkskilt nr. 202 «forbudt for motorvogn» med underskilt «gjelder ikke varetransport»»

Forelegget ble ikke vedtatt, og saken ble sendt Fredrikstad byrett til pådømmelse i medhold av fjerde ledd.

Ved byrettens dom av 14. januar 1977 ble tiltalte frifunnet.

Side 350

Dommen er avsagt under dissens, idet rettens formann stemte for fellelse. Saksforholdet fremgår av byrettens dom.

Politimesteren i Fredrikstad har anket over lovanvendelsen og har anført «at den rettsvillfarelse som flertallet mener har vært til stede, ikke er av en slik art at _____ kan få anvendelse».

Dommen er også påanket fordi domsgrunnene hevdes å være uklare.

Jeg finner at anken må tas til følge.

Byretten har i faktisk henseende lagt til grunn at tiltalte kjørte sin bil mot og forbi trafikkskilt nr. 202 «forbudt for motorvogn» med underskilt «gjelder ikke varetransport». Han fraktet varer til sin forretning som ligger innenfor det område skiltet gjelder. Varetransporten skjedde i et tidsrom hvor slik transport var tillatt. Etter at han hadde levert varene, lot han bilen bli stående innenfor området i ca. to timer.

Byretten har enstemmig funnet at tiltalte har opptrådt i strid med skiltingen når han lot bilen bli stående innenfor området også etter at han var ferdig med vareleveransen, og at han således objektivt sett har overtrådt _____ jfr. første ledd. Dette er jeg enig i. Trafikkskilt nr. 202 med underskilt «gjelder ikke varetransport» må naturlig forstås slik at motorkjøretøyer bare har adgang til området i den utstrekning og så lenge som det foregår transport av varer samt av- og pålessing i sammenheng med transporten.

Foranlediget av forsvarerens prosedyre for Høyesterett innskyter jeg her at jeg ikke kan se at byretten har begått noen feil ved å gå ut over foreleggets faktiske gjerningsbeskrivelse «å ha ført personbil» og har basert sin avgjørelse på tiltaltes egen forklaring om at han lot bilen bli stående parkert innenfor det skiltregulerte området. Selv om det straffbare forhold som byretten har funnet bevist er noe annerledes beskrevet i dommen enn i forelegget, gjelder dommen det samme straffbare forhold. Det er ikke et annet og nytt straffbart forhold.

Byretten - dens flertall - har frifunnet tiltalte med følgende begrunnelse:

GAUPEN

Hans Holdahl
(epost til holdahlhans@gmail.com)

Svar på henvendelser til Bodø kontrollutvalg

Jeg viser til dine tre henvendelser på epost 24. januar, 1. og 2. februar 2026. Alle henvendelser til kontrollutvalget blir journalførte som innkommet post med navn på avsender(e). Dine henvendelser blir lagt fram for kontrollutvalget til vurdering. Om kontrollutvalget velger å gå nærmere inn på det som henvendelsen gjelder, vil du kunne se i møteprotokollen som du finner på hjemmesiden vår: www.sekretariatet.no.

Generelt om kontrollutvalget og behandling av henvendelser:

Kontrollutvalget har plikt til å behandle 1. de saker bystyret ber utvalget om å behandle eller 2. saker fra revisor der dette er hjemlet i forskrift. Når det gjelder henvendelser fra andre, må kontrollutvalget selv vurdere om saken hører inn under kontrollutvalgets ansvarsområde, og om utvalget ønsker å se nærmere på det som tas opp i henvendelsen. Kontrollutvalgets ansvarsområde omfatter tilsyn med hele den kommunale forvaltningen. Henvendelsen fra deg legges frem for utvalget i dets møte 12. mars 2026.

Veiledning om forvaltningsloven:

Din henvendelse datert 24. januar 2026 har tittelen *Manglende oppfølging av reguleringsplan for Galnåsen/Bodø kommune – parkering og avkjørsler*. Til informasjon så har Sivilombudet i 2019 gitt en uttalelse om *Manglende ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven § 32-1 – klagerett og fylkesmennes prøving*. <https://www.sivilombudet.no/uttalelser/manglende-ulovlighetsoppfolging-etter-plan-og-bygningsloven-%C2%A7-32-1-klagerett-og-fylkesmennes-proving/#:~:text=Det%20er%20kommunene%20som%20forventes,av%20saker%20om%20kommunenes%20ulovlighetsoppf%C3%B8lging>.

På vegne av kontrollutvalget takker jeg for din henvendelse.

Inndyr, 2. februar 2026

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi til kontrollutvalgets leder

Fra: [Hans Holdahl](#)
Til: [Postmottak Bodø Kommune](#); [Post Sekretariatet](#)
Emne: Tilleggsinformasjon til: Klage feilparkert bilhenger Galnåsen40/42 - sendt 01.02.2026
Dato: mandag 2. februar 2026 10:12:59
Vedlegg: [ULOVLIGUNNTAK.doc](#)

Bildet er fra Galnåsen øst og illustrerer konsekvensene av Vei og trafikk sin ulovlige avgrensning av kontrollansvaret, som følger av trafikkskilt 376.2 (parkering forbudt sone, uten unntak).for hele boområdet/Galnåsen.

NOTAT

Bodø kommune/Vei og trafikk baserer sin kontrollfunksjon(soneparkeringsforbud uten unntak) på egendefinert reduksjon av myndighetsområde til ikke å gjelde - »**utenfor kjørbart område**». Reduksjonen innebærer at parkering utenfor kjørefelt anses som tillatt. Avgrensingen er **ulovlig**.

Parkering/hensetting av registrert bilhenger i Galnåsen 40/42 på kommunalt **veiareal** er ulovlig og det er kommunens ansvar å sørge for at den blir flyttet.

1. Er registrert bilhenger kjøretøy?

En registrert bilhenger er et **kjøretøy**(ringte politiet for bekreftelse)

2. Er kjøretøyet hensatt/parkert?

Ja, hengeren er parkert/hensatt på kommunalt **veiareal**

3. Er parkering forbudt på stedet?

Parkering/hensetting er i sone med parkering forbudt uten unntak(trafikkskilt 376.2)

4. Hvor gjelder soneparkeringsforbudet?

* hele veien

* hele veiarealet

* alle deler av veien innen sonen

Det finnes ingen hjemmel i trafikkreglene for å begrense et soneparkeringsforbud til:

1. kjørebane

2. kjørbart areal

3. opparbeidet/asfaltert kjørefelt

Når kommunen bruker «utenfor kjørbart areal» som avgrensing innfører den et **ulovlig, uskrevet unntak fra** Skiltvedtaket. (Vei og trafikk 29.01.2026).

Det er det ikke adgang til!

Dersom "utenfor kjørbart areal" var relevant ville soneparkeringsforbud i praksis være meningsløst og parkering på skulder, grøft snuplasser osv. alltid være tillatt.

Hans Holdahl

82

YE 79763

Fra: Hans Holdahl <holdahlhans@gmail.com>
Sendt: tirsdag 3. februar 2026 12:29
Til: Post Sekretariatet
Emne: Re: Mangelfull oppfølging reguleringsplan Galnåsen Bodø
Vedlegg: HDOM1.pdf; HDOM2.pdf; TROMSØDOM.pdf

03.02.2026

Hei,

Jeg viser til deres e-post om at mine henvendelser vil bli lagt frem for kontrollutvalget i møte 12. mars 2026.

Jeg ønsker kort å presisere at henvendelsene **ikke gjelder enkelttilfeller av parkering eller håndheving**, men **systematisk manglende oppfølging av vedtatt reguleringsplan og skiltplan** i boområdet Galnåsen i Bodø kommune.

Sentralt i saken står blant annet:

- at kommunen ikke følger opp vedtatt skiltplan
- at kommunen har opplyst at trafikkskilt 306.1 ikke inngår i deres kontrollansvar
- at dette skjer til tross for klar ansvarsdeling i regelverket og rettskraftig rettspraksis

Problemstillingen gjelder dermed **kommunens etterlevelse av sitt forvaltningsansvar som lokal vegmyndighet**, og ikke enkeltvedtak eller skjønnsutøvelse i enkeltsaker.

Viser for øvrig til rettskraftig Høyesterettsdom om tolkning og rettsvirkning av trafikkskilt 306.1, samt rettskraftig dom fra Senja og Nord-Troms tingrett i en tilsvarende sak om manglende etterlevelse av vedtatt skilt- og reguleringsplan. I sistnevnte sak ble det blant annet gjort gjeldende at langvarig praksis i strid med skiltplan hadde etablert rett (hevde), noe retten ikke tok til følge. Avgjørelsene understøtter at rett ikke kan etableres gjennom praksis i strid med offentligrettslige bestemmelser, og er etter mitt syn relevante for vurderingen av om saken gjelder systematisk praksis og korrekt rettsforståelse i kommunen.

Jeg ber om at presiseringen over tas med i vurderingen når kontrollutvalget behandler saken.

Med vennlig hilsen

Hans Holdahl

Vedlegg: H.rettsdom og Tingrettsdom

tir. 3. feb. 2026 kl. 10:40 skrev Post Sekretariatet <post@sekretariatet.no>:

Hei,

Vennligst se vedlagte svarbrev.

Med vennlig hilsen

Lars Hansen

Sekretariatsleder

Tlf 470 37 452

 Salten Kontrollutvalgsservice

Følg kontrollutvalget på www.sekretariatet.no/bodo

Fra: Hans Holdahl <holdahlhans@gmail.com>

Sendt: lørdag 24. januar 2026 07:12

Til: Post Sekretariatet <post@sekretariatet.no>

Emne: Mangelfull oppfølging reguleringsplan Galnåsen Bodø

NORD-TROMS OG SENJA TINGRETT

DOM

Avsagt: 11.10.2023 i Nord-Troms og Senja tingrett,

Saksnr.: 23-086434TVI-TNTS/TTRM

Dommer: Dommerfullmektig med Andreas Øie Brekke
alminnelig fullmakt

Saken gjelder: Skiltvedtak

Ringselvegen Velforening
Tor Tveito
Aase Tveito
Lars-Henrik Larsen
Ingrid Marie Saga Drageset

Advokat Trond Skogly
Advokat Trond Skogly
Advokat Trond Skogly
Advokat Trond Skogly
Advokat Trond Skogly

mot

Tromsø kommune

Advokat Hege Marie Marhaug

DOM

Saken gjelder spørsmål om hevd av veirett for motorvogn til boligene i et boligfelt. Saken gjelder videre spørsmål om et skiltvedtak truffet av Tromsø kommune må settes til side som ugyldig som følge av utilstrekkelig opplysning av saken.

Sakens bakgrunn

Partene

Den ene saksøkeren i saken er Ringselvegen Velforening. Ringselvegen Velforening er et brukerutvalg bestående av eierne av de 41 boligene i Ringselvegen. Veien ligger på Kvaløysletta i Tromsø kommune. Ringselvegen Velforening har gjennom et vedtak på årsmøtet fått mandat til å representere beboerne i Ringselvegen med denne saken.

De øvrige saksøkerne er enkelte beboere og eiere av eiendommer i Ringselvegen. Tor Tveito og Aase Tveito er eiere av Ringselvegen 23, og Lars-Henrik Larsen og Ingrid Marie Saga Drageset er eiere av Ringselvegen 26. Disse vil i fellesskap med Ringselvegen Velforening omtales som «saksøkerne».

Tromsø kommune er saksøkt i saken. Det er Tromsø kommune som er grunneier til veinettet i Ringselvegen og omkringliggende veier (gnr. 72 bnr. 170 i Tromsø kommune). Tromsø kommune var, sammen med Tromsø Tomteselskap A/S, på selgersiden da byggefeltet i Ringselvegen ble utviklet. Tromsø kommune var med andre ord både regulerende myndighet og selger. Tromsø kommune har også skiltmyndighet i området.

Utviklingen av området i Ringselvegen; reguleringsplanen, bygge- og brukstillatelser

Byggefeltet i Ringselvegen ble utviklet på slutten av 1970- og starten av 1980-tallet. Kvaløysletta sentralt og del av Kvaløysletta nord er omfattet av reguleringsplan 0609, som ble stadfestet av fylkesmannen i Troms 22. november 1978. Reguleringsplankart 0609, datert 22. november 1978, ser ut som følger for området som omfatter Ringselvegen:

Ringselvegen ligger i felt C, merket med gult.

Tegnforklaringen i reguleringsplankartets øvre høyre hjørne ser slik ut:

Av reguleringsformålene angitt i tegnforklaringen, fremkommer det at vegnettet inne i Ringselvegen er regulert til «FORTAU/GANG-/SYKKELVEG m/SKULDER». Vegene rundt Ringselvegen (Nisevegen på nedsiden og Kobbvegen på oversiden og på høyre side av boligfelt C) er regulert til «KJØREVEG m/SKULDER». Videre ser man at det avlange området ovenfor Ringselvegen har skråstilte streker og er regulert til «FELLES ADKOMST/PARKERING».

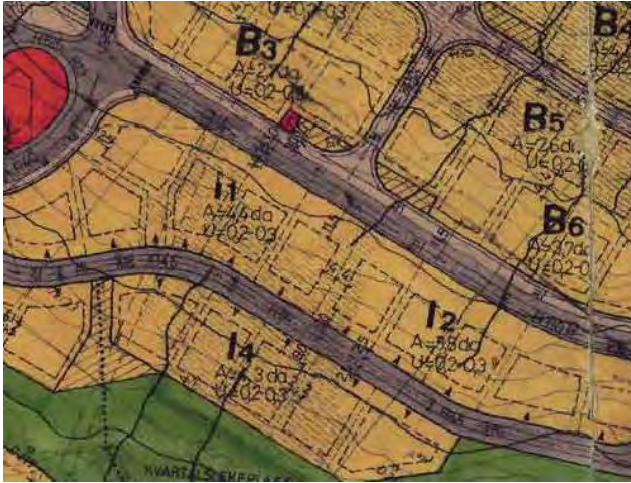
Videre følger det av reguleringsbestemmelsene § 2 bokstav h første ledd:

«For boliger i arealene A, B, C, D og E skal oppføring av garasjer og parkering skje i felles anlegg som vist på planen. For boliger i de øvrige arealer skal oppføring av garasjer og parkering skje på egen tomt.»

Av reguleringsbestemmelsene § 2 bokstav h fjerde ledd fremgår følgende:

«Adkomst til den enkelte tomt for individuell oppføring av garasje og parkering er markert med pil på reguleringskartet.»

Eksempler på slike piler fremgår av reguleringsplankartet. Slike piler fremgår blant annet ved de enkelte boligene i felt I, hvor man ser forskjellen sammenholdt med felt B. Felt B er utformet på samme måte som Ringselvegen (felt C):

Verken reguleringsplankartet eller reguleringsbestemmelsene er endret på disse punktene. Partene er enige om at internveiene i Ringselvegen helt fra opprettelsen av området og frem til i dag har vært – og er – regulert til gangveg i reguleringsplanen. Videre er partene enige om at området ovenfor felt C er regulert til fellesparkering, og at Ringselvegen skiller seg fra andre områder i reguleringsplankartet hvor det er regulert for adkomst til den enkelte tomt for individuell oppføring av garasje og parkering, som i felt I.

Byggetillatelsene til eiendommene i Ringselvegen ble godkjent fra 1980 til 1982, og for ett hus i 1984. Brukstillatelsene ble gitt fra 1981 til 1983, og for to hus i 1985.

I nesten alle de 41 byggetillatelsene for eiendommene i Ringselvegen er avkjørsel og/eller gangveg- eller adkomst omtalt under vilkår for byggetillatelsen. Det er kun to av byggetillatelsene som ikke omtaler adkomst eller veier av noe slag. I 30 av byggetillatelsene står det at «Avkjørsel (gangadkomst) må anlegges i samsvar med veglovens bestemmelser». I fem av tillatelsene står det at «Avkjørsel må anlegges i samsvar med veglovens bestemmelser». Fire tillatelser lyder enkeltvis som følger: «Avkjørsel (gangveg) må anlegges i samsvar med veglovens bestemmelser»; «Avkjørsel, gangveg må anlegges i samsvar med veglovens bestemmelser»; «Gangveg må anlegges i samsvar med veglovens bestemmelser»; og «Avkjørsel (gangveg) forutsettes utført etter veglovens bestemmelser». I det store flertallet av byggetillatelsene er det også spesifisert under vilkår at «Huset skal ha 1,25 bilplasser i fellesanlegg for feltet». I noen av byggetillatelsene er antallet oppgitt til 2,5.

Også i nesten alle brukstillatelsene er adkomst eller vei nevnt med noe varierende ordlyd. Det er kun i 4 av de 41 brukstillatelsene at adkomst eller vei ikke er nevnt. Et eksempel på en formulering er at det står det følgende i 17 av brukstillatelsene: «Avkjørsel ihht TIV's krav». TIV står for Tromsø Ingeniørvesen. I 15 av de 41 brukstillatelsene er det spesifisert at det er snakk om gangadkomst eller gangveg.

Partene er uenige om betydningen av formuleringene i bygge- og brukstillatelsene.

Partene er enige om at beboerne i Ringselvegen i utgangspunktet ikke har hatt noen rett til å kjøre til eiendommene med motorvogn, som følge av reguleringsplanen. Spørsmålet er om de har fått en slik rett ved hevd.

Skiltvedtaket 12. april 2023, nåværende og tidligere skilting i Ringselvegen

Tidligere hadde politiet skiltmyndigheten i Tromsø. Tromsø kommune overtok som skiltmyndighet i 2014, med delegert myndighet fra Statens vegvesen.

Den 12. april 2023 traff Tromsø kommune v/Seksjon for byutvikling, Byplan skiltvedtak for Nisevegen. Vedtaket gjaldt oppsetting, flytting og fjerning av skilt i henhold til en skiltplan datert 28. mars 2023, som var vedlagt vedtaket. Den delen av skiltplanen som omfatter Ringselvegen ser slik ut, og skiltene som er angitt er plassert der i dag:

Det er totalt fem veier som leder inn til Ringselvegen, fra Kobbvegen og Nisevegen. Ved alle disse fem veiene er det i dag plassert trafikkskilt i henhold til skiltplanen. Nederst til venstre i bildet ovenfor er det i henhold til skiltplanen plassert et gang- og sykkelveg-skilt (skiltnummer 522). Ved de fire andre innkomstveiene – i punkt 6, 7 og 8 i skiltplanen og punktet ovenfor til venstre for punkt 8 – er det plassert skilt som sier at det er forbudt for motorvogn med unntak av liten elektrisk motorvogn (skilt 306.1). I tillegg er det på disse fire skiltene plassert et underskilt med teksten «Gjelder ikke varetransport» (skilt 808.307).

I punkt 8 har skilt 306.1 vært plassert fra opprettelsen av boligfeltet. En gang etter 2010 har skiltet blitt fjernet – uten at noen med sikkerhet kan si hvorfor eller når. Etter skiltvedtaket i 2023 ble dette satt opp igjen. Underskiltet «Gjelder ikke varetransport» er nytt fra 2023.

I punkt 7 og punktet ovenfor til venstre for punkt 8 har skilt 306.1 vært plassert siden opprettelsen av boligfeltet. Underskiltene «Gjelder ikke varetransport» er nye fra 2023. I punktet ovenfor til venstre for punkt 8, var det inntil justeringen i 2023 et underskilt som sa «Gjelder ikke bevegelsehemmede, syke og varetransport».

I punktet nederst til venstre på bildet av skiltplanen ble det plassert et gang- og sykkelvegskilt i 2017. Her har det imidlertid vært diverse fysiske blokkeringer tidligere for å indikere at det ikke kan kjøres der. Blant annet tok saksøker Tor Tveito kontakt med Tromsø kommune i 1992 og ved enkelte senere anledninger om at folk benyttet gangveien ned til Nisevegen for gjennomkjøring. I etterkant av dette har det blitt iverksatt diverse tiltak for å forhindre gjennomkjøring.

I punkt 6 har det imidlertid aldri vært plassert noe skilt eller blokkeringer. I majoriteten av boligfeltets eksistens, har dette med andre ord vært det eneste punktet inn til Ringselvegen hvor det ikke har vært skiltet om eller markert at det ikke kan kjøres i Ringselvegen. Unntaket er perioden mellom anslagsvis 2010 og 2023, hvor også skiltet i punkt 8 manglet.

Om man ser bort fra perioden hvor skilt 8 har manglet, er det kun i punkt 6 i skiltplanen hvor det er et nytt forbudsskilt. Dette er markert som «Nytt skilt» i følgende oversiktsbilde:

Partene er uenige om den rettslige betydningen av at det har blitt satt opp et nytt skilt.

Kort om eiendommene i Ringselvegen

Mange av beboerne i Ringselvegen har kjørt med motorvogn til eiendommene sine i en årrekke. På tidspunktet for hovedforhandlingen hadde 35 av 41 boliger i Ringselvegen etablert biloppstillingsplasser ved eiendommene sine. Ved 14 av disse biloppstillingsplassene utenfor egen bolig har eierne installert ladeboks for elbillading. I det felles garasjeanlegget er det ikke opplegg for elbillading.

Flere av eiendommene har blitt omsatt flere ganger siden opprettelsen av boligfeltet. Det er kun syv av eiendommene som aldri har vært omsatt.

Saksgangen

Ringselvegen Velforening begjærte midlertidig forføyning i saken 7. juni 2023. Tromsø kommune innga rettidige bemerkninger til begjæringen.

Ringselvegen Velforening innga felles prosesskriv og stevning 5. september 2023. Tor Tveito, Aase Tveito, Lars-Henrik Larsen og Ingrid Marie Saga Drageset trådte samtidig inn i saken som saksøkere. Tromsø kommune innga rettidig tilsvare.

Saksøkerne trakk 27. september 2023 begjæringen om midlertidig forføyning, og ba retten avsi hevingskjennelse for den delen av saken som omfattet den midlertidige forføyningen. Retten avsa slik hevingskjennelse 28. september 2023. Det var dermed kun hovedsaken som gjensto til behandling.

Hovedforhandling ble holdt 3. oktober 2023. Det ble avgitt tre parts- og vitneforklaringer og ellers foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

Partenes syn på saken

Saksøkerne – *Ringselvegen Velforening, Tor Tveito, Aase Tveito, Lars-Henrik Larsen og Ingrid Marie Saga Drageset* – har i hovedtrekk gjort gjeldende:

Hevd av veirett

I Ringselvegen er det 40 eiendommer som berøres av skiltvedtaket, og i tillegg er det én eiendom i Nisevegen som «hører til» boligfeltet og som også er berørt. Eierne av disse eiendommene har hevdet veirett for motorvogn frem til egen eiendom i samsvar med hevdslova § 7, jf. § 8 første ledd.

Det kan hevdes rett overfor hvem som helst, uten noe unntak for hevd overfor det offentlige eller i strid med reguleringsplaner.

Det er tale om en nødvendig adkomstvei, slik at hevdstiden er 20 år, jf. hevdslova § 8 første ledd andre setning. Veien er den eneste veien frem til eiendommene.

Bruken har vært omfattende, med daglig bruk siden opprettelsen av boligfeltet. Eierne av eiendommene har brukt veien som kjøreadkomst til egen eiendom som om de var bruksrettshavere i nesten 40 år. På 35 av eiendommene har eierne etablert biloppstillingsplasser.

Ringselvegen Velforening og de enkelte beboerne har vært i aktsom god tro i hevdstid, jf. hevdslova § 4 første ledd. Tromsø kommune har bevisbyrden for det motsatte.

Ved god tro-vurderingen er det sentralt at eiendommene ved videresalg har vært markedsført og solgt med biloppstillingsplasser på tomtene. Videre har fraværet av et forbudsskilt på oversiden av Ringselvegen fra Kobbavegen gitt eierne av eiendommene en grunn til å tro at det er lov til å kjøre i Ringselvegen med motorvogn. De enkelte eierne har ikke hatt noen grunn til å undersøke reguleringsplanen. Veien er sammenliknbar i bredde og utforming med andre veier på Kvaløysletta hvor det er tillatt med motorvogntrafikk.

I god tro-vurderingen må det videre legges vekt på at 24 av 41 av eiendommene i Ringselvegen fikk skriftlig pålegg om opparbeidelse av «avkjørsel» i brukstillatelsene fra Tromsø kommune i 1981 og 1982. Dette har gitt eierne grunn til å tro at de hadde rett til å kjøre helt frem til eiendommene med bil. Også ordlyden i skjøtene for de enkelte boligene, der Tromsø Tomteselskap A/S og Tromsø kommune forbeholdt seg rett til å sette opp veg- og gatenavnskilt på hus- og «garasjevegg», gir kjøperne en forventning om kjøreadkomst.

Det må videre legges vekt på Tromsø kommunes passivitet. Kommunen har forholdt seg passiv angående kjøringen i feltet, til tross for at Ringselvegen Velforening helt siden 1992 har vært i dialog med kommunen knyttet til begrensning i gjennomgangstrafikk fra krysset Østersvegen/Nisevegen og inn i Ringselvegen. Tromsø kommune har ikke foretatt seg noe som ville gjøre eierne oppmerksomme på at de ikke hadde rett til å benytte seg av internveiene i Ringselvegen som kjøreadkomst. Boligeiere i Ringselvegen som har bodd der siden opprettelsen av boligfeltet, og som eventuelt ikke skal ha vært i god tro tidlig på 80-tallet som følge av kontakt med Tromsø kommune eller liknende, vil under enhver omstendighet ha kommet i god tro på et senere tidspunkt som følge av Tromsø kommunes passivitet.

Skiltvedtaket truffet av Tromsø kommune 12. april 2023

Skiltvedtaket truffet av Tromsø kommune 12. april 2023 er ugyldig. Skiltvedtaket er en forskrift. Tromsø kommune har brutt sin utredningsplikt til å påse at «saken er så godt

opplyst som mulig før vedtak treffes», jf. forvaltningsloven § 37 første ledd. Tromsø kommune har også brutt høringsplikten i § 37 andre ledd.

Ringselvegen Velforening ba for mer enn to år siden Tromsø kommune om å holde velforeningen orientert om skiltarbeidet, og velforeningen har bedt om innsyn. Tromsø kommune er kjent med at eiendommene i Ringselvegen er opparbeidet med parkeringsplasser, og at det kjøres til eiendommene. Verken velforeningen eller den enkelte beboer fikk varsel om forskriftsarbeidet, og skiltvedtaket ble oppdaget ved en tilfældighet. Ringselvegen Velforening skulle blitt varslet om skiltplanene.

Kommunens brudd på utredningsplikten og varslingsplikten er en saksbehandlingsfeil. Som følge av feilen har ikke Ringselvegen Velforening fått informert Tromsø kommune om eiernes hevdede rett til å kjøre til eiendommene. Hadde Tromsø kommune fått slik informasjon, ville skiltvedtaket ikke blitt truffet eller fått et annet innhold. Den manglende opplysningen av saken har virket inn på skiltvedtakets innhold, og forskriften er derfor ugyldig, jf. forvaltningsloven § 41 analogisk anvendt.

Saksøkerne har lagt ned slik påstand:

1. Eiendommene med adresse Ringselvegen 1-39 og 41 og Niseveien 57 i Tromsø kommune har kjøreadkomst til den enkelte eiendom.
2. Skiltvedtak knyttet til oppsetting av skilt i Ringselvegen, «Skiltvedtak for Nisevegen», av 12.04.2023 er ugyldig.
3. Ringselvegen velforening, Tor Tveito, Aase Tveito, Lars Henrik Larsen og Ingrid Marie Saga Drageset tilkjennes sakskostnader.

Saksøkte – *Tromsø kommune* – har i hovedtrekk gjort gjeldende:

Hevd av veirett

Beboerne i Ringselvegen har ikke hevdet en rett til å kjøre til og parkere på eiendommene sine. Etter hevdslova § 1 kan det erverves eiendomsrett og bruksrett til ting. I bestemmelsens andre ledd er ting definert til å være fast eiendom, løsøre og rettsgyldige verdipapirer. Det kan imidlertid ikke hevdes rettigheter i strid med reguleringsplaner eller andre offentligrettslige begrensninger, som straffebestemmelser.

En rett til å hevde i strid med en reguleringsplan ville medført en rekke uheldige utslag og undergrave kommunen som reguleringsmyndighet. Det er ingen foreldelsesfrist for å følge opp ulovligheter etter plan- og bygningsloven. At man skal kunne hevde i strid med en reguleringsplan, samsvarer dårlig med dette.

De alminnelige hevdsvilkårene er uansett ikke oppfylt. Det er ikke tale om en nødvendig vei, slik at hevdstiden er 50 år, jf. hevdsløva § 8 første ledd andre setning, jf. første setning. Reguleringsplanen legger klare føringer for hva som kan anses som nødvendig vei, og beboerne har kjøreadkomst til felles parkeringsanlegg. Skiltingen i Ringselvegen gjør også et unntak for varelevering, og blant annet utrykningskjøretøy vil på nærmere vilkår kunne kjøre i strid med skiltingen på stedet.

Beboerne i Ringselvegen har heller ikke vært i aktsom god tro i hevdstid, jf. hevdsløva § 4. God tro må foreligge for eierne av samtlige eiendommer i velforeningen i hevdstid. Slik saken er opplyst, er det ikke mulig for retten å ta stilling til dette. Der det er tale om en ubestemt krets av personer, er det derimot hevdsløva § 8 andre ledd som kommer til anvendelse.

God tro foreligger uansett ikke. Av reguleringsplanen for Ringselvegen følger det klart at parkering skal skje i felles anlegg og at internveiene i boligfeltet er regulert til gangveg. Mangelfull skilting endrer ikke dette. Den nye skiltingen medfører kun at politiet nå kan håndheve kjøreforbudet.

Skiltingen i området med en rekke forbudsskilt sammenholdt med løsningen med parkering i felles garasjeanlegg, bør ha gitt beboerne ytterligere grunn til å foreta undersøkelser. Beboerne må ha stilt seg spørsmål om hvorfor all inn- og utkjøring i området skulle skje kun fra den ene innkjøringen, som også er den av innkjøringene som ligger lengst vekk fra hovedveien. Flere av beboerne har i de senere år også etablert biloppstillingsplasser på eiendommene sine uten å søke om dette. En unnlattelse av å foreta undersøkelser og inngi søknader etter plan- og bygningsloven, samsvarer dårlig med kravet til aktsom god tro.

Formuleringen «avkjørsel» i brukstillatelsene kan heller ikke ha gitt beboerne grunn til å tro at de hadde rett til adkomst med bil. Begrepet avkjørsel omfatter både gangadkomst og kjøreadkomst. En slik rett ville også vært i strid med reguleringsplanen.

Brukstillatelsene må også holdes opp mot byggetillatelsene, hvor det i de fleste tillatelsene er spesifisert at det gjelder gangveg. Det følger videre av byggetillatelsene at kravene i reguleringsplanen til antall garasjeplasser og biloppstillingsplasser per bolig, fullt skulle dekkes i felles garasjeanlegg. De originale eierne må ha vært klar over dette. Blant annet ble Randi Steffenakk, som fremdeles bor i Ringselvegen, eksplisitt informert om dette ved et brev 24. oktober 1986 fra byggesakssjefen i Tromsø.

Det er ikke tale om noen «passivitet» fra kommunen. Kjøringen til eiendommene har ikke vært synbar for kommunen, slik at kommunen ikke har fått noen grunn til å reagere. Håndhevingsmyndigheten av om skiltene etterleves ligger hos politiet, ikke kommunen.

Personer som opprinnelig ikke har vært i god tro, kan uansett ikke komme i god tro senere som følge av passivitet.

Skiltvedtaket truffet av Tromsø kommune 12. april 2023

Skiltvedtaket truffet av Tromsø kommune 12. april 2023 er gyldig. Vedtaket er en forskrift. Det foreligger ikke brudd på saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel VII eller den ulovfestede læren om forvaltningsmessig ugyldighet.

Etter en utbedring og endring av trafikksituasjonen på Nisevegen, ble det våren 2023 foretatt en helhetlig gjennomgang av skiltingen i området hvor Ringselvegen ligger. Hensikten var å rette opp i uriktig, uheldig og manglende skilting, samt å sørge for at skiltingen i området ble i tråd med gjeldende reguleringsplan. Beboerne i Ringselvegen har aldri hatt noen rett til å kjøre til eiendommene sine etter reguleringsplanen. Nå er skiltingen i tråd med dette.

Forvaltningsloven § 37 stiller ikke krav om at beboere i området i en sak som denne skal høres, når det er tale om blant annet å gjøre skiltingen i tråd med reguleringsplanen. For kommunen er det likevel uheldig når innbyggerne opplever at de ikke har blitt hørt i en sak, og kommunen ser i etterkant at det ville vært ryddig å høre beboerne. Dette er imidlertid ikke et krav etter forvaltningsloven.

Det er uansett usannsynlig at en høring ville ha ført til endringer i skiltvedtaket. Et vedtak om skilting som tillater kjøring til eiendommene ville vært i strid med reguleringsplanen. Skiltvedtaket er derfor uansett ikke ugyldig, jf. forvaltningsloven § 41 analogisk anvendt. Dersom kjøring og parkering skal tillates, må dette skje gjennom reguleringsendring eller eventuelt ved at beboerne søker dispensasjon fra reguleringsplanen.

Det er ikke tale om noen usaklig forskjellsbehandling sammenlignet med andre områder på Kvaløysletta med sammenliknbar veistandard hvor kjøring er tillatt. Forskjellen er at de andre veiene er regulert til kjøreveg, mens Ringselvegen er regulert til gangveg.

At eiendommene i Ringselvegen er markedsført og solgt med parkering på egen grunn, er privatrettslige forhold som ikke har noen betydning for reguleringsplanen eller skiltvedtakets gyldighet.

Saksøkte har lagt ned slik påstand:

1. Tromsø kommune frifinnes.
2. Tromsø kommune v/ordføreren tilkjennes sakskostnader.

Rettenns vurdering

Retten har kommet til at Ringselvegen Velforening ikke har hevdet en veirett for motorvogn og at Tromsø kommune skal frifinnes og tilkjennes sakskostnader.

Innledning og disposisjon

Partene er enige om at beboerne i Ringselvegen i utgangspunktet ikke har hatt noen rett til å kjøre til eiendommene med motorvogn, som følge av reguleringsplanen. Spørsmålet er om de har fått en slik rett ved hevd. Dersom retten skulle komme til at en slik rett er hevdet, blir det spørsmål om Tromsø kommunes skiltvedtak 12. april 2023 må settes til side som ugyldig.

Tromsø kommune har anført at det ikke kan hevdes i strid med en reguleringsplan, og at dette ligger som en skranke i tillegg til de alminnelige hevdsvilkårene. Det er imidlertid ikke nødvendig for retten å ta stilling til dette, da retten har kommet til at de alminnelige hevdsvilkårene uansett ikke er oppfylt.

Retten vil først behandle spørsmålet om hevd. Retten vil deretter knytte noen korte kommentarer til spørsmålet om skiltvedtaket er gyldig. Avslutningsvis behandler retten sakskostnadene.

Hevd av veirett

Saksøkerne gjør gjeldende at de har hevdet en veirett for motorvogn til eiendommene i Ringselvegen. Den som bruker eller har en ting som om han var bruksrettslignende, hevder bruksrett, jf. hevdslova § 7 første ledd. Det framgår av bestemmelsens andre ledd at vilkårene om eiendomshevd i lovens §§ 2 til 6 gjelder tilsvarende. Dette omfatter blant annet kravet til god tro i § 4 og hevdstid i § 2.

Hevdslova § 8 angir hevdstiden for bruksretter. Hovedregelen er at hevdstiden er 50 år, jf. § 8 første ledd første setning. Dette gjelder ikke rett til «naudsynt veg eller opplagsplass», jf. § 8 første ledd andre setning. Dette innebærer at hevdstiden er 20 år dersom en vei er å anse som nødvendig vei, jf. hevdslova § 7 andre ledd, jf. § 2 første ledd.

Hva som skal regnes som «naudsynt veg», sier ikke hevdslova noe nærmere om. Etter en alminnelig språklig forståelse betyr «nødvendig» noe som ikke kan unnværes. Dersom man har andre veimuligheter, vil en streng ordlydsfortolkning tilsi at en alternativ vei ikke kan være «nødvendig».

Av bestemmelsens forarbeider fremgår det at «nødvendig» skal tolkes strengt, men ikke *fullt* så strengt som ordlyden skulle tilsi, jf. NUT 1961:1 Rådsegn 6 – Om hevd, der det følgende fremgår på side 10:

«Etter ordlyden er kravet at vegen skal vera den einaste. Dette lyt takast noko strengt. Men skulle ein ta det heilt bokstaveleg i alle tilfelle, kom det til å føra for langt. Om det i eit tilfelle let seg gjera å koma fram med båt, kan det snautt hindra hevd på ein veg over land. Bi rimeleg tolking er at det ikkje må vera annan tenleg veg. Men er det tilfelle, kan ein ikkje vinna hevd på ein betre eller lettvinare, såleis ikkje på ein typisk beinstig eller snarveg (jfr. utsegner i Rt-1951-217).»

Uttalelsene i forarbeidene er fulgt opp i lagmannsrettspraksis. Det fremgår av RG-2012-897 (LB-2011-20955) at de lokale terrengforholdene kan medføre at en vei anses nødvendig også der det finnes alternative adkomster. Og i LA-2019-128860 ble det hevdet en veirett til bil, selv om det var adkomstmuligheter med båt. Som det siteres i forarbeidene, kan man imidlertid ikke hevde en «snarvei» dersom man har tilfredsstillende adkomst, jf. forutsetningsvis Rt-1951-217.

I saken her er det i reguleringsplanen for området lagt opp til at det skal parkeres i felles garasjeanlegg, og at internveiene i Ringselvegen skal benyttes som gangveier. Reguleringsplanen legger opp til et bilfritt indre miljø i Ringselvegen, med blant annet lekeplasser helt opptil veinettet. Slike lekeplasser er også etablert. Ved områdeutviklingen er det derfor tatt klare og bevisste valg om å legge adkomsten med bil og parkering til et felles garasjeanlegg. Slik ble *nødvendig vei* for bil etter rettens syn lagt til det felles garasjeanlegget, og nødvendig vei til bens ble lagt fra garasjeanlegget og til de enkelte eiendommene.

Selv om arbeidet med reguleringsplanen og boligutviklingen i Ringselvegen har skjedd i en annen tid, kan retten vanskelig se at samfunnsutviklingen eller andre forhold kan medføre at det i dag må anses som en «nødvendig vei» med bil til de enkelte eiendommene. Eiendommene har fremdeles adkomst med bil til det felles garasjeanlegget. Retten mener derfor at det foreligger «annan tenleg veg» for bil, slik det lyder i forarbeidene, og at dette stenger for å anse det indre veinettet i Ringselvegen som nødvendig vei for adkomst med bil. Å kunne benytte bil til eiendommene vil være en mer lettvin løsning, men det følger av forarbeidene og rettspraksis at terskelen er høy for å anse en mer lettvin vei som en nødvendig vei.

Løsningen med felles garasjeanlegg og gangvei til de enkelte eiendommene er heller ikke unik i norsk sammenheng. Dette er ikke en uvanlig løsning i for eksempel rekkehusområder. Det er heller ikke en uvanlig løsning for boligblokker, der flere boligblokker kan dele et felles parkeringsareal.

Retten kan heller ikke se at praktiske ulemper ved å mangle kjøreadkomst frem til døren eller de konkrete forholdene i Ringselvegen kan medføre at veien anses som nødvendig kjørevei. Saksøker Tor Tveito informerte om at eiendommen i Ringselvegen som ligger lengst vekk fra det felles garasjeanlegget har 158 meter fra sin bolig og opp til garasjene. Retten har forståelse for at dette er upraktisk, men det kan etter rettens syn ikke medføre at det indre veinettet i Ringselvegen anses som nødvendig kjørevei i rettslig forstand.

Retten har forståelse for at manglende mulighet til å kjøre helt frem til den enkelte eiendommen vil medføre flere praktiske ulemper for beboerne i Ringselvegen. Som saksøkerne har trukket frem, vil det kunne medføre ulemper og eventuelle oppgraderingskostnader i forbindelse med lading av elbiler, en lengre vei med snømåking i et område med mye snø, praktiske utfordringer for eldre, med mer. Selv om det for beboerne hadde vært en fordel med bilvei frem til døren, finner retten likevel at slike forhold ikke kan føre til at veien anses som «naudsynt veg», jf. hevdsløva § 8 første ledd andre setning. Retten viser igjen til uttalelsene i forarbeidene, og at terskelen er høy.

Retten mener på denne bakgrunn at veien ikke kan anses «nødvendig», og hevdstiden er derfor 50 år, jf. hevdsløva § 8 første ledd første setning. Det er på det rene at en hevdstid på 50 år ikke er oppfylt i saken, da hevdstiden tidligst kan ha startet å løpe fra det ble gitt brukstillatelse for eiendommene i 1981 og 1982.

Vilkåret om hevdstid er ikke oppfylt, og hevd er dermed utelukket.

Rettens konklusjon blir at saksøkerne ikke har hevdet noen veirett.

Skiltvedtaket truffet av Tromsø kommune 12. april 2023

Saksøkerne har anført at Tromsø kommunes skiltvedtak 12. april 2023 er ugyldig, jf. forvaltningsloven § 41 analogisk anvendt, jf. forvaltningsloven § 37 første og andre ledd. Saksøkerne klargjorde imidlertid for retten at anførselen om at skiltvedtaket er ugyldig, forutsetter at saksøkerne gis medhold i å ha hevdet en veirett for motorvogn. Saksøkerne klargjorde at eksistensen av en slik veirett i Ringselvegen, er en forutsetning for at Tromsø kommunes eventuelle manglende opplysning av saken kan virket inn på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41.

Saksøkerne har ikke gjort gjeldende andre grunnlag for hvorfor skiltvedtaket 12. april 2023 skulle være ugyldig.

Rettens konklusjon blir derfor at Tromsø kommune skal frifinnes.

Sakskostnader

Partene er enige om at sakskostnadsavgjørelsen for saken om midlertidig forføyning skal behandles sammen med hovedsaken. Kostnadene behandles derfor samlet i det følgende.

Tromsø kommune har vunnet saken fullt ut og har krav på full erstatning for sine sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 første og andre ledd. Retten kan ikke se at det foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig å fritta saksøkerne fra kostnadsansvaret etter bestemmelsens tredje ledd.

Tromsø kommune har krevd 66 120 kroner i sakskostnader, som i sin helhet er for salær. Saksøkerne har ikke hatt innvendinger til kostnadsoppgaven. Retten anser kostnadene for nødvendige og rimelige, og de tilkjennes i sin helhet, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.

DOMSSLUTNING

1. Tromsø kommune frifinnes.
2. Ringselvegen Velforening, Tor Tveito, Aase Tveito, Lars-Henrik Larsen og Ingrid Marie Saga Drageset dømmes i fellesskap til å betale Tromsø kommune v/ordføreren 66 120 kroner i sakskostnader innen to uker fra forkynnelsen av denne dommen.

Retten hevet

Andreas Øie Brekke

*Dokument i samsvar med original.
Stina Edvardsen
førstekonsulent*

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klar sannsynlighetsovervekt for at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.

«Den tolkning av trafikkskilt nr. 202 med underskilt som retten har lagt til grunn ovenfor er på ingen måte opplagt. Tiltalte har vært av den oppfatning at han lovlig kunne forholde seg slik han gjorde. Flertallet mener at han ikke kan bebreides dette som uaktsomhet, og at han således må bli å frifinne på grunn av unnskyldelig rettsvillfarelse.»

I tilknytning til dette har tiltaltes forsvarer for Høyesterett gjort gjeldende at tiltalte hadde grunn til å tro at han hadde lov til å ha bilen stående der han parkerte den ettersom den ikke stod i gaten, men i den såkalte Citypassasjen på et sted som tiltalte mente at han og hans familie hadde full disposisjonsrett over.

Til forsvarerens anførsel bemerker jeg at byrettens dom intet inneholder om dette forhold. Rettens begrunnelse for å frifinne tiltalte er, slik jeg forstår den, alene den at retten ikke har funnet tolkingen av trafikkskiltene opplagt, og at tiltaltes rettsvillfarelse derfor ble ansett som unnskyldelig. Dette er jeg uenig i og slutter meg til rettsformannens syn. Når trafikkskiltene angav at området var stengt for biler med unntak for varetransport, burde tiltalte ha forstått at det ikke var alminnelig adgang til å parkere innenfor området, selv om innkjøringen skjedde i forbindelse med varetransport.

Side 351

Jeg stemmer for denne

kjennelse:

Byrettens dom med hovedforhandling oppheves.

Dommer Løchen: Jeg er enig med førstvoterende.

Dommerne Lorentzen, Mellbye og justitiarius Ryssdal: Likeså.

Av byrettens dom (dommerfullmektig Peter Chr. Meyer med domsmenn):

Tiltalte har ikke bestridt og retten legger til grunn at han rent faktisk har forholdt seg som beskrevet i tiltalebeslutningen. Han kjørte sin bil mot og forbi trafikkskilt nr. 202 med underskilt «gjelder ikke varetransport». Tiltalte har innrømmet at han var oppmerksom på skiltet. Han har imidlertid forklart at han foretok varetransport idet han kjørte kasser med varer til sin forretning som ligger innenfor det område skiltet gjelder. Kassene var for tunge til å bære. Varetransporten skjedde i et tidsrom hvor slik transport var tillatt (meilom kl. 1800 og kl. 1000). Tiltalte har videre forklart, og retten legger også dette til grunn at han lot sin bil bli stående innenfor område i ca. 2 timer etterat han var ferdig med å levere varer. I denne tiden drev han da med dekoratørarbeid i sin forretning.

Retten forstår trafikkskilt nr. 202 «forbudt for motorvogn», med underskilt «gjelder ikke varetransport» slik at det er lov å kjøre forbi skiltet og inn på området for å hente og bringe varer, men heller ikke mer. Unntaket for varetransport kan ikke forstås slik at bare man har med seg varer i bilen til en forretning så kan man ha sin bil stående innenfor området så lenge man ønsker. Hensikten med bestemmelsen medfører at en slik tolkning ikke kan legges til grunn. Det skal tilføyes at det innenfor skiltet er gågater. Når man således er ferdig med nødvendig lessing/lossing, må man etter rettens syn sørge for at bilen blir fjernet fra området. Dette ble ikke gjort av tiltalte i denne sak. Han lot sin bil stå innenfor det forbudte område i ca. 2 timer etterat aktiviteten ved bilen var bragt til avslutning.

Retten har etter dette enstemmig kommet til at tiltalte objektivt sett har overtrådt første ledd.

jfr.

Rettens flertall, de to domsmenn, har imidlertid likevel kommet til at tiltalte må bli å frifinne. Den tolkning av trafikkskilt nr. 202 med underskilt som retten har lagt til grunn ovenfor er på ingen måte opplagt. Tiltalte har vært av den oppfatning at han lovlig kunne forholde seg slik han gjorde. Flertallet mener at han ikke kan bebreides dette som uaktsomhet, og at han således må bli å frifinne på grunn av unnskyldelig rettsvillfarelse.

Mindretallet, rettens formann, er ikke enig i flertallets syn. Tiltalte burde etter hans oppfatning forstått at han ikke lovlig kunne forholde seg som han gjorde. Når det gjelder rettsvillfarelse har Høyesteretts praksis vært svært restriktiv. Det skal meget til før en slik villfarelse kan sies å være unnskyldelig og således medføre frifinnelse. ---

Instans Høyesterett - kjennelse
Dato 1977-03-25
Publisert Rt-1977-349
Stikkord Trafikkskilt nr. 202 Samme straffbare forhold. *i dag 306.1*
Sammendrag Tiltalte hadde kjørt mot og forbi trafikkskilt nr. 202 «forbudt for motorvogn» med underskilt «gjelder ikke varetransport» og hadde parkert sin bil innenfor det skiltregulerte område i ca 2 timer. Byretten fant at innkjøringen var lovlig, fordi det ble transportert varer, men det ble antatt at han hadde opptrådt i strid med skiltingen når han lot bilen bli stående. Byretten (domsmennene) frifant imidlertid på grunn av unnskyldelig rettsvillfarelse. Høyesterett var enig i byrettens forståelse av skilt nr. 202, men uenig i at rettsvillfarelsen var unnskyldelig og opphevet dommen. - Høyesterett fant at når byretten hadde basert sin avgjørelse på at tiltalte lot bilen bli stående parkert, var det det samme straffbare forhold som var beskrevet i forelegget («å ha ført personbil»).
Saksgang L.nr. 43B/1977
Parter Statsadvokat Magnar Flornes, aktor mot A (forsvarer høyesterettsadvokat Trygve Norman).
Forfatter Schweigaard Selmer, Løchen, Lorentzen, Mellbye og justitiarius Ryssdal.

Dommer Schweigaard Selmer: Politimesteren i Fredrikstad forela 7. september 1976 Vildar Svein Gulliksen, født 0.0.1946, en bot stor kr. 150 for overtredelse av _____, jfr. første ledd

«ved tirsdag 31. august 1976 før kl. 2220 i Bryggeriveien Fredrikstad å ha ført personbil HJ-17071 mot og forbi oppsatt offentlig trafikkskilt nr. 202 «forbudt for motorvogn» med underskilt «gjelder ikke varetransport»»

Forelegget ble ikke vedtatt, og saken ble sendt Fredrikstad byrett til pådømmelse i medhold av fjerde ledd.

Ved byrettens dom av 14. januar 1977 ble tiltalte frifunnet.

Side 350

Dommen er avsagt under dissens, idet rettens formann stemte for fellelse. Saksforholdet fremgår av byrettens dom.

Politimesteren i Fredrikstad har anket over lovanvendelsen og har anført «at den rettsvillfarelse som flertallet mener har vært til stede, ikke er av en slik art at _____ kan få anvendelse».

Dommen er også påanket fordi domsgrunnene hevdes å være uklare.

Jeg finner at anken må tas til følge.

Byretten har i faktisk henseende lagt til grunn at tiltalte kjørte sin bil mot og forbi trafikkskilt nr. 202 «forbudt for motorvogn» med underskilt «gjelder ikke varetransport». Han fraktet varer til sin forretning som ligger innenfor det område skiltet gjelder. Varetransporten skjedde i et tidsrom hvor slik transport var tillatt. Etter at han hadde levert varene, lot han bilen bli stående innenfor området i ca. to timer.

Byretten har enstemmig funnet at tiltalte har opptrådt i strid med skiltingen når han lot bilen bli stående innenfor området også etter at han var ferdig med vareleveransen, og at han således objektivt sett har overtrådt _____ jfr. første ledd. Dette er jeg enig i. Trafikkskilt nr. 202 med underskilt «gjelder ikke varetransport» må naturlig forstås slik at motorkjøretøyer bare har adgang til området i den utstrekning og så lenge som det foregår transport av varer samt av- og pålessing i sammenheng med transporten.

Foranlediget av forsvarerens prosedyre for Høyesterett innskyter jeg her at jeg ikke kan se at byretten har begått noen feil ved å gå ut over foreleggets faktiske gjerningsbeskrivelse «å ha ført personbil» og har basert sin avgjørelse på tiltaltes egen forklaring om at han lot bilen bli stående parkert innenfor det skiltregulerte området. Selv om det straffbare forhold som byretten har funnet bevist er noe annerledes beskrevet i dommen enn i forelegget, gjelder dommen det samme straffbare forhold. Det er ikke et annet og nytt straffbart forhold.

Byretten - dens flertall - har frifunnet tiltalte med følgende begrunnelse:

Fra: [Hans Holdahl](#)
Til: [Post Sekretariatet](#)
Emne: Kontrollspørsmål – håndheving av reguleringsplan og soneparkeringsforbud i Galnåsen
Dato: lørdag 7. februar 2026 10:36:06
Vedlegg: [Feilparkert bilhenger i Galnåsen.pdf](#)
[Mer utfyllende dokumentasjon til klage.pdf](#)

07.02.2026

Til kontrollutvalgets sekretariat

Som grunnlag for kontrollutvalgets behandling bes følgende kontrollspørsmål reist:

Hvordan kan kommunen juridisk begrunne at reguleringsplanens bestemmelser om parkering i Galnåsen ikke håndheves, når området i tillegg er skiltet med soneparkeringsforbud uten unntak, og når den gjentatte begrunnelsen som er gitt – at parkering skjer «utenfor kjørbart areal» – ikke synes å ha hjemmel i reguleringsplanen eller plan- og bygningsloven?

Det bes særlig belyst:

- om vurderingen av «parkering utenfor kjørbart areal» er rettslig relevant ved håndheving av reguleringsplanens bindende bestemmelser,
- om kommunens praksis innebærer at reguleringsplanen i realiteten settes til side uten formelt vedtak,
- og om manglende håndheving er forenlig med kommunens plikt til tilsyn, rettsanvendelse og likebehandling etter plan- og bygningsloven.

Med vennlig hilsen

Hans Holdahl

Galnåsen 42 8022 Bodø

OBS! Slik hengeren er parkert dekker den i tillegg omlag 1/2-parten av adkomsten til Galnåsen 42.

Har flere ganger etterlyst mer utfyllende dokumentasjon på at "utenfor kjørbart areal", men fortsatt på veiareaket, er en offisiell/lovlige kontroll term for å avgjøre lovligheten av parkering i en sone som er skiltet med **parkering forbudt, uten unntak**. Kommunen er/har kontrollmyndighet.

HANS ASBJØRN HOLDAHL

GALNÅSEN 42
8022 BODØ

Dato:23.01.2026
Saksbehandler:Monica Pedersen
Telefon direkte:+4775555306
Deres ref.:
Løpenr.:10596/2026
Saksnr./vår ref.:2026/292
Arkivkode:K03C12

Svar angående - Mer utfyllende dokumentasjon til klage

Viser til henvendelse angående mangelfull kontroll og oppfølging i Galnåsen samt regulering og skilting. Du ber om at kommunen begrunner sine standpunkt og konklusjon i sakskomplekset slik at svaret kan sendes Sivilombudet.

Bodø har besvart deres henvendelser angående oppfølging, kontroll, skilting og regulering flere ganger, og har ingen ytterligere kommentarer.

Med hilsen

Tom Asle Solbakken-Eide
Leder vei og trafikk

Monica Pedersen
Vei-forvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift

HANS ASBJØRN HOLDAHL

GALNÅSEN 42
8022 BODØ

Dato:29.01.2026
Saksbehandler:Monica Pedersen
Telefon direkte:+477555306
Deres ref.:
Løpenr.:13083/2026
Saksnr./vår ref.:2026/713
Arkivkode:K02F10

Svar angående feilparkert bilhenger i Galnåsen

— Viser til henvendelse angående feilparkert henger som hindrer adkomst til Galnåsen 42.

Parkeringsenheten i Bodø kommune har vært på stedet. Hengeren står parkert utenfor kjørbart areal. Av den grunn ble det ikke skrevet parkeringsgebyr, eller pålegg om å fjerne hengeren.

Med hilsen

Tom Asle Solbakken-Eide
Leder vei og trafikk

Vei og Trafikk

Postadresse: P.b. 319, 8001 BODØ
Besøksadresse: Kongens gate 23

Sentralbord: 75 55 50 00 postmottak@bodo.kommune.no
Saksbehandler +477555306 Monica.Pedersen@bodo.kommune.no

Orgnr.:
972 418 013

Monica Pedersen
Vei-forvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift

Fra: [Hans Holdahl](#)
Til: [Post Sekretariatet](#)
Emne: Notatet bes vedlagt min henvendelse datert 07.02.2026
Dato: mandag 9. februar 2026 09:16:44

Galnåsen 42 ligger i sterkt skrånende terreng. For å kompensere for stigningen er adkomstens første del anlagt på skrå. Den berører på ingen måte naboens eiendom, og har vært slik i 50 år. Men naboens ulovlig parkerte henger(FEILPARKERT.jpg) er til vesentlig ulempe både i det daglige og i særdeleshet når det er nødvendig med varetransport.

NOTAT

Vedrørende parkeringsforbud og forvaltningspraksis i Galnåsen, Bodø kommune

1. Bakgrunn og problemstilling

Bodø kommune, ved enhet Vei og trafikk, har i praksis lagt til grunn at sone med parkeringsforbud uten unntak (skilt 376) kun gjelder på «kjørbart areal», og ikke for øvrige deler av kommunalt veiareal. Denne avgrensningen fremstår som en egen forvaltningspraksis uten hjemmel i trafikkregelverket.

Notatet gjelder særlig parkering/hensetting av registrert bilhenger i Galnåsen (ved nr. 40/42) på kommunalt veiareal innenfor sone med parkeringsforbud. Hengeren blokker dessuten omlag 1/2-parten av adkomsten til Galnåsen 42. Alle boligene i Galnåsen har adkomst over/fra kommunal veigrunn.

2. Faktiske forhold

- Det er hensatt en **registrert bilhenger** på kommunalt veiareal i Galnåsen 40/42.
- Området ligger innenfor **sone med parkeringsforbud uten unntak**, jf. skilt 376.
- Kommunen har opplyst at kontroll ikke gjennomføres fordi kjøretøyet står «utenfor kjørbart areal».

3. Rettslig vurdering

3.1 Registrert bilhenger som kjøretøy

En registrert bilhenger er å anse som et kjøretøy etter trafikkreglene.

3.2 Parkering/hensetting

Bilhengeren har stått plassert over tid og må anses som parkert/hensatt på kommunalt veiareal.

3.3 Parkeringsforbud på stedet

Det aktuelle området er omfattet av sone med parkeringsforbud uten unntak (skilt 376).

3.4 Virkeområdet for soneparkeringsforbud

Et soneparkeringsforbud gjelder:

- hele veien
- hele veiarealet
- alle deler av veien innenfor sonen

Det finnes **ingen hjemmel i trafikreglene** for å begrense et soneparkeringsforbud til:

1. kjørebane
2. kjørbart areal
3. opparbeidet eller asfaltert kjørefelt

Når kommunen avgrenser forbudets virkeområde til «utenfor kjørbart areal», innføres et **uskrevet og ulovlig unntak** fra skiltvedtak. En slik praksis er ikke tillatt.

Dersom en slik avgrensning skulle legges til grunn, ville soneparkeringsforbud i praksis være uten reelt innhold, ettersom parkering på skulder, grøfter, snuplasser og annet veiareal da alltid ville være tillatt. Vedlagt situasjonsbilde (ØST) fra boområdet viser ulovlig parkering på veiskulder.

4. Konklusjon

- Parkering/hensetting av den registrerte bilhengeren i Galnåsen 40/42 er ulovlig.
- Det er kommunens ansvar å sørge for håndheving og eventuell fjerning.
- Kommunens praksis med å begrense soneparkeringsforbud til «kjørbart areal» mangler rettslig grunnlag.

Fra: [Hans Holdahl](#)
Til: [Post Sekretariatet](#)
Emne: Tilleggsopplysninger Galnåsen/møte 12. mars
Dato: fredag 13. februar 2026 12:37:31
Vedlegg: [Dispensasjon.doc](#)

Til møtet i kontrollutvalget 12. mars.

Problemene rundt håndheving av reguleringsplan, bebyggelsesplan og skiltplan i Galnåsen boområde har vedvart over en årrekke. Jeg har gått gjennom en del av korrespondansen med kommunen og gjengir et knippe av uttalelser fra kommunale etater i vedlegget: **Dispensasjon.doc**

Flere kommunale etater innenfor fagfeltet, unntatt Vei og trafikk som utøver av kontrollfunksjon, har felles oppfatning: **Parkering inne i boområdet er ikke tillatt, med mindre det er gitt dispensasjon.**

For å kunne parkere på egen eiendom må avvik fra bebyggelsesplan/reguleringsplan være innvilget; som er søknadspliktig. Ingen oppsittere er gitt dispensasjon.

Uttalelsen fra Byteknikk,14.03.2017, er utvetydig:

«**Parkeringsforbudet gjelder veibane, veiskulder, og grøft**»

Uttalelsen fra Knut Hernes(KH).datert, 15.09.2021, virker diffus og lite fokusert på det aktuelle problemet at: boområdet "forsøples" med omfattende motorisert trafikk og parkering; som er brudd på reguleringsplan, bebyggelsesplan og skiltplan.

Jeg er enig med KH at PBL ikke regulerer hvordan oppsittere utnytter sine private tomter til også å kunne være egnet til parkering. Uttalelsen oppfattes som en snedig måte å fraskrive seg oppfølgingsansvar. Problemet er ikke at private tomter blir gjort egnet til parkering, men den faktiske bruken - PARKERING. Det er ikke tillatt med mindre det er gitt dispensasjon.

Det vises også til kommunens reaksjon da oppsittere i Bodø sentrum forsøkte å unngå utvidelse av parkeringssoner. Flere opparbeidet ulovlig parkering på egen tomt for å unngå utvidelsen av parkeringssonen. Dette ble det reagert på fra kommunen.

Hans Holdahl
Galnåsen 42
T 95029765

17.08.2023 Vei og trafikk/Kristoffer Elvevoll/Monica Pedersen

Svar angående anmodning om dokumentasjon - dispensasjon parkering/parkeringsplass – Galnåsen

«Viser til deres henvendelse datert 09.08.2023 angående ønske om å få tilsendt gateadresser og navn på personer som har fått innvilget parkering/ avkjørseltillatelse i Galnåsen.

Bodø kommune har ikke gitt dispensasjoner for parkering eller godkjent avkjørsler i Galnåsen. «

14.03.2017 Byteknikk

«Parkeringsforbudet gjelder veibane, veiskulder, og grøft»

15.09.2021 Knut Hernes/kommunalsjef

«Kommunen er ikke parkeringsmyndighet inne på folks private eiendom. Dette er forhold som ikke reguleres av plan- og bygningsloven»

11.07.2023 Byutvikling

«Kommunens planseksjon er enig i at reguleringsplanen skal følges opp»

17.11.2021 Bygg og Miljø

« Det er på det rene at reguleringsplanen for Galnåsen forutsetter at at parkering skal skje på de regulerte felles parkeringsplassene. Etablering av parkeringsplass på privat tomt innenfor reguleringsområdet krever følgelig at bygningsmyndigheten(Bygg og miljø, Byggsak) har innvilget søknad om dispensasjon for etablering av parkeringsplass».

21.09.2016 Byggesakskontoret

«Reguleringsplanen tillater kun parkering/garasjer på områder som er regulert til dette formålet»

08.09.2017 Sandra Eilertsen/juridisk rådgiver i kommunen

«Når det gjelder innkjøring forbudt med unntak for forflytningshemmede, mener kommunen at forflytningshemmede kan lovlig kjøre inn i området, men IKKE parkere eller etablere parkeringsplass på egen tomt.

Forflytningshemmede som ønsker eller har behov for parkeringsplass på egen tomt må først søke om dispensasjon fra reguleringsplanen.

Det vil si at etablering av parkeringsplasser er søknadspliktig.....»

08.09.2017 Politiet/ politiinspektør Nordland politidistrikt Bjarte Walla

«Etter det jeg forstår er det flere beboere som har anlagt parkeringsplasser i strid med pbl. på egen tomt, og at trafikken fra disse er til provokasjon for naboene som forholder seg til lov og rett ved å parkere på lovlige parkeringsplasser. Ettersom denne problematikken har vært opp i ulik grad tror jeg jeg den vil fortsette å være et problem for både kommunen, politiet og beboere inntil man enten

a) opphever skilt og parkeringsforbudene på stedet, eller b) foretar et tilsyn fra kommunen merd pålegg om fjerning av ulovlig opparbeide biloppstillingsplasser».

«Når det gjelder biler parkert på eiendommer kan politiet etter min oppfatning ikke skrive parkeringsgebyr på disse. Ved hensetting ,av bil på egen tomt, eventuelt på parkeringsplass opparbeidet i strid med pbl. skiller ikke politiets gebyrmyndighet seg fra kommunen, dvs offentlig vei. At bilen kan være kommet seg til parkeringsplassen som følge av ulovlig innkjøringer er nok det begåtte straffbare forhold, men vi må her ha en person som straffesubjekt»

Fra: [Hans Holdahl](#)
Til: [Post Sekretariatet](#)
Emne: Til møtet 12. mars/Galnåsen, Kilde LOVDATA
Dato: tirsdag 17. februar 2026 09:55:42

Beklager at ikke all informasjon kommer i samme sending/henvendelse, men dette ble jeg først klar over i dag. Det er nokså heftige bøtesatser for å neglisjere trafikkskilt 306.1. Dette skjer i stort omfang hver eneste dag i Galnåsen - boområdet som ifølge reguleringsplan, bebyggelsesplan og skiltplan skal være bilfritt.

Bot: 8650 kr ifølge LOVDATA

Størrelsen på boten regner jeg med reflekterer hvor alvorlig trafikkmyndighetene ser på en slik hendelse..Kjenner ikke til at noen hittil er blitt bøtelagt. Om det hadde vært tilfelle ville nok trafikkbildet i Galnåsen sett annerledes ut.

Hans Holdahl
Galnåsen 42
T 95029765

Innsendt klage

Personalia

Opplysninger om deg

Navn

ØYSTEIN RENNESUND

Arbeidssted

HELP FORSIKRING AS

Organisasjonsnummer

981877888

Telefonnummer

22999828

E-post

ore@help.no

Hvem klager du på vegne av?

En annen person

Personen du klager på vegne av

Navn

Kjell Oddvar Coldevin

Adresse

Alstadtunet 92
8071 Bodø

Klagen

Forvaltningsorganet jeg klager på

Bodø kommune

Saksnummer / referanse

2022/4521, 2023/4737 og
2026/2616

Klagen gjelder

Lang saksbehandling / manglende svar

Har du purret skriftlig?

Ja

Beskrivelse av klagen

Tittel

Pågående og gjentatte ulovligheter i forbindelse med byggesak

Beskrivelse

Jeg klager på vegne av klient, som jeg har bistått siden sommeren 2023. Klager tok opprinnelig kontakt med Bodø kommune den 28. juni 2023, saksnummer 2023/4737, siden det under byggearbeider på nabotomten,

Klagen

saksnummer 2022/4521, ble lagt fyllingsfot helt inn mot, og over grensen inn til klagers tomt. Det ble purret gjentatte ganger, før det i januar 2024 ble gitt frist for retting den 15. mai 2024. Forholdet ble ikke utbedret, men tiltaket ble derimot gitt midlertidig brukstillatelse den 19. februar 2024. Sak 2023/4737 har i det alt vesentlige ligget ubehandlet fra kommunen siden 2024, tross gjentatte purringer i tidsrommet siden da.

Det ble imidlertid gjennomført en beliggenhetskontroll i byggesaken i januar 2025. På bakgrunn av observerte avvik fra byggesøknaden ble den midlertidige brukstillatelsen fra 2024 derfor opphevet den 31. mars 2025. Vedtaket ble påklaget, men stadfestet 26. august 2025. I perioden etter dette har klager observert og varslet om fortsatt beboelse på eiendommen. I den forbindelse har klager også observert flere barn som leker i den usikrede skråningen mellom eiendommene. Heller ikke dette har blitt fulgt opp av kommunen, tross stadige purringer.

Klager har ved flere anledninger satt Statsforvalteren i Nordland på kopi, og ved to anledninger, henholdsvis 20. desember 2023, og 17. september 2024, har Statsforvalter bedt kommunen om å svare/følge opp. Heller ikke dette har vært effektivt.

Den 7. januar 2026 ble det sendt et siste varsel på vegne av klager, der det ble opplyst om at forholdet ville påklages til sivilombudet, saksnummer 2026/2616. Dette står enda ubesvart.

Gitt varigheten på kommunens passivitet, og dels alvorret i det ulovlige forholdet som ikke følges opp, så bes det om at Sivilombudet følger opp overfor Bodø kommune og eventuelt Statsforvalteren i Nordland

Sakens dokumenter kan finnes her:

Sak 2022/4521

<https://einnsyn.no/saksmappe?id=https%3A%2F%2Fprod02.elementscloud.no%2Fbd24af6d-af32-4e96-983c-1d6a27aebf7d>

Sak 2023/4737

Innsendt klage

Klagen

<https://einnsyn.no/saksmappe?id=https%3A%2F%2Fprod02.elementscloud.no%2Ff827aed8-d5c1-4480-9171-51e898a754ac>

Sak 2026/2616

<https://einnsyn.no/saksmappe?id=https%3A%2F%2Fprod02.elementscloud.no%2F1b924e77-17a3-4748-b680-0f41f6046295>

Vedlegg

Purring

Siste purring.pdf

Andre vedlegg

Brev 280623.pdf

Purringer - 2024.pdf

SIVILOMBUDET

HELP FORSIKRING AS
Postboks 1870 Vika
0124 OSLO
Att. advokat Øystein Rennesund

Vår referanse
2026/701

Deres referanse

Vår saksbehandler
Magnus Langdalen

Dato
06.02.2026

Manglende ulovlighetsoppfølging fra Bodø kommune

Vi viser til din klage 29. januar 2026 med vedlegg, på vegne av Kjell Oddvar Coldevin.

Klagen gjelder manglende ulovlighetsoppfølging fra Bodø kommune. Bakgrunnen for saken er ditt ulovlighetsvarsel 28. juni 2023. Siden da har du flere ganger purret på kommunens oppfølging av saken, sist 7. januar 2026. Du skriver at kommunen ga tiltakshaver pålegg om retting i januar 2024 med frist 15. mai 2024. De aktuelle forholdene har imidlertid ikke blitt rettet. Det er for øvrig uklart her hvilke tilbakemeldinger du har fått fra kommunen i løpet av saksgangen.

Sivilombudet kan behandle klager på sen saksbehandling/manglende svar. Før du klager hit, forventer vi at du selv har sendt to skriftlige påminnelser om saken til forvaltningen, samt gitt forvaltningen rimelig tid til å besvare påminnelsene. Dette følger av prinsippet om ombudets etterfølgende kontroll, se sivilombudsloven § 8.

Det fremgår av kommunens offentlige journal i sak 2026/2616, at du i e-post 29. januar 2026 til Statsforvalteren i Nordland ba Statsforvalteren følge opp kommunens manglende ulovlighetsoppfølging. E-posten ble også sendt til kommunen i kopi.

På denne bakgrunn er det best i tråd med prinsippet om ombudets etterfølgende, at du i første omgang gir kommunen og Statsforvalteren rimelig tid til å følge opp e-posten din 29. januar 2026.

Hvis du deretter ikke får svar fra forvaltningen, kan du klage til Sivilombudet på nytt. Husk å legge ved kopi av tilbakemeldingene du har fått fra kommunen og Statsforvalteren tidligere i saken. Vi vil da vurdere om det er grunn til å undersøke saken nærmere.

Saken er med dette avsluttet her nå.

For sivilombudet

Sigrid Marie Oftebro
spesialrådgiver

Magnus Langdalen
saksbehandler

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Fra: [Maria Hansen](#)
Til: [Post Sekretariatet](#); [postmottak gildeskål](#)
Emne: VS: Innkalling til regionrådsmøte
Dato: fredag 27. februar 2026 13:00:44
Vedlegg: [image001.png](#)
Viktighet: Høy

Videresender pga. skrivefeil i adressatfelt ved forrige forsøk.

Fra: Maria Hansen

Sendt: fredag 27. februar 2026 12:57

Til: 'Andre Kristoffersen' <andre.kristoffersen@beiarn.kommune.no>; 'Bjørn Magne Pedersen' <pedbjo@gildeskal.kommune.no>; Britt Kristoffersen Løksa <Britt.Kristoffersen.Loksa@hamaroy.kommune.no>; 'Kolbjørn Mathisen' <kolbjorn.mathisen@sorfold.kommune.no>; Marlen Rendall Berg <marlen.berg@fauske.kommune.no>; Odd Emil Ingebrigtsen <Odd.Emil.Ingebrigtsen@bodobystyre.no>; 'Runar Jensen' <runar.jensen@saltdal.kommune.no>; 'Sigurd Stormo' <sigurd.stormo@meloy.kommune.no>; 'Aase Refsnes' <ordforer@steigen.kommune.no>; annkristinmoldjord <annkristinmoldjord@gmail.com>; 'Håkon Sæther' <beiarn@arbeiderparti.no>; 'Jan Arild Ellingsen' <jae@auctoring.email>; Turid Willumstad <turid.willumstad@sbnett.no>; 'Lisa Knutsen' <knutsenlisa88@gmail.com>; 'Maria E. Olsen' <m.eibensteiner.olsen@gmail.com>; Wibeke Aasjord Juul <wibeke.aasjord.juul@cermaq.com>; 'Silje Nordgård' <silje.nordgaard@gmail.com>; 'Sten Robert Hansen' <stenrobert@saltenprofil.no>; Postmottak - Bodø Kommune <postmottak@bodo.kommune.no>; Postmottak - Hamarøy Kommune <postmottak@Hamaroy.kommune.no>; Postmottak Beiarn <post@beiarn.kommune.no>; Postmottak Fauske <postmottak@fauske.kommune.no>; Postmottak Gildeskål <postmottak@gildeskål.kommune.no>; Postmottak Meløy <postmottak@meloy.kommune.no>; Postmottak Saltdal <postmottak@saltdal.kommune.no>; Postmottak Steigen <postmottak@steigen.kommune.no>; Postmottak Sørfold <post@sorfold.kommune.no>; Salten Kontrollutvalgsservice <post@sekratariatet.no>

Kopi: 'strmar@meloy.kommune.no' <strmar@meloy.kommune.no>; 'Connie Pettersen' <connie.pettersen@steigen.kommune.no>; Geir Mikkelsen <mikgei@gildeskal.kommune.no>; Kjell Hugvik <Kjell.Hugvik@bodo.kommune.no>; Odd Børge Pedersen <Odd.Borge.Pedersen@hamaroy.kommune.no>; Ole Petter Nybakk <ole.p.nybakk@beiarn.kommune.no>; 'stein.ole.rorvik@saltdal.kommune.no' <stein.ole.rorvik@saltdal.kommune.no>; 'Tom Erik Holteng' <tom.erik.holteng@fauske.kommune.no>; Torill Mørkhagen <torill.morkhagen@sorfold.kommune.no>; Allan Ellingsen <Allan.Ellingsen@salten.no>; Per Gaute Pettersen <Per.Gaute.Pettersen@salten.no>; Ingunn Dalen <Ingunn.Dalen@salten.no>; Rune Røbekk <Rune.Robekk@salten.no>; Annette Digermul Hals <annette.hals@salten.no>; Steinar Pleim Johansen <Steinar.Pleim.Johansen@salten.no>; 'Ole Hjartøy' <ole.hjartoy@outlook.com>; 'Truls Aanstad' <truls.aanstad@gmail.com>; 'rita.lorentsen@kystnett.no' <rita.lorentsen@kystnett.no>; Postmottak - Bodø Kommune <postmottak@bodo.kommune.no>

Emne: Innkalling til regionrådsmøte

Viktighet: Høy

Til ordførere og valgte representanter i Salten Regionråd KO og Salten Regionråd IPR,

Kopi til rådmann, kommunedirektører og styreleder i Salten Regionråd KO

Velkommen til regionrådsmøte i Bodø – Wood Hotel – torsdag og fredag den 12.-13. mars 2026.

Nettsiden vår er nå oppdatert med kjøreplan og de sakene som skal behandles under regionrådsmøtet, se lenken her:

[Politikk: møteplan med dokumenter — Salten Regionråd](#)

Ønsker der alle en videre fin dag og god helg når den tid kommer!

Med vennlig hilsen

Maria Hansen

Koordinator | Salten Regionråd

Tlf.: 75 54 86 00 / 918 69 488

Adresse: Sjøgata 27, 8006 Bodø

salten.no

SAK 16/26

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
12.03.2026

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Inndyr, 4. mars 2026

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget